

de J. Kerafot

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΘΑΥΡΟΝ

Μετὰ εἰκονογραφιῶν

Ἐκδιδόμενον ἀπαξ τοῦ μηνός,

ὑπὸ

N. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑ

τῇ συμπράξει διαφόρων λογίων.

~~~~~  
**ΕΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΣΤ'.**  
~~~~~

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	δραχ. 10.
Ἐν Τουρκίᾳ	φράγ. 16.
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ	φλωρ. 2.
Ἐν Ῥωσίᾳ	ρούβ. ἀργ. 5.
Ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἐν γένει	φράγ. 16.

~~~~~  
**ΑΘΗΝΗΣΙ,**

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ  
ΑΓΓ. ΚΑΝΔΡΙΩΤΟΥ ΚΑΙ Ζ. ΓΡΥΠΑΡΙ.

|| ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΛΙΩΤΙΣΣΗΣ,  
ΑΡΙΘ. 14.

~~~~~  
1870.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΑΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Ε΄. ΦΥΛΛ. ΣΤ΄.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1870.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΣ

Ζ΄.

Διελάβομεν ὅσον ἠδυνήθημεν συντόμως τὰ περὶ τῆς μονομαχίας κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν ἠδυνήθημεν, φρονούμεν, νὰ μεταδώσωμεν τῷ ἀναγνώστῃ τὰ κατ' αὐτὴν ὅσον τὸ δυνατὸν περιληπτικῶς μὴ ἐπιτρέποντος καὶ τοῦ χώρου νὰ ἐκτανθῶμεν περισσότερο· γνωρίζοντες ἤδη ὑφ' ὁποίαν τινα μορφήν ἐγνωρίζον οἱ ἀρχαῖοι τὴν μονομαχίαν, εἰσέλθωμεν εἰς τοὺς ἥττον σκοτεινοὺς χρόνους τοῦ Μεσαιῶνος, καὶ σπουδάσωμεν αὐτὴν ἐν τῇ ἀναπτύξει καὶ τῇ μεταμορφώσει εἰς κοινωνικὸν θεσμὸν ὑποχρεοῦντα καὶ ὑποβάλλοντα εἰς τὴν εὐρείαν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ πᾶν μέλος τῆς κοινωνίας.

Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς αυτοκρατορίας, διάφοροι βάρβαροι φυλαὶ ἐπιδραμοῦσαι ἐκ Βορρᾶ, κατέλαβον δικαιοματι πολέμου πλείστα μέρη τῶν Ῥωμαϊκῶν κτήσεων μέχρι τῆς Ῥώμης καταβάσαι. Ἐκ τῶν φυλῶν τούτων ἢ ἐκ Σκανδυναυίας κατελθοῦσα ἔχουσα ἦθη ἀγρία καὶ βίον διάγουςα νομαδικὸν μᾶλλον, κατώρθωσε δι' ὄντως ἀκατανοήτου ἐπηρείξ νὰ μεταδώσῃ τοῖς ἐν κοινωνίαις διάγουςι τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ τὸ ἔθιμον τῆς μονομαχίας· τὸ ξίφος

ὑπῆρξεν ὁ φαεινὸς ἀστὴρ ὁ ὀδηγήσας τοὺς βαρβάρους ἐκείνους εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, διότι τῇ ἀληθείᾳ τὰ κατακτηθέντα μέρη, συγκρινόμενα πρὸς τὰ τῆς γεννήσεώς των ὑπῆρχον ἀληθῆς γῆ τῆς ἐπαγγελίας. τὸ ξίφος λοιπὸν τοῦτο, τὸ παρασχὸν αὐτοῖς τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην, ὤφειλον νὰ δοξάζωσι, καὶ εἰς αὐτὸ ἐνόμιζον πρέπον νὰ δώσωσι νομοθετικὴν καὶ νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ ἔλυον πᾶσαν διαφορὰν· αὐτὸ ἀνεδείκνυε τὸν τίμιον, τὸν εὐϋπόληπτον, τὸν λόγιον, τὸν σπουδαῖον, τὸν ἀγαθὸν καὶ τὸν οἶον δῆποτε προσὸν κεκτημένον πολίτην· ἐὰν μὴ τις τὴν χρῆσιν τούτου ἐγνώριζε, περιεφρονεῖτο καὶ ἐθεωρεῖτο ἀνεπίδεκτος προόδου εἰς οἶον δῆποτε ἐπάγγελμα· καθιερώθη ἐπομένως ἡ δύναμις αὐτοῦ ὡς νόμος καὶ ἐρρίζωθη ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὰ ἦθη αὐτῶν, ὥστε ἀντὶ δικαστηρίων κατέστισαν τὴν δικαστικὴν λεγομένην μονομαχίαν, καθ' ἣν ὁ ἐκκαλῶν ἀπόφασιν τοῦ ἀρχοντος προσεκάλει τὸν ἀντίδικον εἰς μονομαχίαν, καὶ ἐὰν κατ' αὐτὴν ἀνεδεικνύετο νικητὴς ἐκέρδιζε τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ λύσιν τῆς διαφορᾶς· οὕτως ἐφρόνουν ὅτι διὰ τῆς μονομαχίας ἐπεμβαίνει τὸ θεῖον εἰς τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου, καὶ ἐπομένως ὁ ἠττώμενος κατεδικάζετο παρὰ τοῦ θεοῦ! ἀληθῆς θρησκευτικὴ φιλοσοφία!! Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δικαστικῆς μονομαχίας, ἐὰν πιστεύσωμεν τῷ Στοβαίῳ, συγγραφεὶ ἀκμάσαντι τὴν 4 μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδα, ὑπῆρχε καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εἰς βάρβαρον ἔθνος κατοικοῦν τὴν Ὀμβρικὴν, γῶραν τῆς Ἰταλίας μεταξὺ

Νάρου και Ρουβίκωνος (*) « Όμοιοι όταν πρός άλλήλους έχουσιν άμφισβήτησιν, καθοπλισθέντες ώς έν πολέμω μάχονται και δοκοῦσι δικαιοτέρα λέγειν οί τούς έναντίους άποσπάζαντες.»

Έκ τής δικαστικής ταύτης μονομαχίας προέκυψε μετ' ολίγον ή μονομαχία τής τιμής, κατ' επέκτασιν βεβαίως δικαιοδοσίας, καθήσων αύτη έχώρει επί πάσης διαφορής, άφοῦ πάσα διένεξις δύναται νά θεωρηται ὕβρις κατὰ τής τιμής. Πρώτος ό Γrothou 3me βασιλεύς τής Δανιμαρκίας κατέστησε υποχρεωτικήν τήν τοιαύτην μονομαχίαν, μετέπειτα όμως άνεπτόχη και άφίκετο εις ήν πάντες γνωρίζομεν γελοίαν στάσιν έν Γαλλία ένθα ήνοιθεν ή ίπποτική τάξις· έγέγοντο επομένως περι αύτής διατάγματα τών διαφόρων άρχόντων, δι' ών έκανονίζοντο τὰ κατ' αύτην και κατ' ούσίαν, και κατὰ τύπου. Άρχαιότερον τοιοῦτο μνημείον, περι τής μονομαχίας είναι ό νόμος de Contelaut la Bourguignon. (**) Κατά τόν Νόμον τοῦτον ή μονομαχία δέν ήτο προκίρητική ώς εις τὰ άγρια στήφη του Βορρᾶ, άπ' έναντίας μάλιστα ό μη υποβαλλόμενος εις τās υπό του νόμου όριζόμενας διατυπώσεις έπραττεν έγκλημα· ώφειλον επομένως ό,τε προσκαλών και ό προσκαλούμενος νά παρίστανται εις επί τούτω έκλελεγμένον δικαστήν, και νά εκθέτωσιν ένώπιον αυτού προφορικώς τούς λόγους, δι' οῦς εύρέθησαν εις τήν ανάγκην τής μονομαχίας· ένταῦθα έγένετο άληθής δικαστική διαδικασία, καθόσον μάλιστα προσελάμβανον και συνηγόρους πρός υποστήριξιν τών αξιώσεών των, οὔτινες εκαλούντο ανυῦ· όταν ό δικαστής ήκουεν τών λόγων άμφοτέρων άπεσύρρετο εις διάσκεψιν μεθ' δι' άποράσεως του επέτρεπεν ή άπηγόρευε κατὰ τήν κρίσιν του τήν μονομαχίαν· οὔδέν κατὰ τής άποράσεως ταύτης ένδικον μέσον είχον οί δικαστικοί, άλλ' ώφειλον ν' άποδεχθῶσιν αύτην ήτις υποχρεωτική μὲν υπήρχεν έν περιπτώσει καθ' ήν άπηγόρευε τήν μάχην, μη τοιαύτη δὲ έν εναντίαν περιπτώσει, καθόσον ό συμβιβασμός ή δύνατο νά διαλύση τήν διαφοράν ώς και ή όμολογία ένός τών

διαφερομένων ὑπὲρ του δικαίου του έτέρου.

Πρὶν ή ή οὔτω διαταχθεῖσα μονομαχία άρχισή, εκκνονίζετο μεταξύ τών αντιπάλων ή χρηματική ποινή ή τὸ πρόστιμον ὅπερ έμελλε νά υποστή ή ήττηθείς· εξ αύτῶν πρός ὄφελος του έτέρου· ή περι τούτου μέρμνα σὺν τή υποχρεώσει άνετίθετο μόνον τοῖς διαφερομένοις, άλλ' έν περιπτώσει διαφορίας περι του ποσοῦ λ. χ. του προστίμου, ό δικαστής επέμβαίνων εκκνονίζε τὰ κατ' αύτὸ, και οὔτω μετὰ τήν μάχην ό νικήσας έλάμβανεν ώς άποζημιώσιν τής φθορής τών ὄπλων του τὸ καταβληθέν χρηματικόν ποσόν εξ οῦ και τὸ les battus paient l'amende.

Μέχρι τινός ή μονομαχία διείπετο ὑπὸ τών άνωτέρω κανόνων, ότε έτερος άνεμορφωτής τών κοινωνικῶν θεσμών επέφερε διαφόρους τροποποιήσεις και ιδίως τήν συνήθειαν του νά γείνηται ή πρόσκλησις διὰ του gant ήτις επέκράτησε και μέχρι τής σήμερον· οὔτως υπήρχε διατεταγμένον ὅπως οὔδεμία μονομαχία γείνηται άνευ ὠρισμένης προσβολής τής τιμής, διότι έθεώρουν εξευτελιζόμενον τὸ είδος τούτο τής ικανοποιήσεως ει μη έπρόκειτο περι εξυθρίσεως τής τιμής· ή μονομαχία αντικαθίστα τὰ περι εξυθρίσεως τής τιμής άγθρα του ποινικοῦ νόμου, άτινα εισιν άνεφάρμοστα προκειμένου περι άλλου έγκλήματος· ὅθεν ένα υπάρχη πάντοτε δεδικαιολογημένη ή μονομαχία εκκνονίσαν ὅπως οί διαφερόμενοι παρίστανται ένώπιον του άρχοντος και μετὰ τήν διά λόγων φιλονικίαν επί τῶν αξιώσεών των, ρίπτωσι κατ' άλλήλων και εις τὸ πρόσωπον τὸ ὅποιον έφερον gant, ή δὲ πράξις αύτη θεωρουμένη ώς περιφρόνησις και ὕβρις κατὰ τής τιμής, έδικαιολόγει τήν διὰ τής μονομαχίας ικανοποίησιν.

Επί τοσοῦτον δι' υπήρχεν έξριζωμένον εις τὰ ήθη τῶν τότε κοινωνιῶν τὸ έθος τούτο, ὅσπερ οὔ μόνον παρὰ τῶν νόμων έπισπίζετο, άλλὰ και πρός πανηγυρικώτεραν αυτού εκδήλωσιν έπραττεν ό βασιλεύς νά προεδρεύη τῶν τοιοῦτων μονομαχιῶν, και νά επιτηρῇ ὅπως τηρῶνται ακριβῶς οί διαγεγραμμένοι τύποι· αἱ τοιαῦται και και ώνομάζονται jugements de Dieu ή plaide de l' épée· ήτο δὲ άρκετὰ περιεργος, διὰ τὸ γελοῖον ιδίως αυτού, ό τρό-

πὸν ὅν ήρχιζεν ή μάχη. Άφοῦ ό βασιλεύς ήρχετο εις τὸν τόπον τής μάχης, έπὶ τούτου ὄλαι αἱ δι' αύτὸν προετοιμασθαι εκάλυτο επί του θρόνου έχων πρ' αύτῶ κήρυκα, καλούμενον Héraut des armes, οὔσιουδέστατον πρόσωπον εις τās μάχας. Μετὰ τούτο προσήρχοντο οί μαχηταί ένώπιον του βασιλέως και εξέθετον τούς λόγους τούς δικαιολογούντας τήν μάχην· σημειωτέον δ' ότι ό εις ὄφειλε νά διαψεύσῃ τὸν έτερον ὅπως υπάρχη διηνεκής, οὔτως ειπεῖν, ὕβρις διδουσα άφορικῶν έλλογον εις μονομαχίαν. Μετὰ ταῦτα έλαμβάνοντο από τής άριστερᾶς χειρός, έστρέφοντο επί τῶν πτερνῶν των, επακριβῶς εκπληροῦντες τήν σημερινήν τῶν στρατιωτικῶν μεταβολήν, και εις αύτην τήν στάσιν έμενον αναμένοντες ν' ακούσωσι τὸν κήρυκα δίδοντα τὸ σημειον τής μάχης· όταν δ' ό Héraut des armes άνεφώνει γεγωνρία τή φωνῇ: faites votre devoire ήρχιζεν ή μάχη μετὰ τὸ πέρας τής ὁποίας ό νικητής ὄφειλε νά παρασταθῇ, εις τὸν βασιλέα και τὸν έρωτήσῃ έν έτήρησεν επαξίως τιμίου άνδρός τούς κανόνας τής τιμής. Του βασιλέως άποκρινομένου καταφατικῶς ό ήρωσ συνοδευόμενος παρὰ τῶν φίλων του, σεμνυνομένων επί τή άνδρεία εκείνου, επέστρεφεν οἴκαδε κριτῶν άνω τὸ ζίφος και ψάλλων ᾄσμα πολεμικόν.

Εἰς ὅλα ταῦτα προσετέθη και έτέρα διάταξις του άγράφου περι μονομαχίας κώδικος, καθ' ήν ήδύνκτό τις νά παρασταθῇ εις τήν πάλην δι' αντιπροσώπου, ὡς παρ' ήμῖν σήμερον επί δικαστηρίου· άγνοεῖται ή δικαιολογική βάσις τής τοιαύτης διατάξεως, άλλ' αν μᾶς επιτρέπεται νά κρίνωμεν σήμερον περι αύτῆς, θελωμεν παρατηρήσει ότι έτιχε τήν αρχήν τῆς εκ τής ὀρθῆς κρίσεως τινων κατανοούντων ότι έν τή υπαρχούσῃ εξάψει ήθελεν εἶσθαι ὄλως μάταιον ν' αντιστῶσιν εις τήν ισχύν του κοινωνικοῦ τούτου νόμου· επομένως ὅπως καταστήσωσιν ήττον ὄκληραν τήν υπό τούτου επιβαλλομένην υποχρέωσιν, εξεύρον τὸν έμμεσον τούτον τρόπον υπεκφυγῆς, προτάττοντες έν προκλήσει βάνουσον τινά αντιπρόσωπον και άποφεύγοντες οὔτω τήν μάχην. Δέν άμφισβάλλομεν ότι τὸ πλῆθος κατεξανέστη κατὰ τής διατάξεως ταύτης, ήτις έτεινε

ν' αναγνωρίση δειλούς έν τή κοινωνία τῶν γιγάντων· άλλ' ή άποφασιστική ψήφος πολλῶν υπερίσχυσε και οὔτω καθιερώθη ή δι' αντιπροσώπων μονομαχία. Ὅπως δὴποτε ὅμως αἱ περι τῶν αντιπροσώπων κρίσεις τῶν πολλῶν δέν ήσαν λίαν κολακευτικάι, καθήσων έθεώρουν αυτούς ὡς βάνουσον άντιπαλάσσοντας υποχρέωσιν και τότε μόνον σιγκατένευον νά μεταβάλλωσι περι αύτῶν ιδέων, εάν άδιακόπως ένίκων τούς αντιπάλους· έν δὲ, κακῆ τύχη, ήττωντο, ὀλεθρία και σκληρὰ επέβάλλετο αυτοῖς ποινή, ή ποινή τής εκκοπής τής άριστερᾶς χειρός· ὅθεν ὡς παρατηρεῖ τις τὸ έργον τῶν Champions, (οὔτως εκαλοῦντο) ήν άρκετὰ επικίνδυνον και παρὰ πολλά ολίγων προσιτόν. Εἰς τās γυναίκα, τούς άσθενεῖς, τούς γέροντας και τούς κατωτέρας ηλικίας τῶν 20 ετών παιδας, έχορηγεῖτο τὸ δικαίωμα εκλογῆς ή ν' άρνηθῶσι τήν πρόσκλησιν ή νά μονομαχήσωσι διὰ τῶν Champions καθόσον ή προσωπική ενεργεια άπηγορεύετο.

Η'.

Εἰς τοιαύτην στάσιν ή μονομαχία διετηρήθη επί πολὺ και μέχρι του 855 μ.μ. ὅτε επί βασιλείας Lothaire ήρχετο τιμωρουμένη έν Γαλλία· επίσης εις Δανιμαρκίαν, κατὰ τήν μαρτυρίαν του Saxo Grammaticus κατηργήθη τῷ 981 ή διὰ τής μονομαχίας άπόδειξις. Άλλ' αν και αἱ προσπαθειαι τῶν άρχόντων υπήρξαν θερμαῖ ὅπως εκλείψῃ τὸ μωρὸν τούτο έθος, ή έν τοῖς ήθεσι έξριζωμένη συνήθεια διετήρησεν επί πολὺ και ενεθάρρυνεν εκάστοτε υποβαττάζουσα αυτό κατὰ τήν πρός τούς νόμους και τὰ διατάγματα τῶν άρχόντων πάλην. Τελευταία έπίσημος και επί παρουςία ήγεμόνος μονομαχία είναι ή τὸ 1547 εις Άγιον Γερμανόν συμβᾶσα μετὰξὺ του Jurnac και Chataigneraie καθ' ήν ό δευτερος έφονεύθη· ό Κεβρίκος τότε ὤμοσεν ὅπως μη επιτρέψῃ πλέον τήν μονομαχίαν, και περι τούτου εξεδωκε διατάγμα· άλλ' ή άπαγόρευσις αύτη έσχε τὸ αυτό άποτέλεσμα τής του Λουδοβίκου του Άγιου τὸ 1260 και του Philippe-de Bel τὸ 1306 και ή μονομαχία εξηκολούθη διατηρουμένη μέχρι τής Γαλλικῆς επανάστασεως.

(*) Στοιχ. ανθ. 1.

(**) Περι τούτου ιδὲ dictionnaire de la conversation m. ducl.

Κατὰ τὸ 1668 ἐξεδόθη ἐν Γερμανίᾳ νόμος ἐπιβάλλων αὐστηροτάτας ποινὰς εἰς τὴν μονομαχίαν. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ὁ μονομάχος ἐστερεῖτο ipso facto τῆς ἑαυτοῦ τιμῆς, ἐξωρίζετο, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐθανατοῦτο· ὁ δὲ ἐν μονομαχίᾳ φονευθεὶς ἐστερεῖτο ἐνταφιασμοῦ· τὸν νόμον τοῦτον, ἐξετάζοντες ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν, καὶ διὰ τῶν περὶ ποινῆς καὶ ἐγκλήματος θεωριῶν σχολιάζοντες πολλοὶ τῶν μεταγενεστέρων, σφόδρα κατέκρινον, εὐρίσκοντες αὐτὸν καὶ παράλογον καὶ ἀδικον καὶ παρὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης συντεταγμένον. Δὲν εἶναι ἴτως ἔργον ἡμῶν οὐδὲ συνάδει πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παρούσης διατριβῆς ἢ περὶ τούτου κρίσις· Ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ παρατηρήσωμεν ὅτι ὑπῆρξαν λίαν αὐστηροὶ καὶ τυπικοὶ οἱ κατακρίνοντες αὐτὸν· εἶναι ἀληθές, ὅτι δὲν πρέπει διὰ τῆς αὐστηρότητος τοῦ νόμου, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐντελοῦς καὶ πλήρους ἐφαρμογῆς αὐτοῦ νὰ σκοπῆται ἢ ἐκ τῆς κοινῆς ἀποδόσεως τοῦ ἐγκλήματος· καθόσον ἢ ποινὴ πρέπει νὰ ἐπιβάληται συμμέτρως· ἀλλ' ὁ νομικὸς οὗτος κανὼν, ὅστις δέον νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἐν νῶ τοῦ νομοθέτου, ἔπρεπε νὰ λησμονηθῇ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, προκειμένου νὰ νομοθετηθῇ ποινὴ περὶ τοιούτου ἐγκλήματος δι' ἀνοήτων προλήψεων ἐξαγνιζομένου ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ λαοῦ καὶ ἔνεκεν τούτου ὡς ἀρετὴ καὶ καθήκον θεωρουμένου. Ὁ Νομοθέτης δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν τοῦ ἐγκλήματος ἔχον τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐν τῇ κακούργῳ φύσει ἐνίων ἐκ τῶν εἰς κοινῶν συνελθόντων, ἀλλ' ἐσκόπει νὰ ἐξαλειφῇ ἐκ τοῦ νοῦς ὀλοκλήρου σχεδὸν κοινωνίας μωρὰν ἰδέαν καὶ παράλογον προλήψιν καὶ νὰ διδάξῃ ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, νὰ ἐμβάλλῃ τὴν λογικὴν ὅπου δὲν ὑπῆρχεν. Ἐπομένως διὰ τοιούτου καὶ μόνου θεσπίσματος ἀκριβῶς ἐφαρμοζομένου, ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὸ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα· καὶ ἀληθῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤρξατο νὰ ἐλαττωταὶ ἐπαισθητικῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν μονομαχιῶν, καὶ ἤθελεν ἐπέλθῃ παντελῆς ἐξάλειψις ἂν ἐν Γαλλίᾳ δὲν καθιεροῦντο διατάξεις συγχωροῦσαι πῶς καὶ ἀναγνωρίζουσαι ὡς ἔννομον τὴν τοιαύτην ἐγκληματικὴν πράξιν· κατὰ τινὰ τούτων ἐπετρέπετο ἢ μονομαχία μόνον μετὰ εὐγενῶν, διότι φαίνεται ἐκρίνοντο

οἱ μωρότεροι τῶν ἄλλων, καὶ μετὰ προσηγουμένην ἄδειαν τοῦ βασιλέως. Ὁ περιορισμὸς ὅμως οὗτος οὐδόλως συνετέλει εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν μονομαχιῶν, οὐδὲ κατέρωθε νὰ πείσῃ τὸν λαὸν ὅτι ἦτο ἀνάξιος τῆς μεγάλης, ἐντίμου καὶ ἐνδόξου ταύτης μωρίας· παρητήθησαν διὰ τοῦτο τῶν προνομίων καὶ κατέστησαν δικαστήρια λύοντα τὰς περὶ τιμῆς διαφορὰς, ἐπονομασθέντα ἔνεκεν τοῦ σκοποῦ *δικαστήρια τιμῆς*. Οὐδὲν ἐν τούτοις κατέρωθον καὶ διὰ τῶν τοιούτων δικαστηρίων· ἢ ὑπάρχουσα πρόληψις ἐξάλειψις διὰ τῆς ἀτιμωρησίας· ἐδεικνύετο ἄκαμπος εἰς τὰς πλαγίας ἐπιθέσεις τῶν ἐπεζητούντων τὸν ἐξαφαισμὸν αὐτῆς. Ἡ ἐπελθοῦσα Γαλλικὴ ἐπανάστασις κατέρωθε διὰ τῶν ἀναπιυχθεισῶν κατ' αὐτὴν ἀρχῶν καὶ ἰδίως τῆς ἰσότητος, ὅ,τι οἱ μὴ ἐφαρμοζόμενοι αὐστηροὶ ἢ καὶ ἐπιεικεῖς νόμοι δὲν ἠδυνήθησαν, τὴν σχεδὸν παντελῆ κατάργησιν τῆς μονομαχίας· ἀλλ' ὡς πάντα τὰ καλὰ εἰσὶν ἐρήμερα, οὕτω καὶ αἱ ὠραῖαι ἐκείναι ἀρχαὶ μικρὸν ἔζησαν· ὀλίγον παρήλθεν καὶ ὁ γενναϊόφωνος λαὸς τῆς πλήρει συγκαταθέσει τοῦ ἀπεξεδύθη τῆς κυριαρχίας, τῆς αὐθεντίας, τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ ἐγωῖσμοῦ του, καὶ ἐνθυμηθεὶς τὰ ἐγκαταληφθέντα ῥάκη του ἀνέλαθεν αὐτὰ, ἐκοσμήθη δι' αὐτῶν καὶ ἠσπάρθη πάλιν τὰς ἐγκαταλειφθείσας ἀρχάς, κύψας εὐχαρίστως δούλον αὐχένα· ἢ μονομαχία τότε ἀνεφάνη πάλιν· τὸ γνήσιον τέκνον τῆς βάρβαρότητος, κρυβὲν ἐπ' ὀλίγον ἀνεφάνη ἅμα τὸ πτοῆσαν αὐτὸ φάντασμα τῶν ὑγειῶν ἀρχῶν ἐξέλιπεν· ὁ λαὸς ζηλώσας τὰ προνόμια τῶν εὐγενῶν ἠθέλησε ν' ἀπολαύσῃ τούτων καὶ ἀνεδείχθη ἰσότητος καὶ ζιφοπαίκτης· ἔκτοτε ἢ αὐτὴ τοῦ μεσαιῶνος ἐπίτασις πρὸς τὸ ἔθος τοῦτο παρετηρήθη, διὸ καὶ Ναπολέον ὁ Α' τὸ 1810 ἐκδοῦς τὸν ποινικὸν νόμον ἐπέβαλεν εἰς τὴν μονομαχίαν τὰς ποινὰς τοῦ φόνου· ἀλλὰ τὸ ἀκυρωτικὸν ἀνῆρει συχνὰ τὰς ἀποφάσεις ταύτας ὁ δ' αὐστηρὸς νόμος μὴ ἐφαρμοζόμενος ἀπεδείχθη ἤμιστος κατὰλληλος πρὸς τὸν ἐπιδικώμενον σκοπὸν· διατηρουμένη λοιπὸν οὕτω ἢ μονομαχία ἀφ' ἐνός μὲν ὑπὸ τῆς προλήψεως τῶν ἀνθρώπων περὶ τῆς προσωπικότητος τῆς τιμῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τῶν μὴ ἐφαρμοζομένων νόμων ἐφθασεν

μέχρις ἡμῶν, οἵτινες ἂν καὶ ἀναγνωρίζωμεν τὸ ἐγκληματικὸν αὐτῆς, δὲν ἀπολακτιζόμεν αὐτὴν ταύτην·

(ἀκολουθεῖ).

N. ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ.

Η ΑΡΠΑΓΗ

ΤΩΝ

683 ΣΑΒΙΝΩΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝ.

(Ἱστορία.)

I

Ἀποθέτω τὴν φιλολογικὴν ἀτολμίαν, ἀφοῦ ἐπιμόνω τὸ θέλει ἢ Διεύθυνσις τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης. Δὲν εἶμαι ποιητής· ἢ κυψέλη περιοδικοῦ φύλλου χερῆζει μέλιτος καὶ μόνη ἢ μέλισσα μούσα δύναται νὰ προμηθευθῇ τοιοῦτο. Δὲν ἔχω στενάς σχέσεις μετὰ τὴν ἐλαφρὰν φιλολογοῦν καὶ καλούμενος νὰ ἐξέλθω ξηρὰς μελέτης, ἵνα παράσχω τι εἰς τὴν δαίτα φιλολογικοῦ συγγράμματος, διελθῶ δικαίως. Διπλαῖ σχέσεις φέρουσιν ὀλέθρια, μὰ τὴν Θέμιδα, ἀποτελέσματα. Ἀτέχνως οὖν πρὸς τὴν ἐλαφρὰν ἐκείνην κυρίαν, ἔχεις ὡς μικροτέραν ποινὴν, τὴν ἀπαρέσκεψιν τῶν ἀναγνωστριῶν σου, τῶν ὁποίων, ἀρνητικῶς τοῦλάχιστον, θέλω νὰ ἔχω τὴν ἀγάπην. Ἐγκατάλειψις τῆς ἐπιστημονικῆς ἀσχολήσεως, ἢ καὶ μὴ ἀνένδοτος πρὸς αὐτὴν ἀφοσίωσις, λογίζεται ἀπιστία, καὶ τιμωρεῖται, κατ' ἐλάχιστον ὅρον, μετὰ ἀπώλειαν τοῦ μίτου τῆς μελέτης. Ἡ σφύρα ἀνωθεν καὶ κάτω ὁ ἄκμων, ἢ Σκύλλα ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἢ Χάριδρυς, τὸ βουρὸ ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω τὸ ῥέυμα· ἰδοὺ τῶν ἐνδοιασμῶν ἢ αἰτία καὶ τῶν διακρούσεων ἢ μήτηρ. Ἀλλ' ἐσώθη χάρις εἰς τὴν Ἱστορικὴν ἐκδρομὴν, ἢν ἐπιτρέπει καὶ ἐνίοτε ὑπαγορεύει ἢ Δέσποινα ἐπιστήμη καὶ ὁμολογῶ εὐγνωμοσύνην διάπυρον εἰς τὴν σώτειράν μου ταύτην, ἢτις μοι ἔδωκε τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ μὴ παραβῶ τὴν ὑπόσχεσίν μου. Εὐσταλῆς τὴν ἀπαίτησιν οἷς οὐ ῥαστώνην φιλολογικὴν, ἀλλ' ἐξίλέωσιν παρὰ τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης διώκουσα,

προσέρχεται ἢ μικρὰ αὕτη διατριβὴ, μάρτυς ἀψευδῆς, ὅτι ἄκων ὑπέρουσαν τῶν ὑποσημειῶν τὴν τήρησιν καὶ ὅτι ἅμα τυχῶν περιστάσεως, δρέψας προσέτεω εἰς τὴν ἀνοδὸν τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης Ουαλιαν μικρὰν, ἂν ὄχι ῥόδον ἢ κρίνον, τὰ ἀνθη τῶν ποιητῶν τὰ τόσον ἀγαπητὰ εἰς τὴν νεότητα. Ἐστῶσαν δ' ἐπιεικεῖς πρὸς τὸν νέηλον χορηγόν των αἰ εὐγενεῖς συνδρομήτριαι τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης βέβαιαι ὅτι, ἂν ἴδω ὅτι, τὸ « ἔργμα μου οὐκ ἀδεῖ αὐταῖς » θέλω ἀποσυρῆ ἄθορῶς, διὰ νὰ μὴ με ἰδοῦν πλέον ποτὲ τὰ ὠρατὰ των ἴματα.

II.

Ὁ Guizot δημοσιεύων εἰς τὴν « Ἐπιθεώρησιν τῶν δύο κόσμων » μελέτην ἐπιτιμῶν ἀνεκδότου τῆς Ἀγγλικῆς Ἱστορίας ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν « ὁ γαμήλιος ἔρως », προοιμιάζει αὐτὴν διὰ τῆς ἐπομένης παρατηρήσεως, ἢν δανείζομαι πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς διατριβῆς μου. Δὲν ἐννοῶ, λέγει περίπου, ὁ γάλλος ἱστορικὸς, διατὶ ἢ τόσον ἀφειδῆς χρῆσις μυθιστοριῶν, ἐνῶ ἢ ἀληθῆς Ἱστορία, παρέχει πράξεις, γεγονότα, χαρακτηρισμοὺς, συμπτώσεις, σκηνὰς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, αἵτινες, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ διαστραφῶσι καὶ ἐξαμβλωθῶσι, δύνανται νὰ προσφέρωσι τέρψιν εὐχυμον καὶ ὠφέλειαν πρακτικὴν ἐν τῷ ἀληθεῖ. Πρὸς τί ἢ πλάσις μύθων, ὅταν ὑπάρχωσι πράγματα οὕτως εὐόρεστα ;

Ἡ ἀληθεία, καλὰ μου ἀναγνώστριαι, δὲν ἔχει ἀδικον ὁ πολυμυθῆς γέρων. Δὲν τὸν δικαίω σκοπῶν νὰ φέρω εἰς νέαν συζήτησιν τὸ ἐξενελημένον ζήτημα τῆς χρησιμότητος τῶν μυθιστοριῶν. Ποσῶς ! Ἀλλ' ὅμως παρατηρήσεις πολλὰ μ' ἐπέισαν, ὅτι μετρία μόνον δόσεις, καὶ ὡς ὀπώρα ἢ ὀρεκτικὸν τῆς ἀναγνώσεως πρέπει νὰ διδῆται ἢ μυθιστορία. Πλὴν τῶν ἄλλων ὀλεθρίων τῆς μυθιστορικῆς ἀναπτύξεως ἀποτελεσμάτων, προσέξατε εἰς τοῦτο, διὰ νὰ ἴδητε ὅποια ἐρείπια ἀφίνει εἰς τὸν νοῦν ἢ φιλολογία αὕτη τοῦ αἰῶνος μας. Αἱ πλείστα τῶν ἀνεπτυγμένων ἡμῶν Κυριῶν, καὶ περισσοὶ τῶν εὐμαθοῦς φήμην χαϊρόντων, νέων Ἑλλήνων, μανθάνουν τὴν γαλλικὴν ἱστορίαν ἀπὸ τὰ ἐκτρώματα τοῦ εὐλογημένου Δουμᾶ, ὁ ὁποῖος δὲν ἀφῆκε χρόνον, τόπον, πράξιν, χαρα-

κτῆρα, μορφήν, ἀλήθειαν, ἀστρέβλων χάριν τῆς οἰκονομίας τοῦ μύθου, ὁ ὁποῖος δηλαδὴ καὶ τοὺς δύο ὀρθοκλήτους καὶ τὰ τέσσαρα ἄκρα καὶ τοὺς τριάκοντα δύο ὀδόντας τῆς ἱστορίας ἐξώρυξε καὶ κατέαξεν. Ὅχι μόνον δὲ ἐκ τοιούτων διευγῶν πηγῶν καὶ μύθων μανθάνουσι τὴν ἱστορίαν αἱ ἡμέτεροι δεσποτῆται καὶ οἱ εὐμαθεῖς νέοι μας, ἀλλὰ με ἀνδρείων ἀληθῶς θαυμαστῆν, ῥίπτονται εἰς πᾶσαν συζήτησιν περὶ τῆς Γαλλικῆς ἱστορίας, διὰ νὰ προσθέσωσι καὶ αὐτοὶ πῶς ἡ ἱστορία τῆς Ἀρτανιανῆς ἔσωσε τὴν Γαλλίαν, κομίσας ἐντὸς κλωθῶν, ὡς ποντικὸν, τὸν Κρόμβελ, πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Γάλλων· πῶς ὁ Καλλιόστρος κατεσκευάζε Λυκαθητοὺς χρυσοῦ, καὶ ὡς ἔχων τὸ κοκκαλάκι τῆς τυχερῆς ἐσπυρεν ὅπως ὠρέγετο τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν καὶ ἔλεγε· «τάτ' ἔοντα τάτ' ἐσόμενα προτ' ἔοντα» διὰ τοῦ μαγνητισμοῦ, καὶ πῶς, τέλος, ἡ ἀτυχὴς Ἀντωνέττα σαχηνεύσασα τὸν Μιραβώ καὶ τὸν Βαρναβ, δὲν ἔπαυσε τὰς ἐργολαβίας καὶ ὅταν ἀνέβαινε τὰς βαθμίδας τῆς ἀπαισίας μηχανῆς τοῦ Γκιλιτίνου. Ν' ἀντείπητε; Θεὸς φυλάξῃ. Θ' ἀκούσῃτε τὸν ἀναβαλλόμενον φῶς ὡς ἱμάτιον. Σιγήσατε· διότι θὰ προσκρούσῃτε εἰς μυθιστορικὰς πεποιθήσεις. Εἶναι ἡ μόνη περίστασις νὰ ἐφαρμόσῃτε τοῦ Ζήνωνος τὸ μέγα μάθημα, τὴν σιωπὴν, ἂν δὲν δύνασθε νὰ ἀκολουθήσῃτε τοῦ Δημοκρίτου τὴν τακτικὴν, ἀδιακόπως γελᾶν, καὶ ἂν δὲν θέλητε ὡς ὁ Πράκλειτος· νὰ κλαίῃτε ἐπὶ τῇ μωρίᾳ τῶν τελειότερων πλασμάτων τοῦ Δημιουργοῦ.

Ὅτι ἐγὼ διηγοῦμαι σήμερον, εἶναι ἀλήθεια μεγάλη, ὅσον ὁ νόμος τῆς βαρύτητος. Πάντες οἱ συγγράψαντες περὶ τῆς Ἰωμαϊκῆς ἱστορίας ἀπο τοῦ Προμαθίου καὶ τοῦ Πεπαρθίου Διοκλέους· μέχρι τοῦ Μόμσεν ὁμιλοῦσι περὶ αὐτοῦ. Μὴ φοβείσθε ὅμως τὴν ἀλήθειάν μου· δὲν εἶναι πικρὰ, ὡς λέγει ἡ παροιμία τῶν ἀρχαίων. Τούναντίον εἶναι γλυκεῖα καὶ τερπνὴ. ἔχει γάμους βιαίους, ἐκστρατείας καὶ μάχας (ἐνεκα γυναικῶν), ἔχει ἔρωτας καὶ πάλιν φίλων καὶ καθηκόντων, ἔχει ἥρωικὰς γυναικῶν πράξεις, ἀφοσιώσεις συζυγικάς, ῥιζικάς πολιτικάς μεταβολάς, τελετῶν καθιερώσεις καὶ πανηγύρεων, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐθίμων ἐξακο-

λουθούτων μέχρι σήμερον καὶ παρ' ἡμῖν; δυσεξηγήτων δὲ εἰς τοὺς ἀγνοούντας τὸ ἱστορικὸν τοῦτο συμβᾶν, καὶ πάντα ταῦτα συναφῆ καὶ συνεπῆ, πληροῦντα τὸν κανόνα τοῦ ὠραίου, ἥτοι τὸ ποικίλον ἐν τῇ ἐνότητι. Ἐπομένως ἡ διήγησίς μου εἶναι καὶ τερπνὴ καὶ ἀφελείας οὐ στεῖρα, ἐν τύχῃ καλοῦ μὲν λέγοντος· «συνθεσῶν δὲ τῶν ἐκ στόματος αὐτοῦ ἰέντων λόγων ἀναγνώστριων.»

Ἴτε λοιπὸν θαρροῦσαι, προσφιλεῖς μου ἀναγνώστριαι. Ἴτε καὶ ἐλπίζω νὰ μὴ ἀνίσῃ ἡμᾶς ἡ διήγησίς μου.

Α΄.

Ἐπὶ ἔργον πότε μεγάλαι συζητήσεις ἀν Πελασγοὶ ἢ Τρῶες ἐκτίσαν παρὰ τὸν Θύμβριν ποταμὸν τὴν Ῥώμην. Ἐπιλονεῖσκον προσέτι οἱ ἱστορικοὶ τῶν πάλαι χρόνων, ἂν ἡ πόλις ἐκείνη ὠνομάσθη ἀπὸ τὴν Ῥώμην τῶν ἀλκίμων Πελασγῶν ἢ ἀπὸ τὴν φερώνυμον γυναικῆ Ῥώμην, τὴν ἐμπρήσασαν τὰ πλοῖα τῶν ἐκ τῆς τρικυμίας εἰς τὸν Θύμβριν προσωρισθέντων Τρῶων. Ἐγραψαν ὅτι ὠνομάσθη ἀπὸ τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰταλοῦ καὶ τῆς Λευκαρίας. Ἄλλοι ἰσχυρίσθησαν, ὅτι ὠνομάσθη ἀπὸ τὴν σύζυγον τοῦ Αἰνείου καὶ θυγατέρα τοῦ Τηλέφου Πρηνεῖος· ἄλλοι πάλιν εἶπον, ὅτι ἔτρε τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸν νότον υἱὸν τῆς περιδοῦς Κίρκης καὶ τοῦ Ὀδυσσεῦς Ῥώμην· πολλοὶ διετάθησαν, ὅτι ἔλαβεν αὐτὸ ἀπὸ τὸν τύραννον τῶν Λατίνων Ῥώμιν· οὐκ ὀλίγοι ἠθέλησαν ὅτι ἐκλήθη οὕτως ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Ἡμιθάωνος Ῥώμον, ὃν ἀπέστειλεν εἰς Ἰταλίαν ἐκ τῆς Τροίας ὁ Διομήδης ἢ ἀπὸ τὴν Κόρην τῆς Τρωάδος καὶ σύζυγον τοῦ Λατίνου Ῥώμιν. Πλείστοι δὲ ἐπέμειναν ὅτι ἔδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ κατακτητικῶν ἔθνους, ὁ δικαιοτάτος Ῥωμύλος καὶ τινες ἐνόμισαν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Αἰνείου Ασκάnios ἐβάπτισεν αὐτήν. Αἱ συζητήσεις αὗται εἶναι πολὺ ἀρχαῖαι· εἰσὶν εὐρώτος καὶ κοινοτοῦ πλήρεις καὶ δὲν ἀνακινῶ αὐτάς· διότι θὰ ἐγερθῶσι νέφη παραπομπῶν καὶ ἀτέρπων λόγων. Μᾶς εἶναι ἀδιάφορον νὰ μάθωμεν τὸν γονεῖον, ἀφοῦ οὔτε ὁ ἀναδεκτὸς μᾶς εἶναι χρήσιμος, οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ συντελεῖ εἰς τὸ θέμα ἡμῶν. Ἄς θεβαιώσωσιν ἄλλοι τὴν ταυτότητα τῆς γραίας μητροπόλεως·

εἰς ἡμᾶς ἄρκει ἡ μικρὰ αὕτη ἱστορικὴ σημείωσις.

Ὀλίγον μακρὰν τοῦ ἐπὶ τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου, ἦν κατὰ τὸν Ἰταλὸν ποιητὴν

σχίζει τὸ Ἀπεννίνον
κι' ἡ θάλασσα περικυκλοῖ κι' αἱ ἄλλαι,

ποταμοῦ Τιβέρεως, ἐκεῖτο ἡ πόλις Ἄλβα ἢ Ἄλβα Λόγκα (Μακρὰ Ἄλβα). Ἐπὶ τοῦ κατοικοῦντος αὐτὴν λαοῦ ἐβασίλευε δυναστεία ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Βιργιλίου ἤρωος Αἰνείου, καὶ ἡ διαδοχὴ τοῦ θρόνου ἐκείνου μετὰ περιπετείας παντοίας, περιέστη εἰς τὸν Ἀμούλιον, ἐκθρονίσαντα τὸν ἀδελφὸν τοῦ Νουμήτορα καὶ κατόπιν εἰς τοῦτον ἐκείνου φονευθέντος. Τότε ὄμως συγχρόνως ἐγένετο, διὰ τὴν διαδοχὴν, σοβαρὰ σιάσις, ἐνεκα τῆς ὁποίας μέρος τῶν κατοίκων ὑπὸ τὸν Ῥωμύλον, τοῦ ὁποίου ἡ γέννησις καὶ ἀνατροφή εἶναι Ῥωμαντικώτερα τῆς νεότητος τοῦ Μωῦσεως, ἀνήγειρε πόλιν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Τιβέρεως ὄχθης εἰς τὸν Παλατίνον λόφον. Εὐτυχῶς οἱ ἀποστάται οὗτοι, ἦσαν ἀρκετὰ ἰσχυροὶ, καὶ δὲν ἔζησαν εἰς τὰ ἔγκατα τῆς Ἀσίας, διὰ νὰ πάθωσιν, ὅτι ἔπαθεν ὁ ἀτυχὴς Σαμεῆλ, τὸν ὁποῖον, κύριος οἶδε, πότε ζήσαντα καὶ κατὰ τίνος ἡγεμόνος ἐξεγερθέντα, παρέδωκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡ θρησκομανία τῶν Ἀσιανῶν ὡς ἀρχηγὸν τῶν κακοποιῶν πνευμάτων, ὡς *Διάβολον*.

Ἡ νέα πόλις, τῆς ὁποίας τὰ ὄρια περιέγραψεν, ὁ οἰκιστὴς Ῥωμύλος «ἐμβαλὼν χαλκὴν ὕιν ἀρότρῳ, ἐξευγμένῳ βούν ἄρβυρα καὶ θηλείαν», ἐκτίσθη τὴν 11ην Καλενδῶν Μαΐου τοῦ 630 Π. Χ. ἢ κατὰ τὴν μαντικὴν τοῦ Ταρουβίου «τὴν ἐνάτην τοῦ κατ' αἰγυπτίους μηνὸς Φαρμουθι ἰσταμένου, μετὰξὺ δευτέρης ὥρας καὶ τρίτης» Ποίας ὅμως Ὀλυμπιάδος, δὲν μᾶς λέγει (ἂς ᾔνοι καλὰ) ὁ ἀγαθὸς ὀδολόγος μᾶς Πλούταρχος.

Λοιπὸν, προσφιλεῖς μου ἀναγνώστριαι, πηδήσατε μαζῇ μου τὸ μικρὸν αὐτὸ διάστημα τῶν ἐσσι πέντε αἰώνων καὶ ἔλθετε ν' ἀναπαυθῶμεν ὑπὸ τὰ θαύσκια παρὰ τὸν Τιβερὸν δένδρα, παρὰ τὴν νεόδμητον πόλιν· νὰ ἴδωμεν τὰ δράματα, ἅπερ σᾶς ὑπεσχέθη.

Δὲν σᾶς εἰσάγω εἰς τὴν νέαν πόλιν· διότι εἶναι φοβερὸν θηριοτροφεῖον, διὰ τὰς

νεάνιδας. Κατοικεῖται μόνον ὑπ' ἀνδρῶν ἢ σχεδὸν ὑπὸ μόνων τοιούτων, καὶ κίνδυνον μέγαν διατρέχει ἡ θέλουσα νὰ ὑπερβῇ τὰς ἱεράς πύλας περιέργος. Ὅλοι πεινοῦν, πεινῶν γυναικῶν καὶ ἡ παρουσία ἐνός θύματος ἀπειλεῖ τὴν ἐκρηξὴν ἀλληλοσφαγῆς τῶν πολιτῶν, τοὺς ὁποίους, ὁ Θεὸς ἠξεύρει, με πόσα προνόμια προσπαθεῖ νὰ συλλέξῃ ὁ Ῥωμύλος. Ἐλπίζω καμμὶα νὰ μὴ κολακευθῇ ἀπὸ τὴν ἰδέαν νὰ γενῆ περιζήτητος. Τῆς τοιαύτης ἰδέας τὸν κίνδυνον, θὰ ἴδωσιν ἀμέσως αἱ ἀναγνώστριά μου.

Β΄.

Ἡ πόλις τοῦ Ῥωμύλου ἔπασχε νόσον ὀδονιροτάτην καὶ δυσίατον, *ἔλλειψιν γυναικῶν*. Νὰ εὐρεθῶσι τοιαῦται; ἦτο ἀδύνατον. Νὰ προσκληθῶσι; δὲν ἤρχοντο καὶ ἀτυχῶς δὲν ὑπῆρχε τότε τὸ Οὐγάχ τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου αἱ γυναῖκες ἔλαβον ἐσχάτως τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, ὡς ὑπερέχουσαι τὸν πληθυσμὸν τοὺς ἀνδρας κατὰ 25 χιλιάδας, διὰ νὰ στείλῃ εἰς τὸν Ῥωμύλον χιλιάδας τινὰς, ὅπως εἰς τὸν μικρὸν καντῶνιον ἀποφύγῃ τὸ θανατικὸν μέτρον νὰ τὰς εἰσαγάγῃ εἰς τὴν πολιτείαν καὶ ἡ πόλις τῶν Σαθίων τὴν συμφορὰν, ἣτις τῇ ἐπῆλθεν. Ἐπασχε λοιπὸν ἡ πόλις καὶ ἡ κοινωνία δεινὰς ἠσθάνετο ἀλγηδόνας. Εἶναι μέγα τὸ κακὸν νὰ πλεονάζῃ τὸ ἕτερον τῶν ἐν ἐνώσει καὶ ἰσότητι καλῶς ὑπαρχόντων μερῶν. Ὅπου τὸ κακὸν τοῦτο ἐπικρατεῖ, ῥάγδην φέρονται κατὰ τῆς κοινωνίας ἄτοπα καὶ ὅστις ἀμφιβάλλει, ἂς ῥίψῃ ἐν βλέμμα εἰς τὴν πόλιν, ἢ τὴν συνοικίαν του, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ᾔνοι καὶ θέλου τὸν πείσει, περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ λόγου μου, ὅσα συμβαίνουσι παρ' ἡμῖν, ἐνεκα τῆς ὑπεργυναικείας, ἢ ὡς λέγουσιν οἱ ἄνδρες καὶ αἱ πενθεραὶ, διὰ νὰ ὑψωθῶσιν αἱ προῖκες «λειψανδρίας.» ἔχομεν γεροντοκόριτσα πολυάριθμα, ὅπως τότε θὰ εἶχον γεροντονηοῦς· ἔχομεν ὑψῶσιν προικῶν (ὀνομαστικῆν μὲν ἀλλὰ διὰ τοῦτο χειροτέραν), ὅπως τότε θὰ ὑπῆρχεν ὑψῶσις τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς διδομένων· ἔχομεν διαζύγια ἀδιάκοπα, ὅπως τότε θὰ εἶχον ἀδιαλύσιαν ἀφόρητον· ἔχομεν βασανισμοὺς ἀπρόικων γυναικῶν ὑπὸ τῶν συζύγων των, ὅπως τότε θὰ εἶχον οἱ σύζυγοι ἀπὸ τὰς καλ-

λιμόρφους συμβίαι των ἔχομεν τὰς δημοσιογραφικὰς ἐπικρίσεις τῆς Madame Γσέρνοβιτς, ὅπως τότε ἴδον, Κύριος οἶδε, ὅποια σκώμματα παρὰ τῶν Σαβίνων καὶ Σαβηνίδων ἔχομεν δὲ καὶ τὸ δὴ χερίστον καὶ ἀηδέστατον, ἀνδράκια μιδαμινά, ἀξιοῦντα προῖκας μυριάδων καὶ ἐκκτοντάδων δραχμῶν, ἐνῶ εἰς ἐσυγχωρῆτο ἡ ἀνθρωπεμπορία, τὸ σκρῆκον των δὲν θὰ ἐτιμᾶτο διδράχμου καὶ ἂν ὁ τοῦ ἐξετιμᾶτο, ὁ ἰδικὸς των δὲν θὰ ἤξιζε διώβολον, καὶ ἐπὶ τούτοις ἔχομεν τὴν αἰώνιαν μεμψιμοιρίαν των οὐδὲν ἄλλο καύχημα ἐχόντων ἀνθρωπίσκων τούτων, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει λειψανδρία, ὅπως τότε θὰ εἶχον ὅμοια κουφολογήματα τῶν Σαβίνων. Παρ' ἡμῶν, καλαὶ νεάνιδες, μὴ φοβείσθε. Ὑπάρχει ἀληθῶς λειψανδρία, ἀλλὰ λειψανδρία ὄχι.

Ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ τῆς πόλεως παθήσει ὁ Ἰωμύλος ὄφειλε νὰ μεριμνᾷ διαρκῶς καὶ ἐμερίμνα· διότι ἦτο καὶ αὐτὸς ἀνυμφος καὶ μονός, καὶ ἠσθάνετο βαθέως τῆς ἐλλείψεως τῆς οὐδίας, κατὰ τὸ μέλαν, μάλιστα, ἤμισυ τῆς περὶ τὴν γῆν περιόδου τοῦ ἡλίου καὶ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔχρος πρῶτας... Ἐσκέπτετο νὰ εἴρῃ τὸν διάβολον, νὰ θεραπεύσῃ τὴν νόσον καὶ ἐπὶ τέλους εὔρεν αὐτόν. Ἡ σκέψις εἶναι ἡ μήτηρ τῶν τελείων ἔργων καὶ τῆς ἐμπνεύσεως. Ἐῖρε λοιπὸν καὶ διέθεσε τὸ ἐπιτόμημα φρονίμως.

(Ἀκολουθεῖ).

ΡΟΖΑ.

ΦΥΤΟΚΟΜΙΑΣ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ

Ἴνα λάβωσιν ἰδέαν τινὰ οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται περὶ τῆς γενομένης ἐν Πετρούπολει ἐκθέσεως τῆς Φυτοκομίας καὶ τῆς σὺν αὐτῇ διεθνοῦς Συνόδου τῶν Βοτανικῶν, ἐρασιδίεμα ἐκ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ λόγου τοῦ Πρυταίνεως τοῦ Πανεπιστημίου κυρίως Πάλλη τὴν περὶ ταύτης ἀναφορὰν τοῦ ἐκεῖ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀποσταλέντος καθηγητοῦ τῆς

Βοτανικῆς Κυρ. Θ. Ὁρραϊίδου ἑταξίως ἀντιπροσωπεύσαντος τὸ ἔθνηκον παιεπιστήμιον καὶ ἐκλεχθέντος ἀντιπροέδρου τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκείνης Συνόδου τῆς συγκροτηθείσης ὑπὸ τοσούτων διασήμων ἀνδρῶν.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τοῦ Ἀντιπρυταίνεως καὶ Καθηγητοῦ τῆς Βοτανικῆς Θεοδώρου Ὁρραϊίδου, ἀπερῶσα τὴν ἐν Πετρούπολει διεθνή ἐκθεσιν τῆς Φυτοκομίας καὶ τὴν Σύνοδον τῶν Βοτανικῶν πρὸς τὴν ἀπεσταλὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Ἰουλίου 1869.

Πρὸς τὴν Πρυτανείαν καὶ τὴν Σύγκλητον τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐπανακίμψας ἐκ τῆς ἐν Πετρούπολει Συνόδου τῶν Βοτανικῶν καὶ τῆς συγχρόνως τελεσθείσης ἐκεῖ διεθνοῦς ἐκθέσεως τῆς Φυτοκομίας, ὅπου εἶχον προσκληθῆ, καὶ ὅπου ἀπεστάλην παρὰ τε τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, νομίζω ἀπαραίτητον καθῆκον νὰ ὑποβάλω εἰς Ἑμᾶς, κύριε Πρύταμι, καὶ τὴν Σύγκλητον τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ δι' ὑμῶν εἰς τὸν κύριον Ὑπουργὸν τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐκθεσιν ἀφορῶσαν τὰ τῆς ἀποστολῆς μου, καὶ σύντομον ἀφήγησιν των ἐκεῖ πεπραγμένων.

Διελθὼν διὰ Τερζέστης, Βιέννης καὶ Βαρσοβίας, ἔφθασα τὴν 30 Ἀπριλίου εἰς Πετρούπολιν· τὴν δ' ἐπιοῦσαν ἐπεσκέφθη τὴν ἐν τῷ Ναυαρχείῳ συνεδριάζουσαν ἐπιτροπὴν τῆς ἐκθέσεως, ἧς προήδρευεν ὁ Ὑποστράτηγος καὶ ὑπασπιστὴς τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κύριος Γρεῖγ (Greig) ἀνὴρ εὐφυῆς καὶ δραστήριος. Ἡ ὑποδοχὴ ἦν ἔτυχον καὶ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ ἐκεῖ προσκληθέντες καὶ ἐλθόντες ἦτο ἀδελφικὴ καὶ ἐγκάρδιος· ἐπειδὴ δὲ ἐκ πάντων των προσκληθέντων συνέπεπε νὰ φθάσω πρῶτος, ἀπεδόθη εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰ καὶ ἀποτέρω κειμένας προθυμίαι εἰς τῶν ἐπιστημονικῶν ἀγώνων τὴν συμμέθεξιν.

Τὴν 4 Μαΐου, μετὰ τὴν ψαλεῖσαν ἐν τῷ εὐρυτάτῳ καταστήματι τῆς ἐκθέσεως δοξολογίαν καὶ σύντομον πρὸς τοὺς Ἑλλανοδικὰς λογιδριον τοῦ Προέδρου, παρεδόθη ἡ ἐκθεσις εἰς τὸ σῶμα των Ἑλ-

λανοδικῶν πρὸς ἐκδίκασιν, οἵτινες διαιερέθεντες εἰς 20 τμήματα ἤρξαντο προθύμως καὶ ἀμερολήπτως τοῦ ἔργου των, ὅπερ καὶ ταχέως ἐπέρασαν· ἐγὼ ἔτυχον μέλος τοῦ 11 τμήματος τοῦ περιλαμβανοντος πάντα τὰ βολβοφόρα φυτὰ, εἰς οὗ τὴν διάθεσιν εἶχον ὀρισθῆ 8 χρυσᾶ βραβεῖα δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως, καὶ 25 ἀργυρᾶ πρώτης, δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως.

Τὴν 5 Μαΐου, ὡς εἶχεν ὀρισθῆ ὑπὸ τοῦ προγράμματος, ἠνεψύθη ἡ ἐκθεσις, καὶ ταύτην ἐπεσκέφθη ὁ Αὐτοκράτωρ, μεθ' ὅλης τῆς ἐπιστημότητος, συνοδευόμενος ὑπὸ Δουκῶν, καὶ Δουκισσῶν, καὶ Ἰγεμονίδων, καὶ Στρατηγῶν, καὶ Ὑπουργῶν, διαμείνας ἐν αὐτῇ περὶ τὴν μίαν ὥραν. Ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ προέδρου περιήλθεν ὅλον τὸ κατάστημα, ἐπέστησε τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τῶν ἀξιολογωτέρων ἀντικειμένων, καὶ ὠμίλητεν εὐπροσηγόρως εἰς τοὺς παρὰ τῶν διαφόρων Κυβερνήσεων ἀποσταλέντας· καὶ τοὺς πρωτίστους καὶ ἐξόχους των ἐκθετῶν· ἔσχον δὲ τὴν τιμὴν νὰ καταριθμηθῶ μετὰ τῶν ἐκείνων πρὸς οὗς ἀπηύθυνε τὸν λόγον. Μετὰ τὸν αὐτοκράτορα εἰσῆλθεν ἡ ἀνωτέρα τῆς Πετρούπολεως ἀριστοκρατικὴ τάξις, καὶ οἱ ἐπίσημοι ξένοι, τὴν δ' ἐπιοῦσαν καὶ τὰς ἀκολουθοῦσας ἡμέρας ὁ βουλόμενος ἐπὶ πληρωμῇ εἰσιτηρίου τιμωμένου κατὰ μὲν τὰς πρώτας ἡμέρας τριῶν ἀργυρῶν ρουβλίων, κατόπιν δὲ δύο, κατόπιν ἑνός, καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ἡμίσεως, χάριν τοῦ λαοῦ.

Μεγαλοπρεπῆς ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἦτο ἡ Φυτοκομικὴ αὕτη ἐκθεσις· διότι πάντα τὰ μεγάλα καὶ πλούσια Φυτοκομεία ἀπάσης τῆς Εὐρώπης ἐπεμψαν τοὺς φυτικούς των θησαυροὺς εἰς αὐτήν, διὸ καὶ ἀντεπροσωπεύετο ἐν αὐτῇ πᾶσα τοῦ κόσμου ἡ βλάστησις ἀπὸ των φυτῶν τῆς κατεψυγμένης ζώνης μέχρι των ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν βιούντων. Πολυπληθῆ εἶδη φοινίκων Κυκλάδων, καὶ δεινροειδῶν πετερίδων ἐσχημάτιζον ἐξεχούσας ομάδας ἐν τῷ μέσῳ ἀπειροπληθῶν ἄλλων ἀνθισμένων θάμνων καὶ φυτῶν βαρυτίμων, μετὰ πολλῆς τέχνης καὶ χάριτος συναρμολογουμένων· ἡ δὲ διασκευὴ τῆς ἀπεράντου ἐκείνης αἰθούσης, καὶ ἡ κατάταξις ἦτο ἔργον νοημονεστάτου ἀρχιτέκτονος καὶ σοφ-

[ΕΤΟΣ Ε΄.]

τάτου βοτανικοῦ, διότι πανταχόθεν ἐβλέπε τις τὴν πολυμάθειαν ἀμιλλωμένην πρὸς τὴν καλαισθησίαν.

Ἄπαντα τὰ Κράτη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἡπείρου ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην πλὴν τῆς Τουρκίας, αἱ δὲ σημαῖαι αὐτῶν ἐκόσμουσαν κυμαίνόμεναι τοῦ καταστήματος τὴν εἴσοδον· διὸ καὶ πολλὴν ἠθουάνθησαν χάριν οἱ ὀλίγοι μὲν, ἀλλὰ λογάδες ὁμογενεῖς ἡμῶν, βλέποντες καὶ τὴν Ἑλληνικὴν μετὰ τῶν λοιπῶν. Πρὸ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεώς μου μοι ἐπῆλθεν ἡ εὐτυχὴς ἰδέα νὰ μὴν ὑπάγω ὡς ἀπλοῦς Ἑλλανοδικῆς ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκθέτης ἐνταυτῷ· νὰ ἐκθέσω δὲ εἰς τὰ ὄμματα των ὑπερβορείων ἐκείνων θεατῶν προϊόντα φυσικὰ τῆς Ἑλλάδος ὧν ἀκριβῆ ἰδέαν εἰσέτι δὲν εἶχον. Πρὸ πολλῶν δὲ χρόνων καταγιγόμενος εἰς τὴν καλλιέργειαν των ἐσπεριδοειδῶν δένδρων, καὶ πλουσίαν κατέχων ἐν τῷ κήπῳ μου συλλογὴν ἐξ αὐτῶν, ἄτινα μετέδωκα καὶ εἰς τὸ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου Δημόσιον Δειδροκομείον, ἐσχημάτισα συλλογὴν ὠραίων καρπῶν των δένδρων τούτων, ἐκ 52 ἐκλεκτῶν εἰδῶν καὶ διαφορῶν συγκειμένην, καὶ προαπέστειλα ταύτην ἰδίαις δαπάναις ἐντὸς 4 μεγάλων κιβωτίων, ἐκθέσας ταύτην ἀξιοπρεπῶς ἐν ὀνόματι τοῦ Δημοσίου Δειδροκομείου, οὗ προῖσταμαι. Ἡ ἰδέα μου ἐστῆθη διὰ τῆς μεγαλητέρας ἐπιτυχίας. Οἱ Ἑλληνικοὶ καρποὶ ἐπέσυρον τὸν θαυμασμὸν καὶ τοὺς ἐπαίνους τοῦ Μεγαλειοτάτου Αὐτοκράτορος, των Ἑλλανοδικῶν, καὶ πάντων των ἐπισκεφθέντων τὴν ἐκθεσιν, διὸ καὶ ἐτιμήθησαν δι' ἑνὸς ἐκ των μεγάλων 13 χρυσῶν βραβείων. Ἀπομιμήσεις δὲ αὐτῶν ἐγένοντο διὰ τὰς καρπολογικὰς συλλογὰς των Μουσείων, καὶ ἀρίστην εἰς πάντας κατέλιπον ἐντύπωσιν.

Ἐβραβεύθησαν δὲ ἐν τῇ ἐκθέσει ἐν ὄλῳ 163 ἐκθέται, καὶ ἀπενεμήθησαν αὐτοῖς 418 βραβεῖα· ἐξ αὐτῶν,

2 μὲν ἦσαν ἀνώτατα φέροντα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς αὐτοκρατείας τὰς εἰκόνας, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἦτο προσδιορισμένον διὰ τὸν Ἰώσσαν, τὸ δὲ διὰ τὸν ξένον ἐκεῖνον, οἵτινες ἕνεκα τῆς πληθῆος των ἐκλεκτοτάτων καὶ σπανίων φυτῶν ἤθελον συντελεσε τὰ μέ-

Μεταφορά 2

λιστα εἰς τὸν ὅλον ὠραϊσμόν τῆς ἐκθέσεως.

13 χρυσᾶ πρώτης τάξεως (ἐξ ὧν 5 ἔλαβεν ἡ Ἑσθονία, 4 τὸ Βέλγιον, 2 ἡ Ἀγγλία, 1 ἡ Γαλλία καὶ 1 ἡ Ἑλλάς).

40 χρυσᾶ δευτέρας τάξεως.

94 χρυσᾶ τρίτης τάξεως.

118 ἀργυρᾶ πρώτης τάξεως.

63 ἀργυρᾶ δευτέρας.

46 ἀργυρᾶ τρίτης καὶ

40 χαλκᾶ ἀντιστοιχοῦντα μετ' ἑπαινον.

Ἐν ἔμφ 418

Καὶ ἡ μὲν διανομὴ τῶν βραβείων ἐγένετο μετ' ἐπισημότητος ἐν μιᾷ τῶν μεγάλων αἰθουσῶν τοῦ Ναυαρχείου παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Οἴκου κυρίου Ζελονίου, παιανίζουσης τῆς μουσικῆς. Ἰρίστευσαν δὲ ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτη τὰ μεγάλως καταγινόμενα περὶ τὴν φυτοκομίαν Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη. Καὶ ἐκ μὲν τῶν Ῥώσων διεκρίθησαν οἱ εἰς τὴν Πετρούπολιν φυτοκόμοι, ἐκ δὲ τῶν ἄλλοδαπῶν οἱ Βέλγαι, εἰς οὓς εἶποντο οἱ Ἀγγλοὶ, μετ' αὐτοῦ δὲ οἱ Γερμανοὶ, καὶ μετὰ τοὺς Γερμανοὺς οἱ Ὀλλανδοί.

Διαρκούσης τῆς ἐκθέσεως πολλὴ καὶ μεγάλη ἐγένετο εἰς ἅπαντας τοὺς προσκληθέντας περιποίησις ὑπὸ τῶν Ῥώσων, τῶν δικαίως φημιζομένων ὡς ὑπερτερούντων πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὴν φιλοξενίαν. Προσεκλήθημεν μετὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει εἰς διαφόρους ἐκδρομὰς ἐν τε τῇ Πετρούπολει καὶ τοῖς περιχώροις αὐτῆς, ὁδηγοῦς ἔχοντες ἀνώτατα καὶ διακεκριμένα πρόσωπα· μετ' αὐτῶν ἐπεσκέφθημεν τὰ Μουσεία, τὰ διάφορα παλάτια, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀπειροπληθῆ ἱστορικὰ ἀντικείμενα καὶ κειμήλια, καὶ τὰ πολλὰ καὶ ἀξιοθαύμαστα ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα, τὰ ὅποια ἡ ἀναμορφωτικὴ καὶ πλαστουργοῦ χεὶρ τοῦ νῦν εὐκλεῶς βασιλεύοντος Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ Β' ἐν διασημάτι ὀλίγων ἐτῶν ἐσύστησε καὶ ἐπλούτισεν. Εἰς τὸ Παλάτιον τῆς Ταυρίδος, εἰς τὸ τοῦ Πετερῶφ, καὶ εἰς τὸ τοῦ Τζάρσκοϊ-Σελλό, ὅπου κατοικεῖ ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐδόθησαν εἰς πάντας ἐν σώματι μεγαλοπρεπῆ καὶ πολυτελῆ προγεύματα, ἡ δὲ ἔταιρία τῆς Φυτοκομίας, ἡ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Νικολάου διατελοῦσα, καὶ συγχειμένη ἐκ

πολλῶν ἐπιστημόνων καὶ διακεκριμένων προσώπων τῆς ἀνωτέρας ἀριστοκρατίας, προσήνεγκεν εἰς τὸ σῶμα τῶν Ἑλλανοδικῶν καὶ τὰ μέλη τῆς Συνόδου τῶν Βοτανικῶν γεῦμα πολυδαπανώτατον. Αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ σὺν τῇ Αὐτοκρατεῖα ἐδέχθη μετὰ πολλῆς εὐμενείας ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἐξοχικῷ Παλατίῳ τοῦ Τζάρσκοϊ Σελλό, ὅπου διέτριβε τότε τὰ σταλέντα παρὰ τῶν διαφόρων Κυβερνήσεων μέλη τῆς Συνόδου, ἐλάλησε δὲ πρὸς αὐτὰ μετ' ἐκείνης τῆς ἀγαθότητος καὶ ἀφελείας, ἥτις ἀναβιβάζει καὶ τιμᾶ ἔτι μᾶλλον τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς κληιστὰς οὐχὶ μόνον σεβαστοὺς ἀλλὰ καὶ ἀγαπητούς. Μετὰ δὲ τὴν λήξιν τῆς ἐκθέσεως, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς διανομῆς τῶν βραβείων, εὐηρεστήθη τὰ τιμήση τοὺς ἐπιστήμους ἀποσταλέντας διὰ διαφόρων παρασῆμων, ἔσχον δὲ τὴν τιμὴν τὰ συμμεθέξω καὶ ἐγὼ τοῦ δείγματος τούτου τῆς Αὐτοκρατορικῆς εὐαρεσκείας, τιμηθεὶς διὰ τοῦ παρασήμου τῆς Ἁγίας Ἄννης. Παρεκτὸς τούτων καὶ διάφορα πρόσωπα ἔξοχα τῆς Αὐτοκρατορίας μᾶς προσεκάλουν ἰδίᾳ ἕκαστον ἐξ ἡμῶν· δὲν λέγω δὲ ὑπερβολὴν, διαβεβαιῶν ὅτι εὐνοϊκώτερα, εὐκρινεστέρως, καὶ συνάμα πολυτελεστέρως φιλοξενία δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ πρὸς ἡμᾶς.

Μετὰ τὴν ἐν Παρισίοις διεθνή Σύνοδον τῶν Βοτανικῶν, τὴν κανονίσασαν τοὺς ὅρους τῆς Βοτανικῆς ὀνοματολογίας καὶ τὴν συζητήσασαν πολλὰ καὶ ὠφέλιμα, ἀπεδείχθη πόσον λυσιτελεῖς εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης, καθίσταται ἡ συνδιάσκεψις καὶ σύμπραξις τῶν εἰδικῶς εἰς ταύτην ἀφοσιωθέντων, καὶ πόσον πλουτίζονται οἱ εἰς ἐν συνερχόμενοι πρὸς ἀμοιβαίαν συναλλαγὴν γνώσεων καὶ συλλογῶν.

Σὺν τῇ φυτοκομικῇ λοιπόν, ἐτελέσθη καὶ ἡ προαγγελθεῖσα Σύνοδος τῶν Βοτανικῶν. Ἡ Σύνοδος αὕτη ἔκαμεν ἐναρξίν τῶν Συνεδριάσεων αὐτῆς, κατὰ τὰ προκηρυχθέντα, τὴν ἐσπέραν τῆς 6 Μαΐου ἐν τῇ αὐτῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ναυαρχείου, ἐν ᾗ διενεμήθησαν καὶ τὰ βραβεῖα τῶν ἀριστευσάντων ἐν τῇ ἐκθέσει. Προσκληθεῖς εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην, καὶ ὄρισας μάλιστα καὶ τὸ θέμα ἐφ' οὗ ἔμελλον νὰ λάβω τὸν λόγον, ἔσπευσα νὰ παρευρεθῶ

κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν. Ἐκτὸς τῶν ἀπειροπληθῶν θεατῶν, παρεκάθητο περὶ τὰ 250 μέλη ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ· ἐξ ὧν 55 μὲν ἦσαν Καθηγηταὶ τῆς Βοτανικῆς καὶ διευθύνται ἐπιστήμων Βοτανικῶν κήπων· 50 δὲ πρόεδροι, καὶ ἀντιπρόεδροι, ἀγρονομικῶν συλλόγων καὶ ἐταιριῶν· 110 δὲ ἀπεσταλμένοι καὶ ἀντιπρόσωποι πλουσιωτάτων φυτοκομικῶν καταστημάτων· καὶ περὶ τοὺς 50 εὐκατάστατοι καὶ σοφοὶ Γεωπόνοι, Βασιλέων σύμβουλοι καὶ Γερουσιασταί, λάτραι καὶ προσταταὶ ἐνθουσιώδεις τῶν ἐπιστημῶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐξελέχθησαν 12 ἀντιπρόεδροι καὶ 12 Γραμματεῖς, οἵτινες καὶ κατέλαβον τὰς ἐδρας τῶν.

Καὶ Ἄντιπρόεδροι μὲν ἐξελέχθησαν οἱ ἀκόλουθοι.

1. Γκαίππερτ, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βεροῦλαίας.

2. Χούκερ, Διευθυντῆς τοῦ ἐν Λονδίῳ Βοτανικοῦ κήπου τοῦ Κιέου (Kew).

3. Φένζλ, Καθηγητῆς τῆς Βοτανικῆς ἐν Βιέννῃ.

4. Βοῦνγε, Καθηγητῆς τῆς Βοτανικῆς εἰς Δορπάτ.

5. Κάσπαρης, Καθηγητῆς εἰς Καίνισπεργ.

6. Ὀρφανίδης, Καθηγητῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

7. Πηρατόρης, Καθηγητῆς ἐν Φλωρεντίᾳ.

8. Βιζιάνης, Καθηγητῆς ἐν Παταύῳ.

9. Κέχ, Καθηγητῆς ἐν Βερολίῳ.

10. Γιούχλκε, Ἐξορὸς τῶν Βασιλικῶν κήπων εἰς Ποστδάμ τῆς Πρωσσίας.

11. Τσερνιάϊεφ, Καθηγητῆς εἰς Χαρκὸβ, καὶ

12. Λίνδεν, Διευθυντῆς τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου ἐν Βρυξέλλαις, διάσημος φυτοκόμος καὶ περιηγητής.

Γραμματεῖς δὲ ἐξελέχθησαν οἱ ἀκόλουθοι.

1. Βιλκὸμ, Καθηγητῆς εἰς Δορπάτ.

2. Ὀρτγίε, Ἐξορὸς τοῦ Βοτανικοῦ κήπου εἰς Ζουρίχ.

3. Βουσχέ, διάσημος φυτοκόμος καὶ βοτανικός ἐκ Βεροῦλαίας.

4. Μόρβεν, Καθηγητῆς τῆς Βοτανικῆς ἐν Λιέγη.

5. Λεκὸκ, Καθηγητῆς τῆς Κλασικῆς-Φερέν τῆς Γαλλίας.

6. Ἄνδρε, Διευθυντῆς τῶν δημοσίων φυτειῶν εἰς Παρισίους.

7. Μούβζυς, Βοτανικός εἰς Βεδεφορδ-Γάρδεν τῆς Ἀγγλίας.

8. Βεϊτζ, Βοτανικός καὶ φυτοκόμος ἐν Λονδίῳ.

9. Μοῦρ, Καθηγητῆς ἐν Δουβλίῳ.

10. Κάσουμαν, Καθηγητῆς ἐν Μόσχβ.

11. Πίτρε, Καθηγητῆς εἰς Χαρκὸβ.

12. Βάλτζ, Καθηγητῆς ἐν Κιέβῳ.

Οἱ ἄνω ρηθέντες ἀντιπρόεδροι ἐξελέξαντο διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας Πρόεδρον κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν τὸν συνάδελφόν των κύριον Φένζλ, Καθηγητὴν τῆς Βοτανικῆς ἐν Βιέννῃ. Συνεζητήθησαν δὲ κατ' ἐκείνην τὴν συνεδρίασιν, συμφώνως πρὸς τὴν δημοσιευθεῖσαν ἡμερησίαν διάταξιν, τὸ περὶ ἐπιρροῆς τοῦ φωτὸς ἐπὶ τῶν φυτῶν ζήτημα, καὶ ἐπὶ τούτου ἐλάλησαν οἱ κύριοι Μόρβεν ἐκ Βελγίου, Βοροδίνης ἐκ Πετρούπολεως, Γκαίππερτ ἐκ Βεροῦλαίας, Λεκὸκ ἐκ Γαλλίας, Ροζανῶφ καὶ Βαρστώφ ἐκ Ῥωσσίας.

Κατὰ δὲ τὴν Β' Συνεδρίασιν ἐξελέχθη ὑπὸ τῶν ἀντιπροέδρων Πρόεδρος ὁ ἐκ Λονδίνου διάσημος Βοτανικός κύριος Δάλτων Χούκερ. Ἡ συζήτησις ἔσχε θέμα τὴν βελτίωσιν τῶν καλλιεργουμένων φυτῶν· ἔλαβε δὲ τὸν λόγον μετὰ πολλῆς εὐφραδίας ὁ ἐκ Πρωσσίας Γιούχλκε, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ κύριοι Βουσχέ, Βρέχ, Σαράτοφ, καὶ Ῥέγελ, τέλος δὲ ὁ ἐκ Παρισίων κύριος Ἄνδρε, ὅστις ἐπὶ πειστικῶν πειραμάτων βασιζόμενος ἀπέδειξεν, ὅτι βελτίωσις καλλιεργουμένου φυτοῦ δὲν γίνεται, ἐὰν δὲν βιασθῆ τοῦτο ν' ἀποβάλλῃ μέρος τῶν φυσικῶν αὐτοῦ εἰδικῶν χαρακτηριστῶν, καὶ ὅτι τοῦτο ἐπιτυγχάνεται τριχῶς· 1) διὰ τῆς ἐκλογῆς καλῶν σπερμάτων· 2) διὰ τῶν συχνῶν καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς σπορῶν, καὶ 3) διὰ τῆς τεχνικῆς γονιμοποιήσεως μιᾶς διαφορᾶς διὰ τῆς ἄλλης. Κατόπιν ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κύριος Βιλκὸμ ἐκ Δορπάτ περιγράφας εὐρῶτα σχηματισθέντας οὐχὶ ὑπὸ τῶν γνωστῶν μέχρι τούδε ἰσομοικῶν, ἀλλ' ὑπὸ μυκήτων τελειωτέρων. Τοῦτον διεδέχθη ἐγὼ ἐκθέσας «Τὰ ὠφελήματα ἅτινα δύνανται νὰ προσπορισθῆ ἡ Εὐρωπαϊκὴ φυτοκομία ἐκ τῆς αὐτοφυοῦς Ἑλληνικῆς βλαστήσεως»· εἶχον δὲ λάβει μετ' ἐμοῦ πρὸ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεώς μου δύο συλλογὰς καλῶς ἀπεξηραμένων φυτῶν τῆς Ἑλλάδος, ὧν ἡ μία ἀπέβλεπε τοῦτον τὸν σκοπὸν, ἥτις καὶ ἐξετέθη περὶ τὸ τέλος τοῦ λόγου μου ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς Συνόδου, ἥς τὰ μέλη καταλιπόντα τὰς ἐδρας αὐτῶν μετ' ἐπι-

στοίχησαν ὅπως τὰ ἴδωσι. Μεταξὺ δὲ τούτων ἦσαν καὶ τινὰ εἶδη μήπω δημοσιευθέντα τοῖς Βοτανικοῖς παρ' ἐμοῦ.

Κατὰ δὲ τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν συνεδρίασιν (γενομένην τὴν 10 Μαΐου, ἐξελέχθη πρόεδρος ὁ ἀξιοσέβαστος γέρων Βουγγε ἐκ Δορπάτ. Κατ' αὐτὴν ἀνέπτυξε πολλὰ καὶ σπουδαῖα ὁ κύριος Βιλκὸμ περὶ τῆς τῶν χυμῶν κυκλοφορίας ἐν τοῖς φυτοῖς. ὁ δὲ κύριος Γκαίπτερ παρατηρήσεις περιέρχους ἀφορούσας τὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς γενομένας ἐπὶ τῶν δένδρων ἐπιγραφὰς ἢ σημεῖα καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς τεθαμμένα ὑπὸ τὸν φλοιὸν ἢ ἐν τῷ ξύλῳ ξένα σώματα, οἷον λίθους, σφαίρας κ.τ.λ. συνοδεύσας τὸν λόγον διὰ πολλῶν δειγμάτων ἀξιοθαυμάστων λεηθέντων ἐκ τῶν δασῶν. Ὁ δὲ ἐκ Πετροπόλεως κύριος Βούσγεν ἐλάλησε περὶ τῆς στατιστικῆς τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ φυτοκομίας, προτείνας τὴν περὶ αὐτῆς σύνταξιν προγράμματος. Ἡ πρότασις αὕτη ἤναψε ζωηρὰν συζήτησιν, εἰς ἣν πολλοὶ ἔλαβον τὸν λόγον, ἀπεφασίσθη δὲ ὅτι τοῦτο δὲν ἀφορᾷ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἔργον τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ Φυτοκομικῆς ἐταιρίας. Ἐπὶ τέλος ἔλαβον τὸν λόγον ἐγὼ λαλήσας «περὶ τινῶν σπανίων φυτῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ περὶ τινῶν νέων ὄλων καὶ πάντη ἀγνώστων» ὧν τὰ ἀπεξηραμένα δείγματα κατέθεσα ἐπὶ τοῦ Προεδρείου ἅτινα μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἐξετάσθησαν παρὰ πάντων. Ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάζει εἶχεν ἀγγελθῆναι ὅτι ἐμελλον νὰ λαλήσω καὶ περὶ τῶν φυτῶν τῶν ἀρχαίων· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ κύριος Βουγγε δὲν τὸ ἐπέτρεπε, προσέθηκα μόνον ὀλίγα τινὰ ἀφορῶντα τὸν Ἑλλέβορον. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ λόγου μου, ἡ συνεδρίασις διελύθη, μετ' ὃ λαβὼν τὸν λόγον ὁ κύριος Γρεῖγ ἐκήρυξε τὸ πέρας τῆς Συνόδου διὰ καταλλήλου λογιδρίου.

Τοιαῦτα ἦσαν ἐν συντόμῳ, κύριε Πρύτανη τὰ θέματα τῶν λόγων, καὶ τοιαῦται αἱ κατὰ τὰς τρεῖς συνεδριάσεις τῆς Συνόδου τῶν Βοτανικῶν συζητήσεις, ὧν ἐκάστη ἰδίαν εἶχεν ἀξίαν καὶ ἴδιον διάφορον, καὶ ὧν τὰ πρακτικὰ περιληπτικῶς καὶ ἐν μέρει δημοσιευθέντα δι' ἐφημερίδων εὐρίσκονται ἤδη, ὡς εἰκόζω ὑπὸ ταπειστήρια.

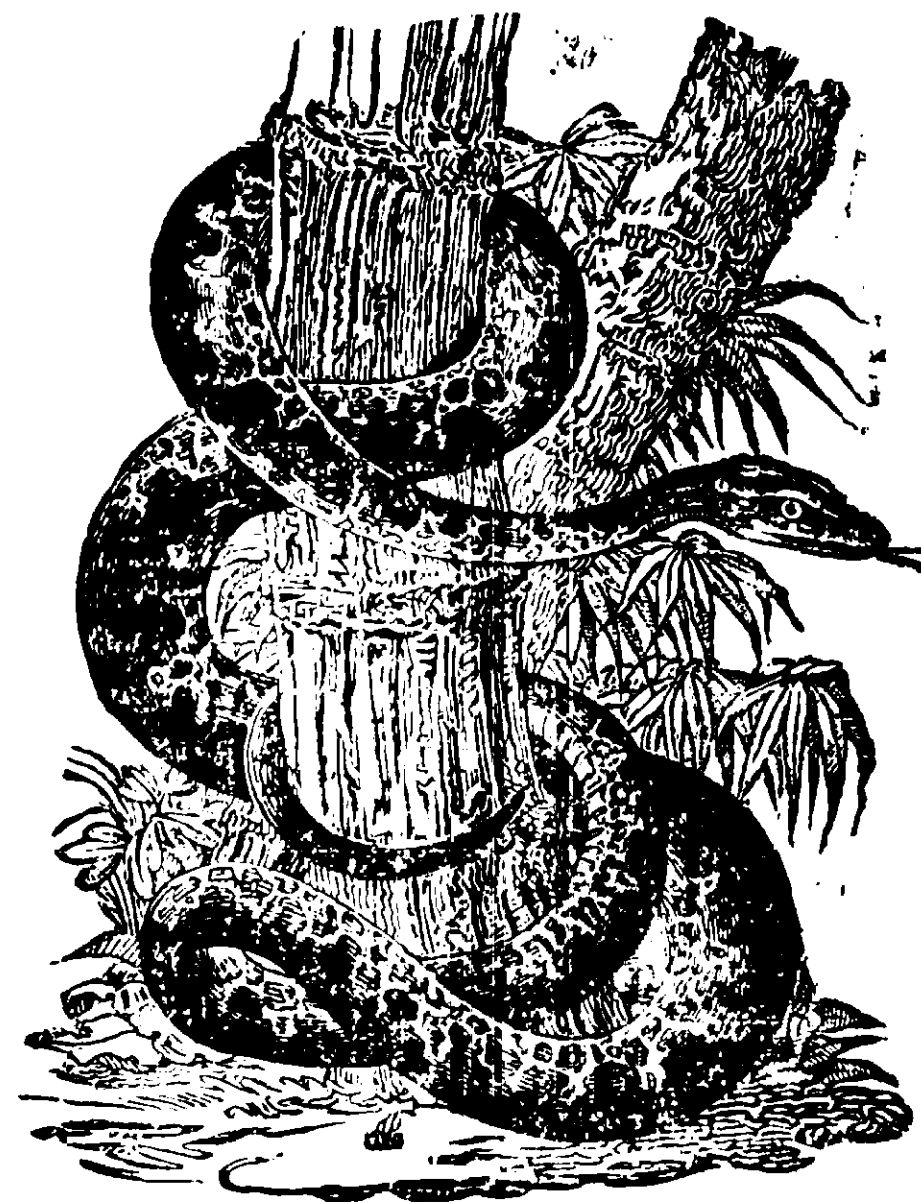
Συγκρινομένη ἡ δευτέρα αὕτη Σύνοδος τῶν Βοτανικῶν πρὸς τὴν προηγούμενην

ἐν Παρισίοις, εἶναι μὲν ἴσως ἀξίας ὡς πρὸς τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐξετασθέντων ζητημάτων, ὑπερέτερα δ' ἐκείνης ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν ἐξ ὧν συνεκροτεῖτο, καὶ ἐὰν περισσοτέρας ἐτύγχανε βροπῆς καὶ ἐπιμονῆς πρὸς λύσιν γορδίων τινῶν δεσμῶν τῆς ἐπιστήμης, ἤθελε μεγάλως ὑπηρετῆσαι αὐτήν. Οὐχ ἤττον ὁμῶς καθὼς καὶ ὁ κύριος Πρόεδρος Γρεῖγ εἶπε κρυπτικῶν τὴν λήξιν αὐτῆς, δύναται αὕτη νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀφετηρία ἄλλης ἐπιστημονικῆς σταδιοδρομίας, καὶ ὅτι «ἀλλοθὶ που θέλει ἐξακολουθήσει τὸ ἐν Πετροπόλει ἐναρχθῆναι ἔργον.»

Ἄνεδέχθη προθύμως τὴν ὑπὸ τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἀνατεθεισάν μοι ἐπιστημονικὴν ἀποστολήν, καὶ παρεστάθη εἰς τε τὴν ἔκθεσιν καὶ τὴν Σύνοδον τῶν Βοτανικῶν ἐν Πετροπόλει, διότι εἶχον τὴν πεποιθῆσιν ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν τοιούτων διεθνῶν Παναθηναίων ἀπουσία Ἑλλήνων ἐπιστημόνων ἤθελεν εἰσελθεῖν ἢ ἐρήμην καταδικῆ τῆς ἀλλοτε ἐστίας τῶν ἐπιστημῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ οὔτε αἱ κακουχίαι καὶ οἱ κίνδυνοι ἐπιπόνου καὶ μακροῦ ταξιδίου, οὔτε οἱ κόποι καὶ οἱ περισπασμοὶ ἐν μέσῳ τῆς ἀπεράντου καὶ πολυδαπάνου ἐκείνης Πρωτεύουσος μὲ ἀπεθάρρυναν. Κατέβαλον πάνσαν φροντίδα νὰ δειχθῶ ἐφάμιλλος τῶν ἐκεῖ συναντηθέντων ἐπιστημόνων, καὶ ἔχω τὴν πλήρη πεποιθῆσιν ὅτι ἐξετέλεσα ὡς ἔδει τὸ καθήκόν μου. Ἐὰν οἱ κόποι μου ἤμειφθησαν, ἐὰν μοι ἀπεδόθη τιμὴ τις ἐξ αὐτῶν πηγάζουσα, ὁμολογῶ μετ' ὅλης τῆς εὐκρινείας, ὅτι οἱ μὲν κόποι ἀληθῶς ἦσαν καὶ μένουσιν ἰδιόκοι μου, τῆς δὲ τιμῆς μετέχουσι κατὰ μείζονα μοῖραν οἱ ἐκεῖ ἀποστείλαντές με, ἰδίως δὲ τὸ Πανεπιστήμιον, οὗτινος ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἤμαι πρὸ εἰκοσαετίας μέλος.

Ἵποσημειοῦμαι, κύριε Πρύτανη, μετὰ τῆς προσηκούσης ὑπολήψεως,

Ὁ Ἀντιπρύτανης
καὶ Καθηγητὴς τῆς Βοτανικῆς
Θ. Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΒΟΑΣ ΣΥΣΦΙΓΚΤΗΡ.

Καίτοι πολλὰ πολλάκις ἴσως ἐγράψαν περὶ τῶν φοβερῶν ὄφρων, οὓς διακρίνουσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Βόας συσφιγκτήρας, οὐχ ἤττον νομίζομεν ὅτι οὐδόλω ἀποβαίνει περιττὴ ἐκτενεστέρα τις περὶ αὐτῶν ἀφήγησις, μὴ περιοριζομένη εἰς μόνην ξηρὰν αὐτῶν τὴν φυσικὴν ἱστορίαν.

Οἱ παρμεγέθεις οὔτοι, πλὴν μὴ φαρμακεροὶ ὄφεις, ἔχοντες ἰσχὺν μυῶδη ἀπειρον φονεύουσι διὰ τῆς συσφιγξέως μεγάλη ζῶα πρὶν ἢ καταρροφήσωσιν αὐτὰ ἀκέραια.

Τοιούτων τινῶν τεράτων μνεῖα γίνεται πολλαχῶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις. Ὁ Ἀριστοτέλης (1) ἀναφέρει Λυβικῶς ὄφεις ἐκπληκτικῶς μεγέθους, προσθέτων μάλιστα, ὅτι διώξαντές ποτε ταξιδιώτας κατὰ τὴν παραλίαν ἐκείνην, ἀνέτρεψαν μίαν τῶν τριήρων. Ὁ Θεόκριτος (2) ὡς περιγράφει τὰ δύο

αἰνὰ πέλωρα τὰ σταλλέντα ὑπὸ τῆς Ἥρας ὅπως πνίξωσι τὸ βρέφος· Ἡρακλῆ ἐν τῇ κοιτίδι του, ἐμφαίνει τινὰς τῶν ἐρπετῶν τούτων ἰδιότητας. Καθ' ὃν τρόπον παριστάνει αὐτὰ ὁ Θεόκριτος ὅτι περιετύλιξαν τὰς σπείρας αὐτῶν περὶ τὸν παῖδα, ἔπειτα δὲ διέλυσαν αὐτὰς ὑπὸ τῆς βαρείας πνιγόμενα χεῖρες τοῦ ἡραϊκοῦ νηπίου, ὑποδηλοῖ ἔξιν συσφιγγοντος ὄφρος.

Τοῦ Οὐίργιλίου ὁ Λαοκόων εἰς τὰ περὶ συσφιγγόντων ὄφρων λεγόμενα χρεωστῆ βεβαίως τὴν γένεσιν αὐτοῦ. Ὁ Οὐαλέριος Μάξιμος ἱστορεῖ πού ὅτι μέγιστον προῦξένησε φόβον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ Ῥηγαύλου παρμεγέθους τις ὄφις ἐμφωλεύων εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Βαγράδα πλησίον τῆς Ἰτύκης. Λέγεται δ' ὅτι ὁ ὄφις αὗτος πολλοὺς μὲν στρατιώτας κατερρόφησεν, ἄλλους δὲ περιπλέξας εἰς τὰς ἑαυτοῦ σπείρας ἐφόνευσε, καὶ ἀπεμάκρυνεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὀλόκληρον τὸ στράτευμα μέχρις οὗ, ἄτρωτος διὰ τῶν κοινῶν ὄπλων, ἐφρονεῦθη διὰ τῶν ἐκσφενδονισθεῶν μεγίστων πετρῶν ἐκ τῶν εἰς τὰς πολιορκίας τότε χρησίμων στρατιωτικῶν μηχανῶν. Ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ἐξηκολούθει νὰ ἐνασχολῆ τὸ στράτευμα· διότι ἐπὶ τοσοῦτον ἐμείανθησαν τὰ ὕδατα ἀπὸ

(1) Βιβλ. ἡ. κεφ. 28.

(2) Εἰδύλλιον 24.

τὸ αἷμα καὶ ὁ ἀὴρ ἀπὸ τὰς ἐκ τοῦ διεφθαρμένου σώματος ἀναθυμιάσεις, ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ Ῥωμαῖοι νὰ μετακινήσωσι τὸ στρατόπεδον, λαβόντες ὁμως μεθ' ἑαυτῶν τὸ δέρμα ἑκατὸν εἴκοσι ποδῶν τὸ μῆκος, ὅπερ ἀπέστειλαν εἰς τὴν Ῥώμην. Κατὰ τὸν Πλίνιον, ὁ Μεγασθένης ἔγραψεν ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ἐμεγαλύνοντο οἱ ὄφεις εἰς τὰς Ἰνδίας, ὥστε κατερρόφων ἀκεραίους ἐλάφους καὶ ταύρους. Προστίθησι δ' ὁ Πλίνιος ὅτι καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ εὐρίσκοντο ὄφεις Βόαι καλούμενοι, τοσοῦτον μεγάλοι, ὥστε εἰς τὴν κοιλίαν ἐνὸς φονευθέντος ἐπὶ τῆς Κλαυδίου, εὐρέθη ἀκέραιον βρέφος. Ὁ Σουετόνιος ἀναφέρει ὄφιν παρουσιασθέντα ποτὲ εἰς Ῥώμην πενήκοντα ποδῶν τὸ μῆκος. Καὶ εἰς τὸν Αἰλιανὸν καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἀρχαίους συγγραφεῖς γίνεται μνεία περὶ τῶν τερατωδῶν τούτων ὄφρων.

Κατὰ τὸν Πλίνιον οἱ ὄφεις οὗτοι ὠνομάσθησαν Βόαι, διότι ἐλέγετο ὅτι κατὰ πρῶτον ἐτρέφοντο μετὰ τὸ γάλα τῶν δαμάλεων· τοιαύτη δὲ τις ἰδέα περὶ ὄφρων ἐπικρατεῖ εἰσέτι μετὰ τῶν χωρικῶν τῆς Εὐρώπης. Σήμερον οἱ Βόαι εὐρίσκονται εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν, ὅπου μάλιστα ἐλατρεύοντο ὑπὸ τινος φυλῆς τῶν Περουδιανῶν. Κατὰ μέσον ὄρον τὸ μῆκος τοῦ Βόα Συσφιγκτῆρος εἶναι περὶ τοὺς τριάκοντα πόδας, ἀλλὰ πολλάκις φθάνει εἰς τεσσαράκοντα, πενήκοντα ἢ καὶ ἐξήκοντα. Οὕτως κατέχει μετὰ τῶν ἐρπετῶν τὴν αὐτὴν θέσιν ὁ ἐλέφας μετὰ τῶν τετραπόδων καὶ ἡ φάλαινα μετὰ τῶν κατοίκων τῆς θαλάσσης. Οἱ ὀδόντες τοῦ Βόα εἶναι διατεθειμένοι σχεδὸν ὡς οἱ τῶν ἄλλων μὴ φαρμακερῶν ὄφρων, μακροὶ ὄντες, ὄξεις καὶ ὀπίσω κεκλιμένοι· ἄχρηστοι πρὸς τὸ μασσᾶν, χρησιμεύοντες μόνον εἰς τὸ νὰ κρατῶσιν τὸ θήραμα. Τὸ κύριον χρῶμα τοῦ Βόα εἶναι κιτρινωπὸν λευκόφαιον μετὰ τινὰ μεγάλην καστανόχρουν διακεκομμένην σειρὰν κατὰ τὰ νῶτα ἐκτεινομένην ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἕως τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς καὶ μετὰ στίγματα ἐπὶ τῶν πλευρῶν.

Κατὰ μακρὰ μόνον διαστήματα λαμβάνων τροφήν ὁ βόας συσφιγκτῆρ ὡς οἱ πλείστοι τῶν ἄλλων ὄφρων, διέρχεται τὸ

πλείστον τῆς ζωῆς αὐτοῦ συνεστραμμένος καὶ κοιμώμενος καὶ εἰς ναρκώδη διατελῶν κατάστασιν εἰς ἣν ἀνευ κινδύνου καὶ δυσκολίας δύναται τις νὰ τὸν πολεμήσῃ, ἐὰν μάλιστα πρὸ μικροῦ ἐπληρώθῃ τροφῆς· ἄλλως ἤθελεν εἶσθε παραφροσύνη νὰ προσβάλῃ τις αὐτὸν ἐν καταστάσει ἐνεργείας εὐρισκόμενον. Ὅποταν τὸ γιγαντιαῖον τοῦτο ἐρπετὸν αἰσθανθῇ τὸν στόμαχον αὐτοῦ κενόν, ἡ δραστηριότης καθίσταται τόσον ἐκπληκτικὴ ὅσον πλειότερον ἦτο παράδοξος ἡ ναρκώδης ἀδράνειά του. Ἐνεδρεύων ὁ βόας ὅπως καταλάβει ἄγραν, προσκολλᾶται συνήθως ἐπὶ κορμοῦ ἢ κλάδων δένδρου τινος ἐκλέγων πάντοτε τὰ μέρη τὰ συνήθως ἐπισκεπτόμενα παρὰ τῶν τετραπόδων πρὸς εὔρεσιν βροσκήματος καὶ πόσιν ὕδατος. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ περικινεῖται ὡς ἂν ἦτο κλάδος τοῦ δένδρου ἕως οἷ πλησιάσει δυστυχῆς τι ζῶον· τότε δὲ ἀφίνων αἴφνης τῆς θέσιν αὐτοῦ συλλαμβάνει τὸ ἀνύποπτον θῦμα καὶ τυλίσσεται σπειριδὸν περὶ τὸ σῶμά του, κυρίως περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ στῆθος. Μετ' ὀλίγας ἀνωφελεῖς κραυγὰς καὶ ἀγῶνας ἐμπνέει τὸ δυστυχῆς ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν τοῦ δολοφόνου του. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπιφέρων ὁ βόας δὲν συστρέφεται μόνον περὶ τὸ θήραμα, ἀλλὰ βάλλει σπείριον ἐπὶ σπείρας ὡς διὰ νὰ προσθέσῃ περισσότερον βάρος εἰς τὴν μυώδη ἐνέργειάν του· ὅθεν αἱ σπείραι αὗται σπρίγγονται βαθμηδὸν μετὰ τὸσαύτην ἀπειρον δύναμιν, ὥστε νὰ κατασυντρίβωσι τὰ κυριώτερα ὀστά· καὶ τοῦτο οὐχὶ διὰ νὰ φονεύσωσι μόνον τὸ ζῶον, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ καταστῇ προσφορύτερον πρὸς καταρρόφισιν. Τούτου γενομένου ἐτοιμάζεται ὁ βόας πρὸς καταρρόφισιν τοῦ πτώματος. Ἀφοῦ δὲ σπρώξῃ τὰ μέλη εἰς εὐάριστον θέσιν καὶ καλύψῃ τὴν ἐπιφάνειαν μετὰ τὸν ἰζώδη σιελόν του, λαμβάνει τὸ ρύγχος τοῦ θηράματος εἰς τὸ στόμα, ὅπερ ἐπιδέχεται μεγίστην ἐκκτασιν· μετὰ πολλὰς δὲ διαδοχικὰς θαυμασίους μυώδεις συσολὰς, σῶσει βαθμηδὸν ἐντὸς τὸ ἐπίλοιπον τοῦ σώματος μετὰ τακτικῆς καὶ σταθερᾶς κινήσεως. Ἐνῶ τὸ ζῶον προβαίνει διὰ τοῦ οἰσοφάγου τὰ μέρη ὅθεν διεπέρασεν ἀναλαμβάνουσαν τὸ πρότερον αὐτῶν μέγεθος, ἂν καὶ τὴν ἀμεσον αὐτοῦ θέσιν ἐμφανίει πάντοτε ἐξῶς

ἑρική τις ὀγκωσις. Θηρεύει δὲ κυρίως κύνες, αἶγας, δορκάδας, ἐλάφους καὶ τὰ μικρότερα τοῦ κυνηγίου εἶδη. Λέγεται δ' ὅτι ἐφορμᾷ καὶ κατὰ βουδάλων καὶ τίγρων, ἀλλὰ δὲν εἶναι βέβαιον· ὅτι ὁμως ἐπιτίθεται κατ' ἀνθρώπων εἶναι βεβαιότατον καὶ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἐπομένου ἀνεκδότου, ὅπερ διηγεῖται πλοίαρχος ἐγγυρίου πλοίου.

«Διερχόμενος ποτὲ ἀπὸ Συνδεσθύνδα, λέγει ὁ πλοίαρχος, ἀπέστειλα μίαν τῶν λέμβων ὅπως λάβῃ ὀπώρας νωπὰς καλλιεργούμενας ἐκεῖ παρὰ τῶν ὀλίγων ἀγροίων κατοίκων τῆς μισοξένου ἐκείνης χώρας. Ἀφικθέντες εἰς τὴν περὶ τὴν λῆμβον, ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν ἀφῆσαντες εἰς φύλαξιν αὐτῆς ἕνα τῶν μετ' αὐτῶν. Ὁ Λάσκαρ (*) ὁ ἀπομείνας ἐν τῇ λῆμβῳ, ἀπηυδημένος ἐκ τῆς μεγάλης θερμότητος, ἀπεκοιμήθη. Ἐνῶ δ' εὐρίσκετο εἰς τὴν εὐδαίμονα ταύτην ἀναισθησίαν, παμμεγέθης Βόας Συσφιγκτῆρ ἐξεληθὼν ἐκ τοῦ δάσους ἐφθασεν εἰς τὴν λῆμβον, περιτύλιξε τὸν κοιμώμενον καὶ δὲν ὑπελείπετο ἢ νὰ κατασυντρίψῃ αὐτόν· ἀλλ' εὐτυχῶς ἐν τῇ κρίσει ταύτῃ περιστασεῖ ἀφίκοντο οἱ σύντροφοι αὐτοῦ, οἵτινες κτυπήσαντες τὸ τέρας ἀπέκοψαν μέρος τῆς οὐρᾶς, κατόπιν τοῦ ὀποίου ἐπὶ τοσοῦτον ἐξησθένησεν, ὥστε οὐδεμίαν νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην ἠδύνατο. Εὐκόλως ἔπειτα ἐθανατώθη. Μεταφερθεὶς δ' ἐν τῇ πλοίῳ εὐρέθη ἐξήκοντα ποδῶν καὶ τινῶν δακτύλων τὸ μῆκος.»

Ἐν Βραζιλίᾳ ἐπικρατεῖ ἰδέα, ὅτι ὁ δειχθεὶς ὑπὸ τοιοῦτου τινὸς ὄφρος δὲν φεβῆται πλέον ἀπὸ ἄλλου. Ἴσως ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι πρόληψις καὶ οὐδὲν πλέον.

Ο ΡΟΣΕΦΟΡ

Δίδοντες μικρὰν σκιαγραφίαν τοῦ βίου τοῦ διακεκριμένου τούτου ἀνδρός, οὐτινος τὸ ὄνομα, καθ' ἄπκσαν μὲν τὴν Εὐρώπην ἐπ' ἐσχάτων ἀντήχησεν, εἰς δὲ Παρισίους οὐκ ὀλίγης ταρχῆς ἐγένετο πρόξενον, δὲν προτιθέμεθα νὰ ἀναλύσωμεν

(*) Λάσκαρες κατὰ τὴν Ἰνδίαν κελοῦνται οἱ ἐγγυριοὶ νεῦται.

πολιτικῶς τὸν χαρακτῆρά του, ἀλλ' ἀπὸ πλῶς νὰ ὑποδείξωμεν ὅτι δὲν εἶναι «Ἀγύρτης,» ὡς παρὰ τῶν ἐχθρῶν του ἐχαρακτηρίσθη, ἀλλ' ἀνὴρ ὄντως μεγάλου θυμοῦ καὶ οὕτως εἰπεῖν αὐτόμορφος· ἀνὴρ πεπροικισμένος μετὰ ἑκτακτὰ προτερήματα, καὶ μετὰ γενναϊότητα καὶ ἐνέργειαν οὐ τὴν τυχοῦσαν.

Καὶ ἐν πρώτοις, ἡ καταγωγὴ τοῦ Ροσεφόρ ἤμιστῃ συμφωνεῖ μετὰ τὴν τῶν πληθῶν, ὧν τὰ ἱερὰ δικαιώματα ὑπερασπίζεται σήμερον. Ἐλκεῖ τὸ γένος ἐξ ἀρχαίας καὶ ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας, ἡ δὲ νόμιμος καὶ ἀληθὴς του ὀνομασία εἶναι: Ἐρρίκος, Κόμης δὲ Ροσεφόρ-Λουσεῦ, υἱὸς τοῦ Μαρκεσίου τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. Ἐγεννήθη τὸν Ἰούλιον τοῦ 1832, καθ' ἂν χρόνον ἡ χολέρα ἐλυμαίνετο τὴν Εὐρώπην. «Ἡ γέννησίς του, λέγει τις βιογράφος του, δὲν ἐνεποίηται εἰς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ ζωντὰν ἀγαλλίασιν· διότι τὸ παιδίον εἶχε τοσοῦτον ὀγκώδη τὴν κεφαλὴν, ὥστε ἐθεώρουν αὐτὸ ὡς τερατωδὲς τῆς φύσεως παίγνιον. Ἡ δυσαναλογία αὕτη ὑφίσταται εἰσέτι, ἀλλ' οὐσιωδῶς ἠλαττωμένη. Ἡ κεφαλὴ του σήμερον εἶναι ἐπιμήκης τετραγώνος καὶ τραχεῖα τὴν ὄψιν, ἐπίσης τραχὺ, καθαρὸν καὶ σταθερὸν ἔχει τὸ πρόσωπον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἄμοιρον τρυφερᾶς τινος ἐκφράσεως, καὶ λεπτῆς εἰρωνείας. . . . Ἡ ἐν τῇ παιδικῇ του ἡλικίᾳ ἑκτακτος παραμόρφωσις, ἀπεδίδοτο εἰς συσσώρευσιν ὑγρῶν ἐν τῷ μυελῷ. Ὅπως δὴποτε, ὅτι ἠλάττωσε βαθμηδὸν τὸν μέγαν ὀγκον τῆς κεφαλῆς, ἦτο ἐπίκρανον, ὅπερ ἡ τιτθὶς αὐτοῦ τὸν ὑπεχρέου νὰ φέρῃ πάντοτε. Κατὰ τὴν ἰδέαν δὲ αὐτῆς τῆς τιτθίδος, ἂν ποτε ὁ Κύριος Κόμης παρεῖχεν ὠφέλειάν τινα εἰς τὴν οἰκογένειάν του, θὰ ἔπραττε τοῦτο ἐκθέτων ἑαυτὸν τῷ δημοσίῳ χάριν περιεργείας.»

Μεταβῶμεν εἰς τὴν ἡλικίαν του ἡλικίαν, καὶ ἐπισκεφθῶμεν αὐτὸν ἐν τῷ σχολείῳ, ἐνθα παρίσταται ὡς βλάξ ἄμα καὶ μαθητῆς· διότι σιωπηλὸς καὶ πρᾶος ἀναφέρεται ὅτι ἦτο, καὶ εἰς τὰς συνομιλίαις λίαν συνεσταλμένος. Οὐχ ἦττον, δὲν ἐγνώριζε τί ἐστὶ φόβος. Ἐμφυτὸς τις περιφρόνησις τοῦ κινδύνου ταχέως τῷ προσήλυσε τὴν ἐπωνυμίαν «γενναῖος.» Βλέπων ἡμέραν τινὰ τοὺς συμμαθητὰς του κολυμβῶντας, ἀδιστακτικῶς ἐβουλήθη εἰς

τὰ ὕδατα, καίτοι πάντῃ ἄπειρος. Μετ' οὐ πολὺ ἐπεχειρήσθη νὰ μονομαχήσῃ διὰ ξίφους, ἐνῶ οὔτε κίνημά τι τῆς ξιφομαχίας ἐγένωσκεν, οὔτε ξίφος εἶχεν ἴσως ἐγγίσει ποτέ. Περίεργος ἦν ἡ ὀλιγωρία καὶ λήθη του εἰς τινὰς περιστάσεις. Ἄν ἐθεώρει τόπον, ἐνθα διήλθεν ἴσως χρόνον τινὰ τῆς ζωῆς του, οὐδεμίαν τὸν συνεχίνει ἀνάμνησις. Σπανιώτατα ἐνθυμείτο τὰς ὑποσχέσεις του. Αἱ δὲ περὶ οἰκονομίας γνώσεις του ἦσαν ὅλως μηδαμιναί, διότι ἡ ἀριθμητικὴ τῶ ἦτο ἄδυτον μυστήριον.

Καὶ εἰς τί λοιπὸν ἦτο χρήσιμος ὁ Ῥοσεφόρ, μετὰ τὰ ἐλαττώματα ταῦτα; Εἰς μόνην τὴν ποίησιν, τὴν πολιτικὴν, καὶ τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς ἐνῆργει ἡ μνήμη του. Ἐκτὸς τῶν κύκλων τούτων, ἦτο νεκρά. Καὶ ὅμως τὰ τρία ἐκεῖνα προτερήματα, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἀνύψωσαν καὶ ἐμόρφωσαν αὐτὸν, ὅπως σήμερον τὸν γινώσκουμεν. Ἡ πρὸς τὴν στιχουργίαν κλίσις του ἦτο ἀκράτητος, ἀφ' ἧς ἐποχῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐπρότεινέ ποτε ὁ διδάσκαλός του ἐν θέμα ποιήσεως. Ὁ νέος Ἑβραῖος ἠτοίμασε τὸ ἰδικόν του, ἀλλ' ἀντὶ αὐτοῦ νὰ τὸ παρουσιάσῃ, ἔπεισε συμμαθητὴν του τινὰ νὰ τὸ οἰκειοποιηθῇ. Ἐξ ὄλων τῶν γυμνασμάτων, ἐκεῖνο ἐθεωρήθη ἐπιτυχέστερον παρὰ τοῦ διδασκάλου. Οἱ φίλοι τοῦ Ῥοσεφόρ δὲν δύνανται νὰ ἐνθυμηθῶσιν ἄνευ συγκινήσεως τὴν προθυμίαν μεθ' ἧς ὁ τίμιος παῖς ἠγέρθη καὶ ὠμολόγησε τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθοῦς ποιητοῦ. Ἐκτοτε ὁ Ῥοσεφόρ κατέστη ὁ ποιητὴς τῆς ἀκαδημίας.

Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνεπτύχθησαν ἐν αὐτῶ αἱ δημοκρατικαὶ τάσεις του. Καὶ ἴσως ἴσως ἐνεφρυτεύθησαν ἐν τῇ καρδίᾳ του ὑπ' αὐτῆς τῆς μητρὸς του, ἧτις, καίτοι ἐξ ἀριστοκρατῶν καταγομένη, ἀπεχωρίσθη τῆς περιφανοῦς οἰκογενείας τῆς, καὶ ἐκνήρυθη ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας. Εἰς τὰς εὐγενεῖς ταύτας ἀρχὰς ἐνέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου τῆς, συμβάντος πρό τινων ἐτῶν. Τοῦ υἱοῦ τῆς τὸ πρῶτον ἐπαναστατικὸν κίνημα ἦτο ταραχὴ τις, ἧς τὴν ἀρχηγίαν ἀνέλαβεν ἐν τῶ σχολείῳ. Ἐκκαίδεκαετῆς δὲ εἰσέτι ὢν, ἤρξατο τῆς ἐκδόσεως χειρογράφου Ἀποθήκης, ἣν ἐκάλετο «Λύκειον», καὶ εἰς τὴν προμετωπίδα τῆς ὁποίας ἀνεγινώσκοντο τὰς: «Πᾶς ὁ ἀναδελφόμε-

νος ἡγεμονίαν, ἔστω καὶ ἐπὶ παίδων, εἶναι τύραννος, καθότι ἐπιφυλάττει ἐκυτῶ τὴν δύναμιν τοῦ τιμωρεῖν καὶ ἀνταμείβεσθαι, ἧτις οὐδαμοῦ ἐν τοῖς νόμοις τῆς φύσεως φαίνεται.» Τὰς ἀρχὰς ταύτας ἐτήρησε σταθερῶς ὁ Ῥοσεφόρ πάντοτε, μέχρι τοῦ παρόντος χρόνου. Καὶ ἂν νέα τις ἐπαναστάσις ἀνέτρεπε τὰ καθεστῶτα ἐν Γαλλίᾳ, ὁ νῦν ἐνθερμὸς σαλπικτῆς τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν, ὅς ἦτο βεβαίως ὁ ἔσχατος δεχθεὶς τὴν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἡγεμονίαν.

Ἄλλ' ἐπανελάθωμεν εἰς τὴν μαθητικὴν ἐποχὴν τοῦ Ῥοσεφόρ. Ἐκκαίδεκαετῆς λοιπὸν ἀνέλαβεν ἀρχηγίαν ταραχῆς. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὑπῆρξεν ἤρως καὶ εἰς ἑτέρην σκηνὴν, ἧς ἰδοῦ τὰ καθέκαστα: «Ὅτε ἐξελέχθη ὡς Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Παρισίων ὁ Σιβούρ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προκατόχου τοῦ Ἀφρέ, (φονευθέντος κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848), κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον, προσεκάλεσεν εἰς γεῦμα τοὺς μᾶλλον προκεχωρηκότας καὶ διακεκριμένους μαθητὰς πασῶν τῶν σχολῶν τῆς μητροπόλεως. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ὁ Ῥοσεφόρ ἀντεπροσώπευε τὸ σχολεῖον τοῦ Ἀγ. Λουδοβίκου. Ὁ σχολάρχης παρεκίνησε τὸν νεανίαν νὰ ἐτοιμάσῃ ἐν ποιημάτιον κατάλληλον διὰ τὴν περίστασιν. Ἐδέχθη ὁ Ῥοσεφόρ τὴν πρότασιν, ἀλλ' ἐπὶ τῶ ὄρω νὰ μείνῃ τὸ ποίημα μυστικὸν μέχρις οὐ ἀναγνωσθῇ εἰς τὸ γεῦμα.» Ὁ ὄρος οὗτος παρεχωρήθη τῶ νέῳ ποιητῇ, πρὸς θλίψιν καὶ ἐκπληξιν τοῦ τε σχολάρχου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Διότι ἡ ᾠδὴ δὲν ἦτο εἰμὴ Σάτυρα καταπτομένη αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καθὰ υἱοθετήσαντος τέκνα πολιτικῶν τινων προσώπων, ἅτινα ἐθεώρει ὡς δολοφόνους τοῦ δημοκράτου στρατηγοῦ Βρέα.

Τὸ γεγονός τοῦτο, οὔτε τῶ Ῥοσεφόρ οὔτε τῆ σχολῆς του προσήλκυσε πολλὴν εὐνοίαν. Εἰς τὴν μητέρα του μάλιστα ἐγένετο ἡ ἐξῆς παρατήρησις: «Δὲν ἤξεύρω, ὁ υἱός σας τρελλὸς εἶναι, ἢ μεγαλοφυής.»

Μετὰ τὸ τέρμα τῶν προκαταρκτικῶν του σπουδῶν, ὁ πατήρ του ἀνὴρ λόγιος, ἐπεθύμησε νὰ τὸν κάμῃ ἰατρόν. Εἰσῆλθε λοιπὸν ὡς σπουδαστῆς εἰς τὴν ἰατρικὴν Σχολὴν, ἀλλὰ τάχιστα τὴν ἐγκατέλειπε, μὴ ἀντέχων εἰς τὴν φρικώδη θείαν τῶν ἐλκῶν καὶ νοσημάτων.

Δυνάμει τῆς περιφανοῦς του καταγωγῆς, κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τότε θέσιν ἀρκούντως ἐπικερδῆ εἰς Δημόσιον Γραφεῖον. Ἄλλ' ἦδη, οὔτε ἐγκαίρως ἤρχετό ποτε εἰς τὸ ἔργον του, οὔτε λόγον κατεδέχετο νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀνωτέρους του ὥστε ταχέως τῶ ἐδειξαν τὴν θύραν. Καὶ οὔτω μετέβαινεν ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν, ἕως οὗ ἐπέτυχε μίαν, ἐνθα κατώρθωσε νὰ μείνῃ ἐπὶ πενταετίαν, καὶ τοι καταγινόμενος περὶ τὴν ποίησιν μᾶλλον ἢ περὶ τοὺς ἀριθμούς, πολλάκις ἔκαμνεν οὐσιώδη σφάλματα. Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖθεν ἀπέβληθη τέλος, ἐπὶ προφάσει «κακογραφίας.»

Τὸ μετέπειτα στάδιον τοῦ Ῥοσεφόρ, καθ' ὃ διέπρεψεν ἰδίως ὡς σατυρικός καὶ δημοσιογράφος, τοσαύτας γραφίδας ἐσχάτως ἐπάσχολησεν, ὥστε οὐδεμίαν ἔχει χρεῖαν περαιτέρω σχολίων.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Κ. Κ. Μ.)

ΑΤΤΙΚΑΙ ΝΙΚΤΕΣ

ΕΚΗΝΟΑΙ ΜΑΡΤΙΟΥ

I

Λέγουσιν ὅτι τὰ δάκρυα ἐλαφρύνουσι τὸ στήθος· ἀλλ' ἀφοῦ πρό χρόνων ἦδη μετέβη τις εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκείνην ὅτε τὰ δάκρυα μεταβάλλονται μόνον εἰς μελάνην ἐπὶ τοῦ χάρτου, εἶθε κἂν αἱ πτωχαὶ μου ἐδῶ σειραὶ αὐταὶ νὰ κουφίσωσιν οὔτω βαρυτάτην καρδίαν, διότι εἶναι βεβαιότερον τῆς ἀπάτης ὅτι καὶ ὁ γραπτὸς καθόλου λόγος εἶναι πολλάκις ἀβαρῖα καρδίας πελαγίζομένης ἐν τρικυμίαις παθῶν. Συνεπῶς, ἐὰν ἤμην Ἀριστοτέλης καὶ ἔζων ἐν Σύρῳ, θὰ ἔλεγον: Ἡ ποίησις εἶναι ἀβαρῖα τοῦ ἀνθρωπίνου κρανίου καὶ στήθους, ἀβαρῖα συνισταμένη ἐκ πόθων καὶ ὀνείρων· ἐντεῦθεν ἡ γραμματικὴ ἢ κριτικὴ χρεωκοποῦσι πάντοτε πειρώμεναι ν' ἀσφαλίσωσι τοὺς ποιητὰς.

II

Ἦνθησεν ἡ ἀμυγδαλῆ, χειρόμακτρον χαιρετισμοῦ ὅπερ ἐπισεῖει ἡμῖν μακρόθεν καὶ προσερχόμενον τὸ ἔαρ. Οἱ ἀρχαῖοι

βλέποντες τὰς ἀμυγδαλάς, ἐφαντάσθησαν καὶ ἐπλασαν τὰς Ἀμαρυλλίδας. — Ἦδη εἶναι ἔσπερα, ἀττική. Μελίχος καὶ νεανική αὔρα ἐπιπνέει, τὸ δὲ στήθος μου ἀναεάλλεται ὅλον ἀπὸ βᾶθους εἰσπνέον ἀρωματώδεις πνοάς. Εἶναι ἡ ὥρα ἐκεῖνη ἐν ἣ ὁ χειμῶν φαίνεται ἀποθηήσκων καὶ οἶονεὶ ἀπευθύνων τὸ κύκνειόν του, τὸ δ' ἔαρ διανοίγεται μόλις ὡς κάλυξ δροσερώτατος. Ἦδη αἱ πνοαὶ τῆς ἔσπερας ἔχουσιν ἀρωμα ὡς τὸ φίλημα, καὶ ὑγρότητα ὡς τὸ δάκρυ. Πνέε, ἀνάπνεε, στήθος, ὦ ἡγῶ τοσαύτας χαρὰς καὶ ὀδύνας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου διὰ στεναγμῶν ἀντηχήσασα! Ἐλθετε, πνοαί, αἰθέριοι δρόσοι φλογερῶν ἐν ἐμοὶ αἰσθημάτων· ἰδοῦ ἐγὼ μὲ τὸ στόμα χαῖνον πρὸ ὑμῶν, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς πρὸ τῶν ἀστέρων.

Λάμπετε, ἄστρα, εὐγλωττοὶ προαγωγοὶ τῆς παρθένου· ποσάκις εἰς τὸ φῶς ὑμῶν ὁ ὄρκισθεις ἐπιστεύθη, διότι ἡ πτωχὴ κόρη οὐδέ ποτ' ἐπίστευεν ὅτι ἡ τόση ὑμῶν καλλονὴ καὶ λαμπρότης ἦτο δυνατόν νὰ φωτίσῃ χεῖλην ἐπίορκα. ὦ ἄστρα, πόσον ὠραῖα εἰσθε! Ἄλλ' εἶθε νὰ μὴ ὁμοιάζετε πρὸς χρυσᾶ ἐγγχειρίδια, πρὸς τὸ ἐν τῇ σκιά ἐγγχειρίδιον ἐκεῖνο τοῦ Μάκβεθ, διότι πολλάκις σεῖς ὀδηγεῖτε τοῦ ἐγκληματίου τὸ βῆμα· τὴν ὥραν ταύτην ἡ δειλὴ ἀρετὴ, ὡς αἱ ὄρνιθες, ἀποσύρεται, ἀγρυπνεῖ δὲ μεθ' ὑμῶν μόνον ὁ ἔρως καὶ τὸ ἐγκλημα. Ὅταν τὴν ἐσπέρανσᾶς βλέπω ἐπανατέλλοντα, συλλογίζομαι ὅτι ὁ Θεὸς σήμερον ἔμεινε μόνον κανδηλανάπτις τοῦ οὐρανοῦ. . .

III

Αἰσθημά τι πλημμυρεῖ τὸ στήθος μου ὡς νὰ ἦναι ἀναλελυμένος καὶ εὐώδης μόλυβδος· θὰ ἔλεγον ἀδάμας, ἐὰν ὁ ἀδάμας ἠδύνατο ν' ἀναλυθῇ εἰς ὑγρὸν καὶ εἰς φλόγα. Εἶναι τοῦτο αἰσθημά τι, ἡ νόσος; Ἐὶ τὸ στήθος τῆς νεότητος εἶναι λεκάνη ὅπου ἡ ζωὴ ἀνακοχλάζει ὡς φλογερὸν γλεῦκος. ὦ ἔαρ, ἐπανερχεσαι! Ἐπανερχεσαι καὶ τὰ στήθη ἀνοίγονται εἰς τὴν φαιδρότητα, τὰ χεῖλη εἰς τὸ φίλημα, ἡ ἀγκάλῃ εἰς τὸν ἔρωτα. Ἐν ἐμοὶ διαπάλη τις αἰσθημάτων γεννᾶται, πλημμυρὶς πόθων φαίνεται πνίγουσα ἐν ἀγωνίᾳ τὴν καρδίαν. Τίς θέλει μὲ πιστεύσῃ! Εἶναι τοιοῦτον τὸ

ἔαρ' ἡ γῆ ἀναφύει ἄνθη, τὸ δάσος τὰς ἀκρόνους, αἱ κοινωναίαι τοῦς ὁδοιπόρους, αἱ λίμναι τοῦς βατράχους, τὰ χεῖλη προχέουσι δάκρυα καὶ αἰσθημάτων· ὅλα εἶναι ἀπαλὰ, σφριγγόντα, χαρίεντα. Ὁ Ἀπρίλιος εἶναι ἡ ἐπέτειος· ἑορτὴ τῆς τοῦ κήσμου πλάσεως· ἐντεῦθεν ἴσως τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὁ ἄνθρωπος ἀναμνησκαται ὅτι ἐπλάσθη κατ' ὁμοίωμα τοῦ Θεοῦ, τείνει δὲ φύσει, ὡς ἐκεῖνος, νὰ πλάσῃ τι καὶ δικμιουργήσῃ ἐκ τοῦ μηδενός. Πόσον εὐδαίμων εἶσαι ἤδη, Ἀ * * *, ὅτι ἡ εὐφροσύνη καὶ φαντασία σου, ὡς ἡ ἀτμὴ τοῦ αἰθέρος, καταπίπτει πλέον οὐχὶ στίχους ἀλλ' εἰς σταγόνας. . .

Ὁ ἄνεμος ἐπιπνέων κλίνει τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, γογγύζει ἡδύτατα διὰ μέσου τῶν φύλλων. Ἄκουε! Πόσον ἡ ὥρα, ὥρα ἔαρὸς καὶ ἐσπέρας, πόσον ἡ ἐνδόμυχος φαιδρότης ἡμῶν καθαγιαίνει ὅλα! Αὐτὰ τῶν βατράχων τὰ κοάσματα, μοὶ φαίνονται λαρυγγισμοὶ καὶ τοῦ σπίνου γλυκύτεροι. Εἶχε δίκαιον, Φ * * *, ὅταν μ' ἐλεγές ποτε ὅτι κατὰ τὸ ἔαρ καὶ ἡ φωνὴ τοῦ βαρυτόνου τετραπόδου, ἐν τῇ ἔαρινῃ συναυλίᾳ τῶν ἀπάντων, προσκτᾶ μελωδίαν τινὰ καὶ γλυκύτητα. — Βλέπε τὰ ἄπειρα αὐτὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, αἰσθάνου τὸν ἀέρα τοῦτον διὰ τῶν φύλλων προσπνέοντα, βιάδιζε ὑπὸ σκότῃ καὶ ὑπὸ δένδρα, ἄκουε τοῦ κυνὸς ἐκείνου πέραν τὴν ὑλακίην! . . .

IV

Δότε μοι λύραν, οἶνον, κόρην ἢ βρόχον! Θέλω νὰ ἐκμανῶ ἄδων, θέλω νὰ γείνω κτῆνος μεθύων, θέλω νὰ φιλήσω ἢ ν' ἀποθάνω. Ἐὰν σὲ εἶχα πλησίον μου, ὅπτασία τῶν πόθων μου, περιλιγμένη κόρη, ὑπ' αὐτὰ τὰ σκότῃ, ἅτινα μοὶ φαίνονται ὡς οἰκίσκος καὶ πέπλοι μαστροποῦ, ὑπ' αὐτὰ τὰ φύλλα ἅτινα μὴ φαίνονται παῖδες προσάδοντες τὸν ὑμένιον! Θὰ σ' ἐύλιζον ἐπ' ἐμὲ ἀγρίως, δηλαδὴ θερμότητα, θὰ σὲ ἐφίλουν γλυκύτατα, δηλονότι ὡς νὰ ἐπόθουν νὰ σὲ καταπίω. Νὰ σὲ καταπίω! Οὕτως ἐσκέφθην πολλάκις ὅτι τὸ φίλημα εἶναι ἀνάμνησις καὶ τεκμήριον, εἶναι συνήθεια δειλιώσα καὶ ἐκλείπουσα, εἶναι τέλος τὸ τελευταῖον λείψανον τῆς πάλαι ποτὲ ἀνθρώποφαγίας. Ἄλλως πόθεν καὶ

ἵνα τί φίλων κολλᾷς τὰ χεῖλη σου καὶ πολλάκις λείχεις διὰ τῆς γλώσσης, ὡς ἡ τίγρις τὸ θῆμα;

Διὰ ταῦτα, φίλη μου, ἤθελα νὰ ἤμην μᾶλλον ἡμέρος Ὀθωμανός, νὰ ποτισθῶ χασίς, νὰ ἔλθω ὑπὸ τὰ παρὰθύρα σου, νὰ τραχηθῶ με στήθος λέοντος καὶ περιπέθειαν τρυγόνος· νὰ ἐγερωθῆς τοῦ ὕπνου σου λευκὴ καὶ λυσίκομος, νὰ ἔλθῃς εὐπετῆς πρὸς ἐμὲ, ἄλλως κἄν νὰ φραγισθῶσιν οἱ λίθοι τοῦ οἴκου σου, νὰ κρημνισθῇ αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἀσμάτων μου, νὰ συντριβῇ ὑπὸ τὰ τεῖχη του καὶ ἐραστής καὶ λύρα, σὺ ὅμως νὰ σωθῆς καὶ ἐπιζήσης, ὡς τὸ πτηνὸν ἀποπετᾶ Ὀραουθέντος τοῦ κλάδου. . . Ὅχι καλλίτερον βεβαίως θὰ ἦτο νὰ ἤμην ὁ παλαιὸς Ζεὺς, νὰ σθέσω πρῶτον τὸν κατάσκοπον ἥλιον, νὰ βυθισθῶμεν εἰς αἰωνίαν νύκτα, νὰ ἔλθω τότε καὶ σὲ ἀναρπάσω ἀδρότατα μεταβεβλημένος εἰς τὸν ταῦρον τῆς Εὐρώπης. Φεῦ, aigri somnia! Ὀνειρα κερκλής πυρεσσούσης!

V

Πόσον ἐν τούτοις εἶναι εὐκόλον σήμερον νὰ γείνη τις ταῦρος, νὰ βυθισθῇ ἐτι ἴσως καὶ εἰς αἰωνίαν οὔτω νύκτα, χωρὶς ὅμως νὰ κατορθώσῃ ποτέ τις καὶ νὰ γείνη Ζεὺς. Ἐν τούτοις λέγεται ὅτι ἡ Εὐρώπη ἦτο ἐτι κόρη ὅτε ἐνεφανίσθη ὁ λευκὸς ἐκεῖνος καὶ χρυσόκερως ταῦρος ὡς σύζυγος· διατὶ λοιπὸν ἐκ προοιμίων ταῦρος, ἢ μὴ ἦτο ἄνευ τοῦ στέμματός του; Ὅπως δὴ ποτε ὁ ἔνθεος ἐκεῖνος μῦθος ἦτο ἀσφαλῆς μαντεία καὶ εἰμαρμένη τοῦ μέλλοντος, ὅτι τὸ ἀληθὲς ἄνθος τοῦ γάμου εἶναι οὐχὶ τὸ τέκνον, ἀλλὰ τι ἄλλο ὅπερ φύεται περὶ τὸ μέτωπον, ἐν εἶδει στέμματος. Στέμμα ἀτυχῶς ὅπερ ἐνῶ προσεπικυρῆ τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν ὅτι οἱ σύζυγοι γίνονται εἰς σάρκα μίαν, διότι ἐνῶ σπεῖρεται παρὰ τῇ τὸ στέμμα ἀναφύεται παρὰ τῷ, οὐδὲ μὴ ὅμως μεταβάλλει καὶ τοὺς φέροντας εἰς αὐτοκράτορας· εἰ καὶ ἡ γλαυκῶπις Ἰσπανίς ἐκεῖνη κατῴρωιτε τρανώτατα νὰ πείσῃ τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς καὶ εὐφροσύνῃ τοὺς παρισινοὺς νὰ πιστεύσωσιν ὅτι καὶ τοῦτο γίνεται. . .

Ὅχι ἦττον ἐπειδὴ «ἔχειν ἢ μὴ ἔχειν, ἰδοὺ τὸ ζήτημα» τῆς ζωῆς, τὸ δ' ἄλλο ἐν

Σαίκοσπῆρω εἶναι τοῦ θανάτου, ἀναβάλλων ἐς αὔριον τὴν σπουδαίαν περὶ τούτου ἀπόφασιν, ὁ ἀπεφαινόμην προδικαστικῶς ὅτι ἡ ἱποτικωτάτη καὶ καλλίστη εὐχὴ τῆς νεότητος εἶναι ὁ ἄγνωστος· τέως οὗτος στίχος τοῦ ποιητοῦ τοῦ ἐν μέρει γνωστοῦ Ἀγνωστοῦ:

ὦ! ἔσο πάντος ἐραστής καὶ πάποτε νυμφίος!

Ἄλλὰ, — θὰ μὲ εἶπῃς ἴσως χαιρεκᾶκως, φίλη μου, — ὅταν ὑπερβῆς τὰ τεταράκοντα, τότε ἐραστής πῶς, τίνος; Τότε, φίλη μου, ἀνέραστος καὶ ἀπελπίς πίπτει τις καὶ ἀποκοιμᾶται ἐν τῷ τάφῳ, ὡς ὁ ἔρως ἐν μέσῳ τῶν βυτίδων, ἢ ἐν τῇ κλίνῃ του, ὡς πρᾶττω ἤδη ἐγὼ, ἀναγνώστα μου,

Καὶ σὲ ἀφίνω χαίνοντα, δίδε: εἰς εὐχῆς, Ἄν δὲν ἀποκοιμήθῃς.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΛΗΘΟΓΟΙΤΕΥΣΙΣ.

[Τῷ φίλῳ]

Je suis jeune; j'arrive. A moitié de ma route, déjà las de marcher, je me suis retourné. A. de Musset.

Α΄.

Καὶ μὲ ἔρωτας διατὶ δὲν γράφω στίχους πλέον καὶ διατὶ ἡ Μοῦσά μου προώρως ἐκοιμήθη καὶ πρὶν ἢ ψάλλω κτλ. τι ἀβέβαιον γονατῶν, μοιραῖω; μὲ κατέλαβεν ἡ σιωπὴ, ἡ λήθη: Φεῦ! τί μοὶ μένει ἄλλο ἢ τῆς ζωῆς ἀπίδμητος τὸ κύκνειον νὰ ψάλλω;

Καὶ ὅμως εἶχον καὶ τί τι ἐν ἐμαυτῷ καὶ ἔμως πρὸς δόξης ἢ καρδίας μου ἐλπίδας ἀνεσπίρτα καὶ μειδιών μ' ἠνοήγατο τοῦ Παρνασσοῦ ἡ δρῆμος βῆδ' ἀναδιδῶν εὐσμοῦ τοῦ ἔαρος καὶ μύρτα καὶ ἤμην φεῦ! παιδίον μὲ φήμην ἤδη προσεχῶς τὰ ὄνειρα μεθύων.

Πλὴν πῶς χωρὶς ἐμπνεύσεων ἐπιθυμῶν νὰ ψάλλω; ὦ πῶς νεκρὰ καὶ πένθιμος ἡ φύσις ἢ ἀναθάλλη, ἄνευ καρδίας δύναμαι ἀναίσθητος νὰ πάλλω ἢ τὸν χειμῶνα ἠκούσας ποτὲ πτηνὸν νὰ ψάλλῃ, Ὅπότε τρικυμία μαστίχη τὴν ὑψήλιον καὶ καταγίγῃ ἀγρία;

Φεῦ! ὁ χειμῶν... ἀνάληγτος τὸ πῦρ τὸ ὑποκαίον εἰς στήθη ἄλλοτε θερμὰ ἀπέσβεσε προώρως καὶ πλέον δὲν αἰσθάνομαι οὐδὲν μὲ τέρπει πλέον καὶ τῆς ζωῆς μου σύντροφος εἶν' ἐν τῇ γῇ ἡ κίρκος πικρὰ κληροδοσία ἢν μοὶ κατέλιπον σκληρὰ ἢ θλίψις, ἢ ἀνία.

Πῶς μ' ἔτερπεν ἡ Ποίησις! ὦ πόσον ἐδαυκάλαι τὰ παιδικὰ μου ὄνειρα ἀβρὰ καὶ ἐρωτύλη! μυστηριώδη λαλιὰν ἐκστάσεων μ' ἐλάλει καὶ ἄρμονία ἀβρῆτος τὸ εὖς μου κατεκλήλει. καὶ ἠκρασθῆν ἄλλοτε ἐν μέσῳ τοῦ δρυμῶνος τὸ ἄσμα τῆς μελωδικῆν ὡς ἄσμα ἀηδόνος. . .

Ἐφευγον τότε τῶν ὀνητῶν σιωπηλὸς τὸ πλήθος πρὸς ἄλλους κόσμους ἔπτατο εἰσρωδῆς ἢ ψυχῆ μου ἀνέπαλλ' ἢ καρδία μου, κῆρύοντο τὸ στήθος καὶ εὐθυμος, περιπαθῆς ἀντήχει ἡ φωνὴ μου. ποσάκις τότε . . . πλάνη! Χαρίεσσα, ἀνθοστεφῆς ἡ Μοῦσα μ' ἐπεφάνη!

ὦ πόσον τὴν ἐλάτρευσα! ἦν ὡς Σαίρην ὠραία τοὺς ὠμούς της ἐθώπευε λυτὴ ἐβένου κόμη καὶ μ' ἐπλησίασ' ἐν νυκτὶ ἡρέμῳ σεληναίῳ. . . Ὅχι, δὲν ἦτο ὄνειρον· τὸ ἐνθυμῶμ' ἀκόμη μ' ἠσπάσθη εἰς τὰ χεῖλη καὶ αἰθερία ἔφυγεν ἢ τῆς ψυχῆς μου φίλη.

Ὅχι, δὲν ἦτο ὄνειρον, δὲν ἦτο ὀπτασία. ἦτο θεσπέσιον αὐτῆς τὸ ἄσμα, τρυφὴν πνεόν' κ' ἐσπίρτασ' εἰς τὴν ὕσαν τῆς ἡνείκα μου καρδίας. . . πλὴν δὲν τὴν εἶδον ἔκτοτε κ' ἐγκατελείφθη κλαίων εἰς τῆς ζωῆς τὰ σκότῃ καὶ ἡ ψυχὴ μου πάσχουσα ἐκείνην ὄνειρώττει!..

Β΄.

Φεῦ! ἐγηράσαμεν, ἐνῶ τῆς γῆς παιδία ἦδη μᾶς ἐδαυκάλαι μ' ὄνειρα ἢ πλάνος ἡλικία ἢ γενοῦ μας μακροχρόν καὶ σῆψιν ἀναδιδῶν καὶ πρὸς τὸν τάφον εὐσεως γερωδῆς κοινωναίαν τὸν ἕνα αὐτῆς πίδα καὶ ὅμως γῆς ἡδῆς τῆς τὴν ἔσπερον τὰ βῆδα.

Ἴδὲ ἐκατ' ἐν δυσαιδῆς ἐξῆμῶλωμα, ἀπόξεν ὡς πτώμα ἐπιθάναντον, Ἡ σελήνη σιμῶς καλεῖται. καὶ τίκνον τῆς διακρίσεως καχεκτικῆς, κητρώζον ἀπὸ πυγμαίους λάτραις τοῦ ἐνθους ἐξυμνεῖται· δὲν ἐννοοῦν πεῦ βάνει καὶ δ.ἂ τούτοις ὕλισται τὸ ψάλλον ἐξῆμῶλωμα.

Ἀπλοδοκῶς ἀνήρκεσεν τὴν λύραν ἐπ' ἰτέας μὲ τοὺς ὄνειρους κερσεύσεις, τὰς πλάνους, τὰς ἀπάτας, δι' ὧν τὸν νοῦν ἀνετραφον πολίτης τῆς ἰδέας καὶ βλάπω τὰς ἐλπίδας μου ὀραουθεύσας τὰς ὕψατας καὶ βλάπω πλήρης πένθους ὅτι ἐλάτρευον ποτὲ κ' εὐσεποῖουν ἔνθους.

Δὲν ψάλλω πλέον τῆς ψυχῆς τοὺς πένθους ἀνακρούων εἰς γῆν, ἐν ἣ ὀλισμῶς, ἢ πτώσις καυιδρύθη, ἐν ἣ οὐδεὶς αἰσθάνεται, οὐδεὶς δὲ ὁ ἀκούων ἐν ἣ καὶ Βορῶνος ῥῆδῆς ἔλγει δευρῆς ἢ λήθη, ἐν ἣ καὶ ὕπνον ἄσμα σιωπηλόν, ἀγνωρίστερον παρέρχεται ὡς εἴσως.

Ὡ πῶς νὰ ψάλλω, παγερά ἐνόσω περιμένει
τὸ ἄσμα μου δεξιῶσις καὶ ἀδιαφορία
καὶ δὲν ἀρέσκειται κανεὶς ἀλλ' οὐτὲ τὸν εὐφραίνει
τοῦ ποιητοῦ ἢ ἔρρυθμος καὶ οὐαὶ μελωδία
καὶ ἀμοιβὴ τοῦ ἴσως
Ὅα ἴναι εἴρων χλευασμὸς ἐὰν μὴ ἴναι μῦθος! ...

Δὲν ἐπεθύμησα κ' ἐγὼ στεφάνου δάφνην μίαν
τοὺς νεαροὺς κροτάφους μου εὐσίωμος νὰ σέψω
κ' ἐπέθησα εἰς ἔφηβον ὄνειρων ἠλικίαν
ἄβρην ἐν ἀνθος κ' εὐσμον τοῦ Παργασσοῦ νὰ δρέψω;
σεπτὴ τῆς ἥθης πλάνη!
ἀπῆλθ' ἡ μουσα καὶ ποτὲ, ποτὲ δὲν μοὶ ἐφάνη!..

Δὲν ψάλλω πλέον κἀλλίον ἀγνώριστον, μονῆρες
τὸ ἄσμα μου νὰ αἰρηται ὡς αὐρας μελωδία
καὶ νὰ πλανᾶται ἤραμον, σιωπηλὸν, πευθῆρες.
εἶναι πικρὸν τὸ θρηνηθεῖ γηράσασα καρδία
εἰς τῆς ζωῆς τὴν δίνην
κ' ἀλπίδα μόνην ἔχουσα τοῦ τάφου τὴν γαλήνην.

Ὁ θάνατος, ἡ σιωπὴ μὲ ἀναμένει πλέον
καὶ ἡ ψυχὴ μου θὰ σεβασθῆ καὶ θὰ κλεισθοῦν τὰ
[χεῖλη]
οὐ εὐδαιμόνει φίλε μου τὸ ἔαρ σου ὠραῖον
τῆς μειδιώσης ἥθης σου τὰ ἄνθεμα ποικίλλει
κ' ἐν μέσῳ τῶν ὄνειρων
λικνίζεται ἡ νεότης σου μὲ ἄσματα ζεφύρων...

Γ.

Εὐδαιμών, δὲν ἠγάπησες εἰσέτι νεανία
καὶ δὲν ἠσθάνηθες εἰς θερμὰ καὶ πυρετώδη στήθη
νὰ πάλῃ ὑπὸ ἔρωτος νεανικῆ καρδία
οὐδέποτε εἰς τὰς φλέβας σου τὸ πῦρ αὐτοῦ ἐχούθη,
οὐδέποτε εἰς μέθης
ἐπουρανίου, συμπαθοῦς, τὰ ὄνειρα ἀρέθης.

Ἄ! πῶσον τὴν ἠγάπησα! ποσάκις τὴν ἐσπέραν
γλυκεία, ἐπαρδιδίτος ὡς νόμφη Ἰαφάηλου
μὲ σελαγιζούσαν μορφήν, ἀστέρως λαμπροτέρην
εἰς τὸν ὠραῖον οὐρανὸν τὰ βλέμματα προσήλου
ποιητικῆ Ἑλλάδα
ρέμβωδους ἀπεπνέουσα ποιήσεως τὰ μύρα!

Ποσάκις εἰς τὴν ὄχθην τῆς φιλομειδῆς ἡ λίμνη
μὲ τὰς Μελέτας ἐβλεπον ἐκείνην ἀνὰ χεῖρας!
κ' ἐνθ' μᾶς ἐβαυκαλίζον τῶν ἀηδόνων ὕμνοι
τὴν Λίμνην ἀνεγίνωσκον ἐκείνη καὶ μὲ Ἑλλάδας
τὴν ἔκστασιν ἐφάνει:
«Ὡ ἄς ἐρῶμεν! φεύγουσι ταχύπτεροι οἱ χρόνοι!»

Ποτὲ, ποτὲ τοῦ ἔρωτος τὸ πῦρ μὴ σὲ θερμάνη.
εἶναι θερμὸν καὶ σὺ θερμὸς καὶ θὰ σὲ πυρπολήσῃ.
πρὶν ζῆση ἡ καρδία σου εἰσέτι, Ὁ ἀπεθάνη.
εἰν' ἄφρων ὅστις ἀληθῶς γυναῖκα ἀγαπήσῃ
καὶ τῆς Διάνειρας
τὸν πέπλον περιβάλλεται μὲ τῆς ἰδίας χεῖρας!..

Δ.

Εἶν' ἡ ζωὴ δακρύγελως καὶ γλίσχρη κ' εἰρωνεῖα
ψευδῆς ἀντικατοπτρισμὸς, τῶν ἐφελκυσμῶν ἀπάτη
εἶναι πικρὰ, διηνεκῆς θανάτου ἀγωνία,

ἥτις σκληρὰ, ἀκίρστος τὸν ἀνθρώπου σπαράττει
μῖαν στιγμὴν εὐδία
καὶ μετὰ ταῦτα θύελλα φρικώδης, αἰωνία.

Καὶ ἦτο ἄλλοτε φαιδρὸς ὁ βίος Ἀνακρέων,
ὅποτε τὸν ἀνέμελπες ἐν μέσῳ συμποσίων
καὶ ἐστεμμένους στεφάνον ἐκρινῶν ἀνθῶν
τοὺς ἔρωτάς σου δι' ὠδῶν ἐξύμνους παροινίων
ἢ ἦτο παρωδία
τὸ ἄσμα σου, προσποιήτος ἐδύνης μελωδία;

Ὡ τὴν ὠραῖαν ἐποχὴν ἐκείνην κόσμος ἄλλος
ἐπὶ τῆς γῆς ἀνάπλευς ἐτρέφα τυτυγία
ἢ κτίσις πᾶσα ἔπνεον ἰδρυτικὸν τι κάλλος
καὶ κηληθμοὺς προσέγγεν ἐνθέου μελωδίας
τῶν ποιητῶν ἢ λύρα
κ' ἔζη ὁ κόσμος ἐν θεῶν καὶ ἡμετέρων μίση!

Πλὴν σήμερον ψυχρόβραχέϊ πρὸς τὸν κευθμῶνα
καὶ εἶν αὐτοῦ οἱ ποιηταὶ νεκροπομποὶ μοιραῖοι
καὶ βραίνει πρὸς τὸ τέρας του γοργῆς τὸ πικρὸν
πρὸς τὴν αἰωνιότητα ταχύπου; διαβρέει
κ' ἐκθνήσκων ἐν ἐδύνη
ἐπιθανάτου στεναγμῶν πινύστατον ἀρίνει!...
.....

Σιγὴ... οὐδαὶς αἰσθάνεται! ὁ κόσμος εὐφροσύνως
εἰς εὐθυμίας τράπεζαν παρέρχεται τὸν βίον
τῶν συμποσίων τὰ κύπελλα πληροὶ ἀφρίζων εἶνος
καὶ ἀντηχεῖ ὁ θύρῳδος ἀσμάτων παροινίων...
εὐθύμει νεανία
εἶναι τὸ ἄσμα χρωπὸν, φαιδρὰ ἢ ἀρμονία!

Ἰδὲ, μαρμαίρον τ' οὐρανοῦ τὸ ἄστρον διαβαίνει
ὁ νάρκισσος προσμειδᾷ ἄβρως ἐν ἀγλαία
καὶ μελωδεῖ ὁ ζεφυρός καὶ ψάλλουν αἱ παρθένοι
ἢ φῶσις πᾶσα εὐθυμαί, εὐθύμει νεανία.
τὸ ἔαρ ἀναθάλπει
καὶ ὑμεναίου ἔνδυμα τὴν πλᾶσιν περιβάλλει..

Ε.

Λύριον ἴσως... τὸ πτηνὸν δὲν θὰ μ' ἐγαίρη πλέον
ἤρεμα καθιζόμενον ἐπὶ τοῦ παραθύρου
δὲν θέλω φεῦ! τὸ ἄσμα του ἀκούσει τὸ ὠραῖον
ἐν ὠρφ βαυκαλίζον με ἐωθινῶ ὄνειρον
καὶ πλέον δὲν Ὅα πάλῃ
ἢ ἄλλοτε διάπυρος νεανικῆ ἀγκάλη.

Ἐν μνημα τότε εἶλε μου, ἐν ἐπὶ βράχου μνημα
εἰς ἔρημον ὠκεανῶ, θρηνώδη παραλίαν.
ποθῶ, ποθῶ τὸν ὕπνον μου νὰ βαυκαλῆ τὸ κῆμα
ὄδυνῆραν, μελάγχχλον ἐκβάλλον ὀρηνωδίαν,
γλυκῶν θανάτου ἦγον
τὸν μόνον, ἐν ἐν τῇ ζωῇ πεφιλημένον εἶχον.

(1868)

N. . . .

ΦΡΑΝΣΕΙΤΙ

II

ANECHEWATE

Διήγημα.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Πρὸ τριῶν μηνῶν ὁ Κ. Βωβελιέρ, ὅστις
ἐφοίτα τακτικῶς εἰς τὴν Γαλλικὴν Κω-
μωδία, εἶχε γίνεαι γνωστὸς διὰ τὰς ζωη-
ρὰς ἐπιδοκιμασίας του πρὸς τὴν δεσποινί-
δα Δουβοᾶ. Ἡ κωμωδὸς καὶ οἱ φίλοι
τῆς κατεγέλων τῆς μωρίας τοῦ ἀγαθοῦ
ἀνδρός. Ἄλλ' οὗτος ἐλπίζων πάντοτε,
ὑπέφερε μεθ' ὑπομονῆς ἀξίας καλλιτέρας
τύχης τὰς προσβολὰς τῆς ἀγαπητῆς του
εἰς ἣν ἔστελλεν ἀνθοδέσμους ἐπὶ ἀνθο-
δεσμῶν. Ἰνωρίζομεν δὲ τί εἶχεν ἀπογίνῃ
ἢ τελευταία.

Ἀφοῦ ἐκύρωσε τὴν ἐκδίκησίν του φυ-
λακίσας τὴν ἀνθοπωλίδαν, ἐπέβη καλὸν
νὰ μεταβῆ εἰς τὴν δεσποινίδα Δουβοᾶ καὶ
νὰ τῇ διηγηθῆ τὸ ἀτύχημά του, καὶ νὰ
προσπαθῆ νὰ τὴν κάμψῃ διὰ ζωῆς τὸ
ὅποῖον δὲν ἤθελεν ἴσως κατορθώσει τὸ
φλογερὸν γραμματίον ὅπερ τῇ ἔστειλεν
ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ.

Εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀναχωρητήριον τῆς θεό-
τητος, καὶ ἠτοιμάζετο ἡδὴ νὰ ἐναρθρώσῃ
λογοπαίγνιον τι κλαπὲν ἐκ τοῦ ἡμερολο-
γίου τῶν Μουσῶν, ὅτε αὐτῇ τῷ ἔδειξε
διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ἐκ ῥόδων ἀνθο-
δέσμην ἣν ἔλαθε τὴν μεσημβρίαν, τεθει-
μένην ἐπὶ τῆς ἐστίας. Ἐπὶ τῇ θεᾷ ταύ-
τῃ ὁ Κ. Βωβελιέρ ἐπίστευσεν ὅτι ὠνει-
ρεύετο. Πῶς ἢ ἀνθοδέσμη του, ἣν εἶχεν
ἀναγνωρίσει παρὰ τῇ συζύγῳ του, εὐ-
ρίσκετο ἐκεῖ;

— Ὑμεῖς, ἀγαπητέ μου ἀνακριτὰ,
μοὶ ἐστείλατε τὰ ἄνθη ταῦτα, ἠρώτησεν
ἡ ἡθοποιός.

— Ναὶ... βεβαίως... ἂν καὶ...
ἀναμφιβόλως.

— Πολὺ καλὰ, καὶ βλέπω τέλος ὅτι
ἀληθῶς μὲ ἀγκάπτε, ὑπέλαθον ἡ νεαρά
γυνὴ προσποιουμένη ἡθὸς σοβαρὸν ἄλλὰ,
προσέθηκεν, εἰς τὸ ἔξῃς, λάβετε τὴν κα-
λοσύνην, ὅταν μοὶ προσφέρετε ἀνθοδέσμους
νὰ τὰς ἀγοράζετε ἐπίτιδος δι' ἐμέ.

— Τί ἐννοεῖτε; ἐφέλλισεν ὁ ἀνακριτῆς.
— Ὅτι ἡ ἀνθοδέσμη αὕτη ἦτο τῆς
συζύγου σας, κύριε, καὶ ἂν ἡ φιλαργυρία
σας εὔρε καλὸν νὰ μεταχειρισθῆ τὰ ἄνθη
τοῦ Κ. ἱππότου Κεσνοᾶ, ἡ γυναικεία μου
ἀξιοπρέπεια ἐξάνισταται κατὰ τῆς ῥυπα-
ρᾶς αὐτῆς φειδοῦς καὶ τοιαύτης ὑβρεως...

Καὶ ἡ ἡθοποιὸς ἐξῆλθε τοῦ ἀναχωρη-
τηρίου τῆς ἀπλετον γελῶσα. Ὁ Κ. Βω-
βελιέρ ἔσπευσε νὰ ἀπέλθῃ παράφορος καὶ
οὐδὲ λέξιν ἐννοήσας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἡ Κ. Ἐρμηνία
δὲ Βωβελιέρ μάτην ἐπονοκεράλει ἵνα λύσῃ
τὸ αἰνίγμα τῆς πρωῒνης διαγωγῆς τοῦ
συζύγου τῆς. Δοιπὸν, καὶ καθὼς συμβαί-
νει πολλάκις εἰς παρομοίας περιστάσεις,
ἀφοῦ καιροῦ ὑπωπτεύετο ὅτι ἡ συμπάθεια
τοῦ ἱππότου, Κεσνοᾶ ἐγένετο γνωστὴ
τῷ Κ. Βωβελιέρ, τὸ ῥομαντικὸν μέρος ἔ-
ρωτος κωλυομένου τῇ ἐπεφάνετο ἐν ὄλη
τῇ μεγεθύνει καὶ τῇ λαμπρότητι αὐτοῦ
καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ ὑπομεινῇ ἀγῶνας, νὰ
νικήσῃ κινδύνους. Ἄλλὰ καὶ ὁ ἱππότης
ἦτο ἀνὴρ ὠραῖος τὴν ὄψιν, εὐγενῆς τὰ
αἰσθήματα καὶ γενναϊότατος.

Τοιαῦται ἦσαν αἱ διαλέσεις τῆς Κ. Ἐρ-
μηνίας, ὅτε ὁ ἀνακριτῆς ἐπανέστρεψεν
ὠργισμένος καθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἀφορμὴν ζη-
τῶν ἵνα ἐκσπάσῃ ἡ συστρεφόμενη ἐν τῇ
κεφαλῇ του μῆνις, συγχρόνως δὲ νὰ δια-
ρωτισθῆ ἐπὶ τῆς διαβολικῆς ταύτης ἀν-
θοδέσμης τὴν ὁποίαν ἔβλεπεν εἰς τὸ δω-
μάτιον τῆς γυναικὸς, εἰς τὸ δωμάτιον
τῆς Δουβοᾶ, πανταχοῦ, καὶ δὲν ἠδύνατο
νὰ ἐξηγήσῃ τὴν διπλὴν ὑπαρξίν. Ἡ κυρία
ἀνακριτοῦ ἐνόησεν ὅτι κἄτι συνέβαινε
καὶ ἀνέμεινε τὴν ἔροδον ὠχυρωμένη. Δὲν
ἐπρότμενε δὲ πολὺ.

— Τῇ ἀληθείᾳ, κυρία, ἤρξατο ὁ Κ.
Βωβελιέρ, μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ ἀνθοδέσμη
τὴν ὁποίαν σᾶς προσέφερα σήμερον δὲν ἔχει
τὸ εὐτύχημα νὰ σᾶς ἀρέσῃ, διότι τὴν ἐρρί-
ψατε ἐκεῖ ὡσεὶ ἡ θεὰ τῆς νὰ σᾶς ἠνόχλει.

Οὕτω ὁμιλῶν προσέβλεπεν ἀτενῶς τὴν
σύζυγόν του, ἥτις ἐφάνετο τεθορυβημένη
καὶ μυριοὶ διαλογισμοὶ καὶ ὑποψίαι διήρ-
χοντο τοῦ νοός τῆς.

— Θεέ μου! κύριε, ἀπεφύθη, δὲν γνω-
ρίζετε ὅτι ἡ ἐσμη τῶν ἀνθῶν μὲ πει-
ράζει; Ναί, τὸ ὁμολογῶ, ἂν δὲν ἐρο-
σοῦμαι μὴ μὲ ἐπιπλήξῃτε ἤθελον τὴν ἐκ-
βάλλει τοῦ δωματίου τούτου.

— Τότε, κυρία μου, δὲν θέλω νὰ ἴσθαι ὑποχρεωμένη νὰ ἀναπνέετε ἐπὶ πλέον τὴν ὀσμὴν τῆς.

— Τί κάμνετε αὐτοῦ!

Ὁ ἀνακριτὴς ἤρπασε τὴν ἀνοδοδέσμη καὶ τὴν ἐξέριψεν εἰς τὴν ὁδὸν ἐκ τοῦ παραθύρου.

— Ὡ! Κύριε, ἀνέκραξεν ἡ Ἑρμηνία, ἐρυθρὰ ἐκ τῆς ὀργῆς, ἄλλον ἠθέλατε μετέλθει τρόπον ἂν τὰ ἄνθη ταῦτα τὰ εἴχετε προσφέρει εἰς τινὰ κόρην τοῦ Θεάτρου...

— "Α! τέλος, ἤλθαμεν εἰς τὸ προκείμενον! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Βωβιλιέρ.

— Τι ἐνοεῖτε;

— Τὸ ἤξευρα ὅτι θὰ καταλήξετε αὐτοῦ!

— Ἀλλὰ, καὶ πάλιν σὰς ἐρωτῶ, τί συμαίνει...

— Ἐγώ...

Δὲν ἔλαβε κινεῖσθαι νὰ τελειώσει τὴν φράσιν του· θόρυβος καὶ φωναὶ φιλονεικούντων ἠκούσθησαν εἰς τὸν προθάλαμον. Ὁ ἀνακριτὴς καὶ ἡ σύζυγός του ἤκουσαν τὸν ἐξῆς διάλογον.

— Ἀλλὰ, κύριε!...

— Σὰς λέγω ὅτι θὰ εἰσέλθω!...

— Ἀδύνατον.

— Ἀλλὰ σὰς ἐπανλαμβάνω ὅτι ἡ κυρία σας μὲ περιμένει· εἶμαι ὁ ἰππότης Κεσοῦ, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀνοδοδέσμη ἦν μὴ ἐξέριψε, κατὰ τὰ συμπεφωνηθέντα, ἵνα μοὶ δώσῃ νὰ ἐννοήσω ὅτι εἶναι μόνη.

Καὶ χωρὶς νὰ ἀκούσῃ ἐπὶ πλέον τὰς παρατηρήσεις τῆς ὑπερστράτης, ὤρμησεν ὁ νεὸς ἀνὴρ ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ κοιτῶνος, ἦν ἤνοιξε διὰ τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν, ἐνῶ διὰ τῆς ἄλλης ἐκράτει τὴν ἀνοδοδέσμη.

— Τέλος, ἐκραξε.

Ἀΐφνης, παρετήρησε τὸν ἀνακριτὴν καὶ ἔμεινεν ἐκπληκτος.

— Καὶ πάλιν ἡ ἀνοδοδέσμη μου! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Βωβιλιέρ, Ὡ! ἀκατανόητον!

Ἡ Ἑρμηνία ἐλειποθύμησεν. Ὁ ἰππότης ἐνόησεν ὅτι ἐνεπαίχθη. Ἐσκέφθη λοιπὸν μόνον νὰ ἐξέλθῃ τῆς θέσεως ταύτης ὡς ἄνθρωπος γνωρίζων τὸ καλῶς φέρεσθαι.

— Κύριε, εἶπεν εἰς τὸν Βωβιλιέρ χαιρετῶν αὐτὸν μετ' ἀξιοπρεπείας, σὰς ὀφείλω ἰκανοποιήσιν, καὶ εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας.

— Ὅποταν θέλετε.

— Ἀμέσως.

— Εἶμαι εἰς τὴν διάθεσίν σας.

— Ἐλθετε!

— Ἄγωμεν!

Καὶ ὁ ἰππότης ὑπέκλινεν ἐκ νέου κατὰ ἀφῆκε νὰ προχωρήσῃ ὁ σύζυγος, ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἠτοιμάζοντο νὰ διασκελίσωσι τὸν οὐδὸν τῆς θύρας, τρίτος τις ἐπροχώρησε πρὸς αὐτὸν βραδέως, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα ἀνοδοδέσμη ρόδων.

— Ὁ κύριος Σαρτίνης! ἀνέκραξεν ὁ ἰππότης.

Ὁ Κ. Βωβιλιέρ οὐδὲ λόγον ἐπρόφερεν. Ἦλέ τις ὑποθέσει ὅτι ἀπελιώθη. Τὸ στόμα ἀνοικτὸν καὶ τὸ βλέμμα ἀτενές, προσέβλεπε τὴν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Διευθυντοῦ ἀνοδοδέσμη.

IV

Ὅτε ὁ Μανουρὺ παρουσιάσθη εἰς τὴν Φρανσίνην, ἵνα ἐκπληρώσῃ τὸ ἀνατεθὲν αὐτῇ δυσάρεστον καθήκον, συνεκινήθη ὑπὸ συμπληθείας ἐπὶ τῇ θέσῃ τῶν δακρύων τῆς καλῆς κόρης, καὶ ἀντὶ νὰ μεμψυθῇ αὐτῆς ἐπὶ τῇ φυλακίσει τῆς, ὡς καθ' ὁδὸν διηλογίζετο, τὴν παρεκάλεσε νὰ τῷ εἴπῃ πῶς συνέβη νὰ κατηγορηθῇ ἐπὶ τοιοῦτω πταίσματι.

Ἡ Φρανσίνη δὲν ἐνόμισε καλὸν νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, φοβουμένη μὴ ἐνοχοποιήσῃ τὸν ἰππότην, ἀλλ' εἰς τὸν Μανουρὺ, τὸν μέλλοντα σύζυγόν τῆς, ἐξωμολογήθη τὴν ἀπροσεξίαν τῆς. ἦν ὁ Κ. Βωβιλιέρ ἤθελε νὰ τιμωρήσῃ οὕτω αὐστηρῶς.

Ὅτε ἐπέρανε τὴν διήγησιν τοῦ συμβεβηκότος, ὁ Μανουρὺ ἠσπάσθη τρυφερῶς καὶ τὰς δύο αὐτῆς δροσερὰς παρειάς, ἀνακράξας μετ' ἀνεκράστου εὐχαριστήσεως:

— Καλὴ μου Φρανσίνη, ἐγὼ ἤμην βέβαιος, ὅτι εἶσαι τιμὴ καὶ καλὴ κόρη· ἀλλ' ἂν θελήσης νὰ ἀκολουθήσης τὰς συμβουλὰς μου, οὔτε εἴκοσι τέσσαρας ὠρας δὲν θὰ μείνης ἐν τῇ φυλακῇ.

— Λέγε μοι τί νὰ κάμω;

— Νὰ ἐπαναλάβῃς εἰς τὸν Κ. Σαρτίνην ὅ,τι μὲ εἶπες.

— Ἀλλ' ὁ ἰππότης; εἶπε δειλῶς πῶς ἡ κόρη.

— Κατὰ διαβόλου ὁ ἰππότης! Νὰ

ὁμολογήσῃς τὴν ἀλήθειαν ἢ σὲ ἀφίνω εἰς τὴν τύχην σου.

Ἡ Φρανσίνη ὑπεσχέθη νὰ ὑπακούσῃ. Παρουσιασθεῖσα λοιπὸν ἐνώπιον τοῦ Διευθυντοῦ, οὕτινος τὸ ὄνομα μόνον ἐπροξένοι τρόμον εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας συνείδησιν ἐλευθέραν, τὸναντίον δὲ ἦτο ἀσφαλῆς ἐγγύσις διὰ τοὺς τιμίους, τῷ ἐπανελάσεν ἐπακριβῶς τὸ συμβάν. Καθ' ὅσον ἐπροχώρει εἰς τὴν ἀφήγησιν, τὸ πρόσωπον τοῦ Διευθυντοῦ καθίστατο προφανῶς γελαστόν.

— "Α! ὁ δυστυχὴς Βωβιλιέρ, ἀνέκραξε τέλος μετὰ φαιδρότητος μὰ τὴν πίστιν μου, καλὰ τὴν ἔπαθε· τοῦ ἔπρεπε.

Μετὰ ἐν τέταρτον ὁ Διευθυντὴς ἐπῆγεν εἰς τὴν δεσποινίδα Δουβοῦ, τὴν ἠθοποιὸν, ἣτις ἐκπλαγέστα ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ, ἔτρεξεν εἰς ὑποδοχὴν τοῦ ἐπισήμου ξένου τῆς.

Μετὰ τινὰς προεισαγωγικὰς περιποιήσεις, ὁ Κ. Σαρτίνης περιέβλεψε κύκλῳ του ἐταστικῶς, καὶ ἰδὼν ἐν μέσῳ σωροῦ ἐφημερίδων καὶ φυλλαδίων ἀνοδοδέσμη ρόδων, κατενόησεν ὅτι αὕτη ἦτο τὸ μῆλον τῆς ἐριδος.

— Δύνασθε, δεσποινίς, νὰ μὴ δώτῃτε πληροφορίας τινὰς, παροκαλῶ;

— Ὡ! Θεέ μου! ἀπεκρίθη ἡ ἠθοποιὸς, μὴ ἐκ τούτων πρόκειται νὰ φυλακισθῇ τις;

— Τοῦναντίον, δεσποινίς, πρόκειται νὰ ἀποφυλακισθῇ τις, ἢ μᾶλλον ἀθῶα τις κόρη δυστυχίης.

— Τότε, κύριέ μου, εἶμαι προθυμότης νὰ σὰς ἀπαντήσω εὐκρινῶς. Δύνασθε νὰ μὲ ἀνακρίνατε.

— Λάβετε λοιπὸν τὴν κλοσύνην νὰ μὲ εἴπῃτε, πόθεν σὰς ἐστάλη ἡ ἀνοδοδέσμη ἐκείνη τῶν ρόδων.

— Ἡ ἀνοδοδέσμη ἐκείνη! ἀπήντησε γελῶσα ἄπλετον, Ἄ! Θεέ μου, μοὶ εἶναι καὶ εὐχάριστον νὰ σὰς τὸ εἶπῶ. Προέρχεται ἐκ τοῦ μᾶλλον φιλαργύρου τῶν θαυμαστῶν μου, ὅστις τὴν ὑπέκλειψε, φαίνεται, τῆς συζύγου του, ἵνα μὲ τὴν στείλῃ.

— Ἀληθῶς! καὶ τὸ ὄνομά του;

— Εἶναι ὁ κύριος Εἰσαγγελεὺς Βωβιλιέρ· ναί, κύριέ μου, καὶ εἶμαι καταθουμωμένη μαζύ του. Εἶναι ἀδύνατον νὰ προβῇ πλέον μακρὰν ἢ φιλαργυρία!

— Ἀ! διάβολε, εἶναι χαριστάτων,

ἀνέκραξεν ὁ Κ. Σαρτίνης ὅστις ἐφαίνετο πολὺ εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ συμβεβηκότος. Δυπηρὸν μόνον, δεσποινίς, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἀνοδοδέσμῃ καὶ κανὲν ἐρωτικὸν γραμμάτιον ληφθὲν ἐπίσης ἐκ τῆς ἐρωτικῆς ἀλληλογραφίας τῆς συζύγου του...

— Ἀλλ' ἴσα ἴσα τοῦτο εἶναι τὸ περιεργότατον, κύριέ μου.

— Ἀδύνατον!

— Ἴδου, εἶπεν ἡ ἠθοποιὸς, δοῦσα εἰς τὸν διευθυντὴν γραμμάτιον, ἀναγνώσατε! Οὗτος ἀνέγνωσεν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ.

« Κυρία,

« Ἐνῶ ὁ σύζυγός ὑμῶν σὰς ἀπατᾷ προτιμῶν ἀνάξια ὄντα, ἀποποιεῖσθε τὴν θεραπείαν καρδίας ὑπὲρ ὑμῶν καὶ μόνης παλλούσης. Ἄν ἔχετε ἐν τῇ ψυχῇ εὐσπλαγγίαν, παύσατε τὰ μαρτύρια ἅτινα πάσχω ἀφ' ἧς σὰς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου. Τὸ θάρρος ἐφῆλασεν εἰς τέρμα. Ἐὰν δὲν θέλετε νὰ περάσω αὐριον τὸ στῆθος διὰ τοῦ ξίφους μου, ρίψατε ἀπόψε τῇ ὀγδόῃ, τὴν ἀνοδοδέσμη ταύτην ἐκ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου σας, ἐγὼ δὲ θὰ ἦμαι κάτωθεν ἵνα τὴν λάβω καὶ τὴν ἐπαναφέρω εἰς τοὺς πόδας σας.

« Ἰππότης Κεσοῦ. »

— Τέκνον μου, εἶπεν ὁ Κ. Σαρτίνης ἐγερθεῖς, πρὸς τὴν ἠθοποιὸν, σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν προθυμίαν μεθ' ἧς με ἐφωτίσατε ἐπὶ ὑποθέσει; δι' ἣν ἐνδιεφερόμην μεγάλως· ἦδη δὲ θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μοὶ ἐμπιστευθῇτε τὴν ἀνοδοδέσμη καὶ τὴν ἐπιστολήν.

— Πῶς, κύριέ μου, θέλετε...

— Μὴ φοβῆσθε τίποτε· σὰς εἶπον ὅτι θέλω τὰ μεταχειρισθῇ ἐπὶ καλοῦ.

— Λάβετε τα λοιπὸν, κύριέ μου, καὶ πιστεύσατε ὅτι ἐὰν ἡ ἠθοποιὸς Δουβοῦ συνεισφέρῃ κατὰ τι πρὸς τὸ καλὸν τοῦτο, χαίρει πολὺ.

Μετὰ μικρὸν ὁ Κ. Σαρτίνης, κατέχων τὰς ἀποδείξεις ταύτας, διευθύνθη πρὸς τὸ μέγαρον τοῦ Κ. Βωβιλιέρ, λέγων καθ' ὁδόν. « "Α! κύριε ἀνακριτὰ, ἠθέλησες νὰ μεταχειρισθῇς τὰς φιλικὰς σχέσεις μας διὰ νὰ φυλακίτῃς πτωχὴν κόρην, ἣτις μόνον ἀμάρτημα ἔπραξε τὸ νὰ διαταράξῃ τοὺς ἐρωτὰς σου. "Α! κύριε, κύριε, θὰ μὲ τὸ τὸ πληρώσης; » Ἐκεῖ ἀφίχθεις ἵδμεν πύ-

σον εξέπληξε τὸν Βοβιλιέρ καὶ τὸν Κεσνοᾶ ἢ ἐμφάνισίς του.

Πρῶτος ὁ Κ. Σαρτίνης ἔλυσε τὴν σιωπὴν.

— Τί σημαίνουν τὰ ξίφη, κύριοι; ἠρώτησε μετὰ φωνῆς ἀξιωματικῆς. Μὴ οὕτω δίδετε τὸ παράδειγμα τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸν νόμον καὶ τὰ διατάγματα τοῦ βασιλείου; Κύριε Βοβιλιέρ, ἐξηκολούθησε, θέλετε μοι δώσει λόγον τῆς διαγωγῆς σας, ὡδήγησάτέ με πρῶτον εἰς τὸ γραφεῖόν σας.

— Μάλιστα, κύριέ μου, ἔσπευσε νὰ ἀποκριθῆ ὁ ἀνακριτῆς. Φώτισε, Μανέττα, ἐφώνησεν εἰς τὴν ὑπέρστριαν, ἥτις εἶχε προστρέξει εἰς βοήθειαν τῆς κυρίας τῆς.

Μετ' ὀλίγον καὶ οἱ τρεῖς ἦσαν συνηγμένοι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὁ Κ. Σαρτίνης ἐκάθησεν ἐπὶ μεγάλου θρόνου καὶ ἔλαβε τὴν οἰκειαν αὐτῷ θέσιν τοῦ ἀνακριτοῦ.

— Γνωρίζετε τοῦτο; ἠρώτησεν ἀπρόπτως τὸν Βοβιλιέρ, δεικνύων αὐτῷ τὴν ἀνοδοδέσμη.

— Ναί... ὄχι!... δηλαδή... χάνω τὸν νοῦν μου, ἀπεκρίθη ὁ δυστυχῆς σύζυγος.

— Κύριέ μου, ἐτραύλισε καὶ ὁ ἰππότης.

— Σιωπῆ, κύριε, εἶπεν ὁ διευθυντῆς, θέλετε μετὰ ταῦτα μοι δώτῃ ἐξηγήσεις τινὰς ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης.

Καὶ ἔδειξεν εἰς τὸν νέον τὸ θεῖον εἰς τῷ παρὰ τῆς ἡθοποιῶν γραμματίον· εἶτα ἀποτεινόμενος καὶ πάλιν πρὸς τὸν Κ. Βοβιλιέρ:

— Ἡ ἀνοδοδέσμη αὕτη ἦτο πρωρισμένη διὰ τὴν σύζυγόν σας παρὰ τοῦ ἰππότη Κεσνοᾶ, ἐπίσης ὡς ἄλλη τις ὁμοία ταύτης ἐπέλετο παρ' ὑμῶν εἰς τὴν ἡθοποιῶν Δουβουᾶ. Ἡ ἀδεξιότης τῆς ἀνοδοδέσμης μετέλλαξε τὴν διευθύνσιν αὐτῶν. Δὲν ἔχετε λοιπὸν τὸ δικαίωμα, ὑμεῖς κύριε ἀνακριτῆ, ὅστις ἀμελεῖτε τὴν σύζυγόν σας χάριν τῶν κυριῶν τοῦ θεάτρου, νὰ ὑπερασπισθῆτε τὴν τιμὴν σας διὰ τοῦ ξίφους, καὶ πρέπει νὰ παραιτηθῆτε πάσης ἰκανοποιήσεως.

Ὁ Κ. Βοβιλιέρ συνεπαράχθη.

— Ἐκτός, ἐξηκολούθησεν ὁ Κ. Σαρτίνης, ἂν προτιμᾶτε νὰ κάμω γνωστὴν εἰς τὴν σύζυγον ὑμῶν τὴν ἀπιστίαν σας. Ἐκτός δὲ τούτου: Κατηγορήσατε ψευδῶς μίαν νέαν κόρην, ἣν ἐγνωρίζετε ὡς ἀθῶν· ἀπειτῶ λοιπὸν νὰ τὴν προικίσετε μὲ πέντε

χιλιάδας φράγκα, πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς προσγενομένης παρ' ὑμῶν εἰς αὐτὴν βλάβης τῆς ὑπολήψεώς της.

Ὁ Κ. Βοβιλιέρ ἐσυγκατένευσεν ἄκων.

— Ὑμεῖς δὲ, κύριε ἰππότη, ὑπέλαβεν ὁ διευθυντῆς, θὰ μὲ δώσετε τὸν λόγον τῆς τιμῆς σας ὅτι δὲν θέλετε προσπαθήσει νὰ ἐπανίδετε τὴν κυρίαν Βοβιλιέρ, εἰ δὲ μὴ θέλω σᾶς τιμωρήσει ὡς παραβάτην τῶν περὶ μονομαχίας νόμων. Σκεφθῆτε.

Ὁ ἰππότης ἐμμήθη τὸν ἀνακριτὴν καὶ ἔδωκε τὸν λόγον του.

V

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῖ, Φρανσίνη ἢ ἀνοδοδέσμη ἐπανελάβε τὴν θέσιν τῆς, τὴν συνήθη ἑώραν, πρὸ τῶν δροσερῶν ἀνοθέων τῆς, τοὺς ὀρθοκλυτοὺς ἔχουσα ἔτι ἐρυθροὺς ἐκ τῶν δακρύων. Ἡ εἶδησις τῆς φυλακισέως τῆς διεδόθη κατὰ τὴν πόλιν καὶ πανταχόθεν συνέβρον οἱ πολλοὶ αὐτῆς θυμασται, ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσι τὴν ἀλήθειαν. Εἰκοσάκις κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἡ Φρανσίνη διηγήθη τὰς λεπτομερείας τοῦ συμβεβηκότος αὐτῆς, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν ἀκροατῶν τῆς· ἐξ ἄλλου δὲ ἡ ἡθοποιὸς διηγήσατο ἐν τῷ θεάτρῳ τίνι τρόπῳ ὁ γέρον ἀνακριτῆς ὑπέκλεπτε τὰς ἀνοδοδέσμας τῆς σύζυγου του καὶ τὰς ἐδώρει πρὸς τὰς ἐρωμένας του, χωρὶς νὰ ἐξοδεύη.

Ἐπὶ πολὺ περὶ τούτου μόνον ὠμιλοῦν ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ αὐλῇ, ὥστε ὁ Κ. ἀνακριτῆς ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῆ τῆς θέσεώς του καὶ νὰ ἀποσυρθῆ εἰς ἓν κτήμα του ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἀφοῦ κατέθεσε προηγουμένως εἰς χεῖρας τοῦ Κ. Σαρτίνης τὰς πέντε χιλιάδας φράγκων διὰ τὴν προίκαν τῆς Φρανσίνης.

Μετὰ ἓνα μῆνα, νέα τις κόρη τοῦ λαοῦ, τὰ πλουσιώτατα αὐτῆς ἐνδεδυμένη καὶ φέρουσα εἰς τὴν χεῖρα ὠραίαν ἀνοδοδέσμη ἐκ λεμονακῶν, ἐξήρχετο τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχιόνος εὐρώστου τινὸς πολιτοφύλακος, ἔχοντος τὸν μύστακα ἐστριμμένον καὶ τὴν κνήμην τεταμένην.

Τὸ ζεῦγος τοῦτο ἦτο Φρανσίνη ἢ ἀνοδοδέσμη καὶ ὁ εὐτυχῆς σύζυγός της Μανουρῦ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) Α. Β.

Ο ΑΜΩΡΗΣ

Μυθιστορία

ΛΑΞΕ. ΔΟΥΜΑ

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδιον Ε΄.)

« Ἔλεγα σὺ, εἰς τὴν Μαγδαληνὴν, καὶ μ' ἐκάλει ἐκείνη ἀπλῶς Ἀμωρῆ· ἐσκιρτῶμεν ὁμοῦ ἐντὸς τῶν εὐρυχώρων δειροστοιχιῶν εἰς τὸ βίθος τῶν ὁποίων ἔδυεν ὁ ἥλιος· ἐχορεύαμεν ὑπὸ τὰς μεγάλας καστανάς τοῦ δειρῶνος κατὰ τὰς ὠραίας θερινὰς ἐσπέρας· τὴν ἡμέραν ἐκάμαμεν μακρὰς διαπλεύσεις ἐπὶ τῶν λιμνῶν καὶ ἀτελευτήτους περιπάτους ἐντὸς τοῦ δάσους.

« Φίλτατε κηδεμῶν, πόσον θελξικάρδιος ἦτο ὁ καιρὸς ἐκεῖνος!

« Διατί αἱ ὑπάρξεις μας αἵτινες συνεμίχθησαν κατὰ τὴν αὐγὴν αὐτῶν νὰ χωρισθῶσι πρὶν φθάσωσι καὶ εἰς τὴν μεσημβρίαν των;

« Διατί νὰ μὴ ἦμαι υἱός σας ἐν πράγματι καθὼς ὀνομάζομαι τοιοῦτος;

« Διατί ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἐγὼ νὰ μὴ ἐπαναλάβωμεν τὰς ἄλλοτε ἔξεις μας;

« Διατί νὰ μὴ τὴν λέγω σὺ, διατί ἐκείνη νὰ μὴ μὲ ὀνομάζῃ πλέον Ἀμωρῆ;

« Ὅλα ταῦτα μὲ φαίνονται τόσον σύμφωνα μὲ τὸν φυσικὸν ῥοῦν τῶν πραγμάτων καὶ ὁμῶς τρομάζω καὶ ἡ φαντασία μου δημιουργεῖ μυρία κωλύματα· ἀλλ' ὑπάρχουσι τῶντι τοιαῦτα, φίλτατε κηδεμῶν, ὑπάρχουσι;

« Ἴσως μὲ θεωρεῖτε πολὺ νέον καὶ πολὺ ἐπιπόλαιον, ἀλλ' εἶμαι κατὰ τέσσαρα ἔτη πρεσβύτερός της, ἡ δὲ ἐπιπολαιότης αὕτη δὲν ἀποτελεῖ οὐσιῶδες μέρος τῆς ζωῆς μου.

« Ἐκτὸς τούτου δὲν εἶμαι ματαιόσυχος ἐκ φύσεως, ἀλλὰ διότι σεῖς μὲ εἶπατε νὰ ἦμαι τοιοῦτος.

« Ἀλλ' ὅλας τὰς τεχνητὰς ταύτας διασκεδάσεις θὰ τὰς παραιτήσω ἅμα τὸ θελήσετε, ἅμα εἶπῃτε μίαν λέξιν, ἅμα ἡ Μαγδαληνὴ κάμη ἐννεύμα, διότι τὴν ἀγαπῶ ὅσον εἶβομαι ὑμᾶς, καὶ θὰ τὴν καταστήσω εὐδαίμονα, σᾶς τὴ ὀμνῶ! ναί, εὐδαίμονεσάτην! καὶ ὅσον νεώτερος εἶμαι τόσον θὰ ἔχω περισσότερον καιρὸν διὰ νὰ

τὴν ἀγαπῶ· ναί, Θεέ μου! ἡ ζωὴ μου τῇ ἀνήκει, ἡ ζωὴ μου ὀλόκληρος.

« Γνωρίζετε καλῶς ὑμεῖς ὅστις τὴν λατρεύετε, ὅτι ὅταν ἀγαπᾷ κανεὶς τὴν Μαγδαληνὴν, τὴν ἀγαπᾷ διὰ παντός.

« Καὶ ἔπειτα, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ συμβῆ ὥστε νὰ παύσῃ τις νὰ τὴν ἀγαπᾷ; παραφροσύνη εἶναι καὶ νὰ τὸ διανοηθῆ τις μόνον. Ἄμα τὴν ἴδῃ τις, ἅμα ἐνατενίσῃ εἰς τὸ κάλλος της, ἅμα ἐπισκοπήσῃ τὴν ψυχὴν της, ἅμα γνωρίσῃ τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀγαθότητος, τῆς πιστῆς ἀγάπης καὶ τῆς σεμνότητος, τοὺς ὁποίους αὕτη ἐγκλείει ἐν ἑαυτῇ, αἰχμαλωτίζεται ὀριστικῶς καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον δι' αὐτὸν ἄλλη γυνὴ εἰς τὴν κόσμον· τὸ κατ' ἐμὲ δὲ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἄλλος τοιοῦτος ἄγγελος εἰς τὸν οὐρανόν. Ὡ κηδεμῶν μου! ὦ πάτερ μου! τὴν ἀγαπῶ ἐμμανῶς. Σᾶς γράφω ὅπως αἱ λέξεις παρουσιάζονται εἰς τὸν νοῦν μου, ἀσυναρτήτως, ἀτάκτως, ἀλόγως, καὶ τοῦτο ἀναγκαίως θὰ σᾶς κάμη νὰ ἐννοήσετε ὅτι τὴν ἀγαπῶ μέχρι παραφροσύνης.

« Ἐμπιστευθῆτέ τινε εἰς ἐμὲ, φίλτατε πάτερ, μένων ἐν τούτοις πλησίον μας διὰ νὰ μᾶς ὀδηγήτε.

« Δὲν θὰ χωρισθῆτε ἀπὸ ἡμᾶς, θὰ ἐπιτηρήτε τὴν εὐδαιμονίαν μας, καὶ ἂν ποτε τύχῃ ν' ἀνακαλύψετε εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Μαγδαληνῆς ἐν δάκρυον, ἐν δάκρυον λύπης ἢ ὀδύνης, καὶ ἂν ἡ λύπη ἢ ἡ ὀδύνη αὕτη προέρχεται ἐξ ἐμοῦ, λάβετε ἐν ὄπλον ὁποιοῦνδήποτε καὶ συντρίψατε τὴν κεφαλὴν ἢ κτυπήσατέ με εἰς τὴν καρδίαν, καὶ τοῦτο θὰ ἦναι δίκαιον, καὶ θέλετε πράξει καλῶς.

« Ἀλλ' ὄχι, μὴ ἔχετε φόβον κανένα, ποτὲ ἡ Μαγδαληνὴ δὲν θὰ κλαύσῃ.

« Καὶ τίς θὰ ἔχῃ τὴν σκληρότητα, Θεέ μου! νὰ κάμη τὸν ἄγγελον τοῦτον νὰ κλαύσῃ, τὴν κόρην αὐτὴν τὴν τόσον λεπτοφυᾶ, τὴν τόσον γλυκεῖαν, τὴν τόσον εὐσύντριπτον, ὥστε λέξις τις μόνον ὀλίγον τραχεῖα τὴν πληγόνει, ὑπόνοια δὲ μόνον ζηλότυπος τὴν κατασυντρίβει! Ὡ! θὰ ἦτο αἰσχροῦς τὸ τοιοῦτο, Θεέ μου! καὶ σεῖς γνωρίζετε καλῶς, φίλτατε κηδεμῶν, ὅτι δὲν εἶμαι ἄτιμος!

« Ἡ κόρη σας λοιπὸν θὰ ἦναι εὐδαίμων, πάτερ μου. Βλέπετε, σᾶς ὀνομάζω ἤδη πατέρα μου, κατ' ἄλλην ἐρασίαν

συνήθειαν τὴν ὁποίαν δὲν θὰ θελήσετε νὰ καταργήσετε· καὶ ὅμως πρὸ τίνος χρόνου μοῦ δεικνύετε πρόσωπον αὐστηρὸν εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἤμην συνειθισμένος, διότι δυσπρεστέγητε ἐκ τῆς βραδύτητός μου εἰς τὸ νὰ σὰς εἶπω ὅ,τι σὰς γράφω σήμερον, δὲν εἶναι ἀληθές;

« Πλὴν ἐλπίζω ὅτι εὖρον ἀπλούστατον μέσον δικαιολογήσεως, καὶ τὸ μέσον τοῦτο μὲ τὸ ἐγορηγήσατε ὑμεῖς ὁ ἴδιος.

« Εἰσθε παρωργισμένοι ἐναντίον μου, διότι νομίζετε ὅτι ἐφάνην ἀνεϊλικρινῆς πρὸς ὑμᾶς, διότι τὸν ἔρωτα τοῦτον ὅστις δὲν ὤφειλεν, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ σὰς δυσπρεστέγη, σὰς τὸν ἀπέκρουσεν ὡς ὕβριν· ἔλοιπόν, ἀναγνώσατε εἰς τὴν καρδίαν μου ὅπως ὁ Θεὸς ἀναγινώσκει ἐν αὐτῇ καὶ θὰ ἰδῆτε ἂν ἤμαι ἔνοχος.

« Κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν, καθὼς γνωρίζετε, γράφω τὰς ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἡμέρας πράξεις καὶ σκέψεις μου· τὴν ἔξιν ταύτην μὲ ἐκίμετε νὰ τὴν ἀποκτήσω ἐκ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, καὶ σεῖς ὁ ἴδιος ὅστις εἰσθε ἐνησυχολημένος εἰς τὸσον σοβαρὰ πράγματα δὲν παρελείψατε μήτε μίαν φορὰν τὴν ἐργασίαν ταύτην.

« Μόνος ἀπέναντι ἑαυτοῦ κρίνει τις τοιοῦτοτρόπως τὴν διαγωγὴν του κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν γνωρίζει ἐκυτὸν κάλλιον. Ἡ μονιμοποιημένη αὐτὴ ῥέμβασις, ἡ ἐπίκρισις αὕτη τῆς ἰδίας ἡμῶν διαγωγῆς ἀρκούσιν εἰς τὸ νὰ μᾶς καταστήσωσιν εὐθεῖς μὲν εἰς τὰς πράξεις μας, συνεπεῖς δὲ κατὰ τὸν βίον ἡμῶν.

« Τὴν συνήθειαν ταύτην τῆς ὁποίας ἔλαβον παρ' ὑμῶν τὸ παράδειγμα, τὴν ἠκολούθησα σταθερῶς ἕως τῶρα, καὶ μακαρίζω ἑμαυτὸν σήμερον ὑπὲρ ποτε, ἀφοῦ ἔνεκα ταύτης θὰ δυνήθητε νὰ ἀναγνώσετε εἰς τὴν ψυχὴν μου ὡς εἰς ἀνοικτὸν βιβλίον καὶ θὰ εὐρῆτε αὐτὴν ἀψευδῆ ἂν ὄχι ἀνεπίληπτον.

« Ἰδέτε ἐντὺς τοῦ καθρέπτου τούτου τὸν ἔρωτά μου ἀπαύστως παρόντα, ἀλλ' ἀόρατον καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον· διότι ἀληθῶς δὲν ἠσθάνθην εἰς ποῖον βαθμὸν ἡ Μαγδαληνὴ μὲ ἦτο προσφιλῆς εἰμὴ ἀφότου μὲ ἀπεχωρίσατε ἀπ' αὐτῆς· δὲν ἠσθάνθην πόσον τὴν ἠγάπων εἰμὴ ἀφότου ἐνόησα ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ τὴν χάσω· ὅταν δὲ μὲ γνωρίσατε ὅπως γνωρίζω αὐ-

τὸς ἑμαυτὸν, θὰ κρίνετε τότε ἂν κατέστην, ναὶ ἢ ὄχι, ἀνάξιος τῆς ὑπολήψεώς σας.

« Τώρα, φίλτατε πᾶτερ, καὶ τοὶ ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς δοκιμασίας ταύτης καὶ εἰς τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην σας, περιμένω, πλήρως ἀνυπομονησίας καὶ ἀγωνίας, τὴν περὶ τῆς τύχης μου ἀπόρασίν σας.

« Ἡ τύχη μου εἶναι εἰς τὰς χεῖράς σας· μὴ τὴν συντρίβετε, σὰς ἐξορκίζω καὶ σὰς παρακαλῶ, ὅπως παρακαλῶ τὸν Θεόν.

« Ἄ! πότε θὰ μάθω τώρα ἂν τὸν θάνατόν μου ἀπεφασίσατε ἢ τὴν ζωὴν μου. Μία νύξ, μία μόνη ὥρα, πόσον μικρὸν διάστημα εἶναι ἐνίοτε!

« Σὰς ἀποχαιρετῶ, φίλτατε κηδεμὶ καὶ ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ ὥστε ὁ πατὴρ νὰ κάμψῃ τὸν δικαστήν. Ὑγιαίνειτε!

« Συγχωρήσατε τὸ ὡς ἐκ τοῦ πυρετοῦ μου ἀσυνήρητον καὶ ἀσύρραπτον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἥτις εἶναι ψυχρὰ κατ' ἀρχὰς ὡς ἐμπορικὴ ἀνταπόκρισις ἀλλὰ τὴν ὁποίαν θελω νὰ περατώσω διὰ κραυγῆς ἐξερχομένης ἀπὸ τὴν καρδίαν μου καὶ μελλούσης νὰ εὐρῆ ἡμῶς εἰς τὴν ἰδικήν σας.

« Ἀγαπῶ τὴν Μαγδαληνὴν, πᾶτερ μου, καὶ θ' ἀποθάνω ἂν ὑμεῖς ἢ ὁ Θεὸς μὲ χωρίσετε ἀπὸ αὐτῆν.

« Ὁ ὅλος ἀφωσιωμένος καὶ εὐγνωμονέστατος τρόφιμος ὑμῶν.

« *ΑΜΩΡΗΣ ΛΕΟΒΙΑΑ.* »

Ἀφοῦ ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ Ἀμωρῆς ἔλαβε τὸ ἡμερολόγιον ὅπου, ἡμέραν πρὸς ἡμέραν, ἔγραφε τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ συμβάντα τῆς ζωῆς του.

Ἐσφράγισε τὸ ὅλον ἐντὸς περικαλύμματος, ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ Κ. Δαβρινῆ καὶ, καλέσας τὸν ὑπηρέτην του, τὸν διέταξε νὰ φέρῃ ἀμέσως τὴν ἐπιστολὴν ταύτην πρὸς τὸν ἰατρόν.

Ἐπειτα ὁ νέος περιέμεινε, πλήρῃ ἔχων τὴν καρδίαν ἀμφιβολίας καὶ ἀγωνίας.

Ε'.

Κατὰ τὴν ἰδίαν στιγμὴν ὅτε ὁ Ἀμωρῆς ἐσφράγιζε τὴν ἐπιστολὴν του, ὁ Κ. Δαβρινῆς ἐξήρχετο τοῦ δωματίου τῆς θυματρῆς του καὶ εἰσῆρχετο εἰς τὸ σπουδαστήριόν του.

Ἦτο ὠχρὸς καὶ τρέμων· ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐφαίνετο ἐντετυπωμένον τὸ

ἔχνος λύπης βαθείας· ἐπλησίασεν ἐν σιγῇ πρὸς τράπεζάν τινα κεκλυμένην ἀπὸ ἔγγραφα καὶ βιβλία, ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν του ἐντὸς τῶν δύο χειρῶν του ἐκπέμπων βαθὺν στεναγμὸν καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τινα χρόνον βεθυθιμένος εἰς ῥέμβασμόν βαθύν.

Ἐπειτα ἠγέρθη, περιεπάτησεν ἐπὶ τινα χρόνον ἐν μεγάλῃ ταρχῇ, ἐστάθη ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης του, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του μικρὰν κλεῖδα τὴν ὁποίαν περιέστρεψεν ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα μετὰ τῶν δακτύλων του, ἐπὶ τέλους δὲ, ἀνοίξας ἐξουρτάριον τῆς τραπέζης του, ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν τετράδιόν τι τὸ ὁποῖον ἀπέθεσεν ἐπ' αὐτῆς.

Τὸ τετράδιον ἐκεῖνο ἦτο τὸ ἡμερολόγιον ὅπου, ὡς ὁ Ἀμωρῆς, ἔγραφε καὶ ὁ ἰατρός ἡμέραν πρὸς ἡμέραν τί τῷ συνέβαιεν.

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἔμεινεν ὄρθιος, στήριζων τὴν χεῖρά του εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἀναγινώσκων μακρόθεν τὰς τελευταίας γραμμὰς τὰς ὁποίας εἶχε χαράξει τὴν προτερῆαν.

Τέλος δὲ, ὡς ἐὰν θριαμβεύσας καθ' ἑαυτοῦ, εἶχε λάβει ὀδυνηρὰν τινα ἀπόφασιν, ἐκάθισεν, ἤρπασε μίαν γραφίδα, ἔθεσε τὴν τρέμουσαν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ χάρτου, καὶ ἀφοῦ ἔμεινεν ἀκόμη μίαν στιγμὴν δισταζών, ἔγραψε τὰ ἐξῆς:

Παρασκευῆ, 12 Μαΐου, 3. μ. μ.

« Μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἡ Μαγδαληνὴ εἶναι καλλίτερα· κοιμάται.

« Παρήγγειλα νὰ κλείσουν ὅλα τὰ παράθυρα τοῦ δωματίου της, καὶ εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ νυκτερινοῦ της λύχνου εἶδε τὸ πρόσωπόν της ἀναλαμβάνον βαθμικτὸν τὴν χροιάν της ζωῆς, καὶ τὴν καταπραῦνθεισαν ἀναπνοὴν της ἀνακινούσαν κανονικῶς τὸ στῆθός της. Τότε ἐπέθεσα τὰ χεῖλη μου εἰς τὸ νοτερόν καὶ φλέγον συνάμα μέτωπόν της καὶ ἀπεμακρύνθην ἀκροποδητή.

« Ἡ Ἀντωνέττα καὶ ἡ κυρία Βρόουν μένουσιν πλησίον της καὶ τὴν περιποιούνται, ἐγὼ δὲ εὐρισκόμενος ἤδη μόνος ἀπέναντι ἑμαυτοῦ καταδικάζω τὴν διαγωγὴν μου.

« Ναί, ἐφάνην ἄδικος, σκληρὸς· ναί, ἐκτύπησα ἀνοικτιμῶνως δύο καρδίας ἀγνάς καὶ ἀξιεράστους, δύο καρδίας αἰ-

τινες μὲ ἀγαπῶσιν. Ἐξήριψα διὰ τῆς λύπης εἰς λειποθυμίαν τὴν λατρευομένην κόρην μου, εὐσύντριπτον πλάσμα τὸ ὁποῖον μόνῃ ἢ πνοῇ καταρρίπτει.

« Ἐδίωξα ἐκ δευτέρου ἀπὸ τὴν οἰκίαν μου τὸν τρόφιμόν μου, τὸν υἱὸν τοῦ καλλιτέρου μου φίλου, τὸν Ἀμωρῆ, νέον τόσον ἀγαθῆς προαιρέσεως ὥστε εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλει ν' ἀμφιβάλλῃ ἀκόμη περὶ τῆς κακίας μου· καὶ τοῦτο διατί;

« Διατί; δὲν τολμῶ νὰ τὸ ὁμολογήσω μήτε εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον.

« Κρατῶ τὸν κάλαμον, καὶ ἔχων ἔμπρὸς μου τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ὅπου γράφω ὅλα τὰ διανοήματά μου, βραδύνω καὶ δισταζῶ νὰ σημειώσω αὐτὸ τὸ διατί.

« Διατί εἶμαι ἄδικος; διατί εἶμαι κακός; διατί τόση ἀνωφελὴς σκληροκαρδία πρὸς ὄντα τὰ ὁποῖα ὑπεραγαπῶ;

« Διότι εἶμαι ζηλότυπος.

« Ὁ πολὺς κόσμος δὲν θὰ μ' ἐννοήσῃ, τὸ γνωρίζω, ἀλλ' οἱ πατέρες θὰ μ' ἐννοήσουν· γίνομαι κακὸς διότι εἶμαι ζηλότυπος τῆς κόρης μου, τῆς πρὸς ἄλλον ἀγάπης της, τοῦ μέλλοντός της, τῆς ζωῆς της.

« Δυσπρὸν εἶναι νὰ τὸ εἰπῇ τις, πλὴν εἶναι ἀληθές· καὶ εἰς τοὺς ἀγαθοτέρους τῶν ἀνθρώπων ἀκόμη — ἕκαστος δὲ νομίζει ὅτι εἶναι ἐκ τούτων — ἡ ψυχὴ ἔχει αἰσχρὰ μυστήρια καὶ τρομερὰς πλαγίας σκέψεις· ἐνεβιάθυνα εἰς ταῦτα ὅσον καὶ ὁ Πασκάλ.

« Ὡς ἰατρός εἰς πολλὰς καρδίας ἐνεβάτευσα κατὰ τὴν ἐσχάτην αὐτῶν ἀγωνίαν καὶ πολλὰς συνειδήσεις διηρέυνησα· ἀλλὰ τὸ δυσχερέστερον εἶναι νὰ ἀνακρίνη τις τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ συνείδησιν.

« Ὅταν σκέπτομαι ὡς κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ μου, τουτέστι μακρὰν τῆς κόρης μου, τουτέστιν ἀπαράγωγος, ἀποφασίζω νὰ νικήσω ἑμαυτὸν καὶ ἐπομένως νὰ θεραπευθῶ ἀπὸ τὴν ἠθικὴν μου νόσον.

« Ἐπειτα ὑποπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὸν ὀφθαλμόν μου ἐν βλέμμα ἐρωτικόν τῆς Μαγδαληνῆς πρὸς τὸν Ἀμωρῆ καὶ καταλαμβάνω ὅτι δὲν ἔχω πλέον εἰμὴ δευτερεύουσαν θέσιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τέκνου μου, καὶ τότε τὸ ἄγριον ἐνστιγμα τοῦ πατρικοῦ ἐγαῖσμου ὑπερισχύει καὶ τυφλοῦμαι καὶ παραφρονῶ καὶ γίνομαι μακρινός.

« Καί όμως τίποτε φυσικώτερον' εκείνος είναι είκοσιτριών έτών και αυτή δεκαεννέα· άμφότεροι είναι νέοι και εύειδεις και αγαπώνται.

« Άλλοτε, όταν ή Μαγδαληνή ήτο παιδίον, μυριάκις έσκέφθην περί τής τοιαύτης ένώσεως με πολλήν εύχαρίστησιν, και τώρα μά την αλήθειαν έρωτώ αυτός έμαυτόν αν αι πράξεις μου ήναι πράξεις όντος λογικού και σκεπτομένου, πράξεις του ανθρώπου εκείνου τον όποιον ονομάζουσιν ένα των φωστήρων τής επιστήμης;

« Φως ήρ τής επιστήμης καθότι εισέδυσσα όλίγον βαθύτερον από άλλους εις τά μυστήρια του ανθρώπινου οργανισμού· καθότι, ψηλαφών τον σφυγμόν ασθενοῦς τινος, δύναμαι να είπω περίπου από ποιον νόσημα πάσχει· καθότι έθεοάπευσα παθήσεις τās όποιας άλλοι άμαθέστεροι έμου είχαν θεωρήσει ως ανιάτους.

« Άλλ' αν μ' έπιφορτίσουν να θεραπεύσω το ελάχιστον ήθικόν άλγος, εκεί παύει ή μάθησίς μου, εκεί καταφίνεται ή άδυναμία μου, εκεί έρχεται και συντρίβεται ή έπαράσις μου.

« Εκτός δε τούτου, δεν υπάρχουν και άλλα νοσήματα ένώπιον των όποιων πάσα ή ανθρωπίνη επιστήμη ναυαγεί; εν νόσημα πρό πάντων εκ του όποιου ειδον αποθανούσαν την μόνην γυναίκα την όποιαν ή γάπησα, την μητέρα τής Μαγδαληνης;

« Ω! ναι, ή σύζυγός σου νέα και ώραία, αγαπώσα σε και παρά σου αγαπωμένη, αφίνει τον κόσμο και επανακάμπτει εις τον ουρανόν, κληροδοτούσα εις σε ως μοναδικήν παραμυθίαν και ως υπερτάτην έλπίδα, άγγελόν τινα, είκόνα έαυτης, όστις είναι τρόπον τινα ή ψυχή της ανηθήσασα, ή καλλονή της επαναληφθείσα· προσκολλάσαι εις την τελευταίαν ταύτην χαράν ως ναυαγός εις την τελευταίαν του σανίδα, καταφιλείς τās μικράς της χειρας αίτινες σε κρατούσιν εις την ζωήν.

« Το μέλλον σου εξηφανίσθη, άλλ' ιδού άλλο μέλλον το διαδέχεται και εξακολουθεί και θα δυνθής πάλιν να ήσαι εύδαιμων ένεκα τής εύδαιμονίας ταύτης την όποιαν θα δημιουργήσης έναποθέεις την υπαρξίν σου εις την υπαρξίν του χαριέντος αυτού και εύσυντρίπτου πλάσματος· δσάκις αυτό αναπνέει, σε φαίνεται ότι αναπνέεις σύ!

« Ο κόσμος αυτός ύστις χωρίς το τέκνον σου θα ήτο έρημος παγετώδης, άνθερμαίνεται εκ τής παρουσίας τής νεάνιδος, καλύπτεται δι' άνθέων υπό τά μικρά της βήματα.

« Άπότου την παρέλαβες από τους Ονήσκοντας βραχίονας τής μητρός της, δεν έλειψες να την βλέπης μηδέν στιγμήν άκαταπαύτως την επεκάλυψες δια του βλέμματος, την ήμέραν ένω έπαιζε, την νύκτα ένω έκοιμάτο· κατά πών δευτερόλεπτον ήρεύνησας την σιωπήν της, τον σφυγμόν της, το στήθος της, άνησυχών δι' εκάστην ώχρότητα διερχομένην εις το πρόσωπόν της, δι' εκαστον έρύθημα άνεβαίνον εις τās παρειάς της. Ο πυρετός της κατέκαυσε τās αρτηρίας σου, ό βήξ της κατέσχισε το στήθος σου· εκατοντάκις είπες εις τον θάνατον, το φάσμα τουτο το όποιον άπαύτως βαδίζει πλησίον μας εις το διάστημα τής ζωής μας, άόρατον δι' όλους εκτός ήμων μόνον των δυστυχών προνομιούχων τής επιστήμης· είπες· εκατοντάκις εις το φάσμα τουτο το όποιον θίγον αυτήν δύναται να φωνεύση την νεκρανάστασίν σου, είπες εις αυτό·

« Λάβε έμε και άφες την να ζήση.

« Και ό θάνατος άπεμακρύνθη όχι διότι σε ήκουσεν, αλλά διότι ό καιρός δεν είχεν έλθει ακόμη· και καθόσον άπεμακρύνθη εκείνος, ήσθάνθησας σεαυτόν αναγεννώμενον, όπως εις την προσέγγισίν του είχες αισθανθ ή σεαυτόν Ονήσκοντα.

« Άλλά δεν άρκει μόνον ότι ή κόρη σου άπεδόθη εις την ζωήν, πρέπει ακόμη να την δημιουργήσης όποιαν την θέλει ή κοινωνία.

« Είναι ώραία, πρέπει να προστεθ ή χάρις εις το κάλλος της.

« Είναι αγαθή, πρέπει να μάθ η πώς εξασκεΐται ή αγχούτης.

« Είναι εύρηής, πρέπει να διδαχθ η κατά ποιον τρόπον διαδηλοῦται ή εύφυία.

« Ωραν πρός ωραν, αίσθημα πρός αίσθημα, ιδέαν πρός ιδέαν, κατασκευάζεις αυτήν την διάνοιαν, διαπλάττεις αυτήν την καρδίαν, ανατρέφεις αυτήν την ψυχήν. Πόσον την θαυμάζεις ήδη και πόσον πρέπει να την θαυμάζωσιν όλοι.

« Διά μέν τους άλλους κλονίζεται, δια σε δε βαδίζει.

« Διά μέν τους άλλους κλονίζεται, δια σε δε βαδίζει.

« Διά μέν τους άλλους κλονίζεται, δια σε δε βαδίζει.

« Διά μέν τους άλλους ψελλίζει, δια σε δε όμιλεί.

« Διά μέν τους άλλους συλλαβίζει, δια σε δε άναγινώσκει.

« Καθιστάς σεαυτόν μικρόν δια να ήσαι του άναστήματός της και με έκπληξίν σου παρατηρείς ότι τά μυθάρια του Περρώ σε φαίνονται πολύ άξιολογώτερα του Όμήρου.

« Περιώνυμός τις επιστήμων, μέγας ποιητής, πολιτικός άνήρ διάστημα όμιλεί, συμπεριφερόμενος μετά σου έντός του κήπου σου, περί των μάλλον αφηρημένων πραγμάτων τής επιστήμης, περί των ύψίστων θεωριών τής ποιήσεως, περί των λεπτοτάτων ύπολογισμών τής πολιτικής. Σε νομίζει ούτος μεγάλως προσέχοντα εις τους λόγους του, σε βλέπει κλίνοντα την κεφαλήν, και φαίνεται ότι μελετās τους συνδυασμούς του, τās θεωρίας του, τους ύπολογισμούς του.

« Ω τον πτωχόν πολιτικόν! ω τον πτωχόν ποιητήν! ω τον πτωχόν επιστήμονα!

« Αυτός όμιλεί και συ εύρίσκεισαι εκατόν λεύγας μακράν και δεν κυττάζεις παρά την προσφιλή σου κόρην ήτις παίζει εις την πλησίον δενδροστοιχίαν· δεν συλλογίζεσαι παρά το καττραμένον εκείνο λιμνάριον όπου αυτή δύναται να πέση τρέχουσα, και την έσπερινήν δρόσον ήτις κινδυνεύει να την διαπεράτη ύσως.

« Διότι ένθυμείσαι ότι ή μήτηρ της απέθανεν εις είκοσιδύο έτών ηλικίαν εκ μιάς των ασθενειών εκείνων των όποιων άφευκτος συνέπεια είναι ό θάνατος.

« Εν τούτοις ή Μαγδαληνή σου μεγαλόνει, το πνευμά της φωτίζεται, ή φαντασία της εύρύνεται, σε έννοει όταν τη όμιλής περί των ποιητών, περί των άγρών, περί του Θεού. Αρχίζει να σε αγαπά ήδη άλλως παρά δια μόνου του ένστίγματος, ισάκις δε διέρχεται μετά σου οι έπαινοι αρχίζουν ήδη ν' άντηχώσιν εις τά ωτά σου.

« Όλοι λέγουν ότι είναι Θελητικωτάτη· αλλά δια να μη έχη καρμίαν έλλειψιν, δεν είναι αναγκαίον να ήναι και πλουσία; Δεν έχεις δι' έαυτόν άνάγκην κανενός πράγματος, αλλά τά πάντα σε χρειάζονται δι' αυτήν.

« Έμπρός λοιπόν, έργάζου! Δι' αυ-

τήν γενού· φιλόδοξος και φιλάργυρος· έπτοίμασέ της στέμμα δια τής δόξης σου, Οησαυρόν δια των ιδρώτων σου· αι ταμιακή πρόσοδοι είναι άμφίβολοι, άγόρασέ της μάλλον το ώραϊον εκείνο κτήμα· έργάζου επί δύο έτη, και θα το αποκτήσης.

« Άλλ' ό πλοῦτος δεν άρκει και αυτός, ή Μαγδαληνή έχει άνάγκην πολυτελείας· με αυτούς τους ώραίους μικρούς πόδας ούτινες μόλις δύναται να την υποβαστάζωσιν, έχει άνάγκην όχήματος· αν κάμης ένα μίνα οικονομίαν, καλύπτεις την τοιαύτην δαπάνην· αξίζει λοιπόν τον κόπον να γίνη λόγος περί αυτής;

« Αν αισθάνεται το σώμά σου άπκυδνέμενον, δυστυχ ή πάτερ, είπέ της να σε κυττάξη· αν δε ό νοῦς σου άπηύδησεν, είπέ της να σε προσμευιδιάση.

« Τώρα ότε έχει κτήμα και όχημα, τής χρειάζονται πολύτιμοι λίθοι.

« Και ποιος πατήρ θα διστάση να φθείρη την ψυχήν και το σώμά του δια να ήναι ή Ουγάτηρ του κάλλιον κεκοσμημένη πάσης άλλης; πᾶσα βύτις του μετώπου σου πληρόνει· έια της μαργαρίτην, πᾶσα λευκή θριξ τής κεφαλής σου τη προμηθεύει ένα άνθρακα· δι' όλίγων σταγόνων ακόμη του αίματός σου οι πολύτιμοι λίθοι της θα ήναι πλήρεις· αν προεξοφλήσης δε ούτω πέντε ή έξ έτη τής μελλούσης ζωής σου, ή κόρη σου θα ήναι λαμπρά ως βασίλισσα.

« Επειτα δε όλοι αυται αι προσπάθειαι, αι φροντίδες, αι ταλαιπωρίαί είναι δια σε τόσαι εύχαριστήσεις· ή άνταμοιβή σου δεν θα βραδύνη· όλίγους μίνας ακόμη ύπόμενε, και το παιδίον γίνεται γυνή. Ποία γάρ όταν ιδής ότι το πνευμά της έννοει όλας σου τās ιδέας και ή καρδία της όλην σου την αγάπην!

« Η κόρη σου θα ήναι του λοιπού μία φίλη, μία μυστικασύμβουλος, μία σύντροφος· θα ήναι δε υπέρτερόν τι όλων τούτων, διότι κανέν γήϊνον αίσθημα δεν θα δύναται να άναμιγνύεται με την πρός αυτήν αγάπην σου και με την πρός σε αγάπην εκείνης· ή παρουσία της θα όμοιάζη παρουσίαν άγγέλου εις τον όποιον ό Θεός ήθελεν επιτρέψει να κατασταθ ή όρατός.

« Ναι, όλίγη ύπομονή ακόμη και θα Οερίσης· ό,τι έσπείρεις, και αι στερήσεις σου

θέλουν ἀποφέρει εἰς σέ πλούτη ἀπέραντα καὶ ὅλαι αἱ θλίψεις σου θὰ μετατραπῶσιν εἰς ἀγαλλιάσεις ἀτελευτήτους.

«Κατ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν κρίσιμον στιγμὴν, ξένος τις διαβαίνει, βλέπει τὴν κόρην σου, τῇ λέγει τρεῖς λέξεις εἰς τὸ οὖς καὶ ἕνεκα τῶν τριῶν τούτων λέξεων, αὕτη ἀγαπᾷ τὸν ξένον πλείοτερον παρὰ σέ, σέ ἀφίνει χάριν τοῦ ξένου καὶ δίδει διὰ παντός εἰς τὸν ξένον τὴν ζωὴν τῆς ἥτις εἶναι ἡ ζωὴ σου. Τοιοῦτος εἶναι ὁ νόμος τῆς φύσεως· ἡ φύσις βλέπει εἰς τὰ ἐμπρός.

«Καὶ σύ! . . . σύ! Πρόσεξε μὴ ἐκστομίσῃς λέξιν, σφίγξε μὲ ἦθος πρόσχαρον τὴν χεῖρα τοῦ γαμβροῦ σου, τοῦ ἄρπαγος τούτου ὅστις ἔρχεται νὰ σοῦ ἀφαιρέσῃ ὅλην σου τὴν εὐδαιμονίαν, διότι ἄλλως ὁ κόσμος θὰ εἰπῇ περὶ σοῦ:

«Ὁμοιάζεις τὸν Σγαναρέλλον ὅστις δὲν θέλει ν' ἀφήσῃ τὴν κόρην του Λουκίνδαν νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Κλίτανδρον.»

«Διότι ἐπάνω εἰς τὸ θέμα τοῦτο ὁ Μολιέρος ἔκαμε μίαν φοβερὰν κωμωδίαν, Ὁ ἔρως ἰατρὸς, μίαν κωμωδίαν ὅπου, καθὼς καὶ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ συγγράμματα τοῦ Μολιέρου, ἡ εὐθυμία εἶνε ἀπλοῦν προσωπεῖον καλύπτου δακρύβρεκτον πρόσωπον.

«Αἶ! τί λέγουν τάχα οἱ ἐρασταὶ ὅταν ὁμιλοῦν περὶ τῆς ζήλοτυπίας των; Τί εἶναι ἡ μανία τοῦ Μαύρου τῆς Βενετίας παραβαλλομένη μετὰ τὴν ἀπελπισίαν τοῦ Βραθαντίου καὶ τοῦ Σακέττου;

«Οἱ ἐρασταὶ! μήπως ἐν διαστήματι εἴκοσιν ὄλων ἐτῶν ἔζησαν ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ εἰδώλου των;

«Μήπως ἀφοῦ τὸ ἔπλασαν ἄπαξ, εἰκοσάκις τὸ ἀπώλεσαν καὶ τὸ ἔσωσαν;

«Μήπως εἶναι δι' αὐτοὺς ὡς δι' ἡμᾶς τοὺς πατέρας τὸ αἰμά των, ἡ ψυχὴ των, ἡ κόρη των; Ἡ κόρη των! τοῦτο ἐκφράζει τὸ πᾶν.

«Τοὺς προδίδει αὐτὴ δι' ἄλλον τινὰ καὶ κραυγάζουσι μετ' ἀγανακτήσεως· εἶναι κακούργημα! Ἀλλὰ μᾶς εἶχε πρῶτον προδόσει χάριν αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐθεώρουν τὸ πρᾶγμα ἀπλοῦστατον.

«Καὶ δὲν εἶπα ἀκόμη τί εἶναι τὸ φοβερώτερον εἰς ὅλα ταῦτα.

«Τὸ φοβερώτερον εἶναι ὅτι ἡ λύπη ἡμῶν καὶ ἡ ἐγκατάλειψις εἶναι ἀνεπανόρ-

θωτα, ἐνῶ οἱ ἐρασταὶ χάνοντες τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός των, διατηροῦσι τὸ παρὸν των καὶ τὸ μέλλον των.

«Ἄλλ' οἱ πατέρες! ὦ! οἱ πατέρες ἀποχαιρετῶσι καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ παρὸν καὶ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ πᾶν.

«Οἱ ἐρασταὶ εἶναι νέοι, οἱ πατέρες εἶναι γέροντες.

«Οἱ ἐρασταὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ στάδιον τοῦ πρώτου πάθους των, ἡμεῖς δὲ κατηντήσαμεν εἰς τὸ τελευταῖον ἡμῶν αἰσθημα.

«Ὁ σύζυγος ὁ ἐμπαιχθεὶς, ὁ προδοθεὶς ἐραστής, θὰ εὐροῦν μυρίας ἄλλας ἐραστρίας· εἴκοσι ἀλληλοδιαδόχοι ἔρωτες θὰ τοὺς κάμουν νὰ λησμονήσουν τὸν πρῶτόν των ἔρωτα.

«Ἄλλ' ὁ πατὴρ ποῦ θὰ εὐρῇ ἄλλην κόρην;

«Ἄς ἔλθουν λοιπὸν τώρα ὅλοι αὐτοὶ οἱ νεανίσκοι οἱ αἰσθηματῖαι καὶ ἄς τολμήσουν νὰ συγκρίνουν τὴν ὀδύνην των μετὰ τὴν ἰδικὴν μας!

«Ὅπου ὁ ἐραστής φρονεῖ, ὁ πατὴρ θυσιάζει ἑαυτὸν· ὁ ἔρως των σύγκειται ἐκ φιλαυτίας, ὁ δὲ ἰδικὸς μας ἐξ ἀφοσιώσεως· ἀγαποῦν τὰς συζύγους των ἢ τὰς ἐρωμένας των δι' ἑαυτοῦς.

«Ἄλλ' ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὰς κόρας μας δι' αὐτάς.

«Καὶ τὴν τελευταίαν λοιπὸν ταύτην Ουσίαν ἥτις εἶναι ἡ σκληροτέρα, ἄς τὴν δεχθῶμεν· ἄς τὴν δεχθῶμεν καὶ ἂν ἦτο θανατηφόρος· κανεὶς ἐγωῖσμός ἄς μὴ κηλιδώσῃ, ἐν ἐμοὶ ὅ,τι ὑπάρχει ἀφιλοκερδέστερον, εὐσπλαγχνότερον, θεϊότερον μετὰ τῶν ἀνθρώπων, τὴν πατρικὴν φιλοστοργίαν.

«Ἄς στραφῶμεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πρὸς τὸ τέκνον τὸ ὅποιον ἀποστρέφεται ἀπ' ἡμῶν· ἄς τῇ γίνωμεν τοσοῦτον ὠφελιμώτεροι, ὅσον αὕτη εἶναι μᾶλλον ἀδιάφορος· ἄς προβῶμεν μέχοι τοῦ ν' ἀγαπήσωμεν ὅν τινὰ ἐκείνη ἀγαπᾷ, ἄς τὴν δώσωμεν εἰς ὄντινα ἔρχεται νὰ μᾶς τὴν ἀρπάσῃ.

«Ἄς ἡμεῖθα περίλυποι ἡμεῖς, πλὴν ἐκείνη ἐλευθέρα.

«Μήπως ὁ Θεὸς δὲν πράττει οὕτως, ὁ Θεὸς ὅστις ἀγαπᾷ τοὺς μὴ ἀγαπῶντας αὐτὸν, ὁ Θεὸς ὅστις δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ μεγάλη καρδία πατρός;

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Διηγούνται τὸ ἐξῆς περὶ τοῦ ἐσχάτως ἀποβιώσαντος καθηγητοῦ τοῦ Ἐδιμβούργου Duncan, ὅστις ἐφημιζετο ὡς λιαν ἀγρημημένος. Ἐξελθὼν ποτὲ τῆς σχολῆς του μετὰ τὴν παράδοσιν, ἐνῶ ἐβαδίζεν ἤγγισε μετὰ τὴν πλευρὰν του ἀγελάδα παρ' αὐτὸν τυχοῦσαν—«Συγγνώμην, Κυρία, ἐπιθύρῃσεν ἀποκαλύψας τὴν κεφαλὴν. Κατόπιν παρετήρησε τὸ λάθος του καὶ τοῦτο πρὸς ὀδηγίαν του διὰ τὸ μέλλον· διότι, ὅτε μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐξελθὼν πάλιν ἐκ τῆς παραδόσεως, συνεκρούσθη μετὰ Κυρίας τινός, ἀνεφώνησεν ἀμέσως: «Ἐσύ πάλιν εἶσαι, κτῆνος;»

Κυρία τις ἐπαινοῦσα ἐνώπιον φίλου τῆς τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας τὸν ἠρώτησεν ἂν τοὺς εἶχεν ἰδεῖ. — Ὀχι, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· διότι ὅταν μὲν προσεύχεται ὁ ἱερεὺς μας, κλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς του· ὅταν δὲ διδάσκη κλείει τοὺς ἰδικούς μας.

— Διηγούνται ἐξ ἀμετρήτων χρόνων ὅτι κατὰ καιροὺς τὸ ἐν Ρίσμὸνδῃ καφφενεῖον Ltat F. Gartu ἐτιμᾶτο δι' ἐπισκέψεων πολλῶν πολιτικῶν καὶ ἄλλων ἐπιστῆμων ἀνδρῶν. Κατὰ σάββατον δὲ μετὰ μεσημβρίαν καὶ κύριός τις ἐφοῖτα ἐκεῖ τακτικῶς, εὐρὸ τὸ σῶμα ἔχων, λευκόφαιον κόμην, καὶ μέγα τὸ περιλαίμιον τοῦ ὑποκαμίσου του. Ἐκάθητο δὲ μόνος καὶ ἐπὶ τὴν αὐτὴν πάντοτε γωνίαν τραπέζης τιτὸς, οἶνον πίνων καὶ γευματίζων. Μετὰ τὸ γεῦμα προσεπάθει νὰ οἰκοδομήσῃ ἐμπροσθέν του πυραμίδα ἐκ τῶν ποτηρίων τῆς τραπέζης, ἣν τελευταῖον ἐπεστέγαζε διὰ τῆς οἰνοχόης. Ἡ βαρεῖα ὁμως αὕτη ὀροφὴ ἠνάγκαζε συνήθως καὶ τὸ ὅλον οἰκοδόμημα νὰ καταπέσῃ θορυβωδῶς, καὶ νὰ συντριβῇ μετ' αὐτῆς. Τότε ὁ ἐπίμονος οἰκοδόμος ἐγείρετο, ἐπλήρωσε τὴν ἀξίαν καὶ τοῦ γεύματος καὶ τῶν θραυσθέντων ποτηρίων, καὶ ἀνεχώρησε. Οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἐγνώριζον αὐτὸν καλῶς, καὶ τὴν ὀνόμαζον Θωμᾶν Βάβιγκτων, λέρδον Μακώλεϋ.

«Λοιπὸν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ὁ Ἄμωρῆς θὰ νυμφευθῇ τὴν Μαγδαληνὴν, ἐκτὸς ἑάν . . .

«Ὡ . . . Θεέ μου καὶ Κύριέ μου, δὲν τολμῶ νὰ γράψω πλείοτερα! . . .»

Καὶ τῶνδ' εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ κάλαμος ἐξέφυγεν ἐκ τῶν δακτύλων τοῦ Κ. Δαβρινῆ ὅστις ἐξέπεμψε στεναγμὸν καὶ ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν του νὰ καταπέσῃ ἐντὸς τῶν δύο του χειρῶν.

ΣΤ'.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ θύρα τοῦ σπουδαστηρίου ἦνοιξε καὶ νέα τις κόρη εἰσῆλθεν ἥτις περιπατοῦσα ἀκροποδητὴ ἐπλησίασε τὸν Κ. Δαβρινῆ καὶ ἀφοῦ τὸν παρετήρησεν ἐπ' ὀλίγον μὲ ἦθος μελαγχολικόν τὸ ὅποιον ἤθελε νομίζει τις ἀσυμβίβαστον μετὰ τὸ εὐθυμον πρόσωπόν τῆς, ἔθεσεν ἡσυχῶς τὴν χεῖρά της ἐπὶ τοῦ ὤμου του.

Ὁ Κ. Δαβρινῆς ἐφρίκασε καὶ ἀνώρθωσε τὴν κεφαλὴν.

— Ἄ! σὺ εἶσαι, καλὴ μου Ἀντωνέττα, εἶπε· καλῶς ἦλθες.

— Ὅθ' εἰπῆτε τὸ αὐτὸ πρᾶγμα μετὰ μικρὸν, θεῖέ μου;

— Καὶ διατί τάχα νὰ μεταβάλω γνώμην ὡς πρὸς σέ, τέκνον μου;

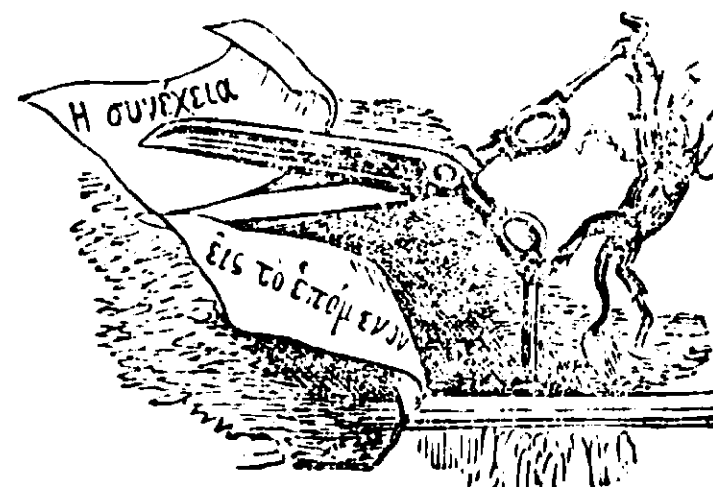
— Διότι ἔρχομαι διὰ νὰ σᾶς ἐπιπλήξω.

— Σὺ! νὰ μ' ἐπιπλήξῃς!

— Ναι, ἐγώ.

— Καὶ πῶς κατέστην ἄξιος τῶν τοιούτων ἐπιπλήξεων; ἄς ἰδῶμεν . . . ὁμίλει.

— Θεῖε μου, εἶναι σπουδαιότατον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ σᾶς εἰπῶ.

Ἰταλός τις χωρικός ἐμέμφετο συζύγου τινός ὡς μὴ δεομένου ὑπὲρ τῆς ἀποθανούσης πρὸ μικροῦ συζύγου. «Πρὸς τί ὄφελος, εἶπεν ὁ σύζυγος. Ἢ γυνή μου εἶναι ἢ εἰς τὸν Παράδεισον ἢ εἰς τὴν Κόλασιν. Καὶ ἂν μὲν ἦναι εἰς τὸν Παράδεισον δὲν ἔχει ἀνάγκην παρακλήσεων, ἂν δὲ εἰς τὴν Κόλασιν, οὐδεμίαν ὑπάρχει ἐλπίσιν ἀπαλλαγῆς. — Ἀλλὰ, ἀποκρίνεται ὁ χωρικός, πιθανὸν νὰ μείνῃ εἰς τὸ καθαρτήριον τριακόσια ἢ τετρακόσια ἔτη. — Ἄ καὶ τότε, εἶπεν ὁ σύζυγος, εἶναι ἀνωφελές. Γνωρίζω τὴν γυναικὰ μου εἶναι λίαν ἰσχυρογνώμων· ἐκεῖ ὅλ' ὀσλήσῃ νὰ διέλθῃ τὸν καιρὸν τῆς.

Κατὰ τὴν προσέγγισιν
τῆς βροχῆς.

Ἢ γαλῆ στρέφει τὴν ῥάχιν τῆς πρὸς τὸ πῦρ καὶ τρίβει τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν ποδῶν.

Ὁ ἀλέκτωρ ψάλλει συχνὰ καὶ κτυπᾷ τὰς πτέρυγας.

Τὰ κερασφόρα, εἰσπνέουσι καὶ κρύπτονται εἰς τὰς γωνίας.

Ὁ ὄνος σείει τὰ ὦτα.

Αἱ νῆσσαι, αἱ χῆνες, οἱ κοῦρκοι ἀνακράζουσι μεγάλως.

Αἱ χελιδόνες ἵπτανται ξυρίζουσαι τὴν ἐπιράνειαν τῆς γῆς καὶ τῶν ὑδάτων.

Τὰ πτηνὰ καταφεύγουσιν εἰς ὄρμον.

Οἱ μύρμηκες διπλασιάζουσι τὴν ἐνεργητικότητά των.

Οἱ σκώληκες ἐξέρχονται τῆς γῆς.

Ἢ μαύρη κορώνη κοάζει.

Οἱ χοῖροι κυλίνονται εἰς τὸν πηλόν.

Οἱ κύκνοι ἵπτανται πρὸς τὸν ἄνεμον.

Λί μέλισσαι δὲν ἀπομακρύνονται τῆς κιψέλης.

(Almanach du Magasin Pittoresque.)

Ἐν τῷ ἔρωτι ὑπάρχουσι τρέλαι, αἵτινες ὅλ' ἡμετέρας ἀποκαθίστων εὐτυχιστάτους, ἂν διήρκουν διὰ βίου.

Madame du Chatelet.

Δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἐραστὴς ἀπιστος, ὅστις νὰ μὴ ὠρκίσθῃ μίαν στιγμὴν πρὸ τῆς ἀπιστίας του, ὅτι ἤθελε μείνει διὰ βίου πιστός.

Andrien Dupuy.

Παράρρον σὺ! ὅστις ἐπίστευσες ὅτι νυμφευόμενος μετανοοῦσαν κόρην, ὅπως καταστήσῃς αὐτὴν γυναῖκα ἐνάρετον, ἤθελες ἐξελείψει ἀπὸ τὴν καρδίαν αὐτῆς τὴν ἀνάμνησιν τῶν παρελθουσῶν κηλίδων. Πᾶσαι αὗται ὁμοιάζουσιν ἀλλήλαις, ὁ βόρβορος καὶ ἂν ξηρανθῇ, καὶ ἂν μεταβληθῇ εἰς κόνιν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, καθίσταται αὖθις βόρβορος εἰς τὴν πρώτην σταγόναν τῆς βροχῆς.

La Bruyère.

Τὸ μειδίωμα εἶναι κάλυμμα ὑπὸ τὸ ποῖον ἢ καρδία κρύπτεται θέλουσα νὰ ψευσθῇ.

A. Dumas

Ὁ ἔρως ἐν τῇ κοινωνικῇ καταστάσει οὐδὲν ἔχει σῶον, ἐκτὸς τῆς ἀφροσύνης.

Rinard.

Εἰς τὸν πόλεμον τοῦ ἔρωτος ἡ φυγὴ εἶναι νίκη.

Petrarque.

Ὁ ἔρως ἔχει περιόδους ὡς ὁ πυρετός. Ὑπάρχουν ἡμέραι καθ' ἃς νομίζει τις ὅτι ἰάθη· καὶ ἄλλαι καθ' ἃς νομίζει ὅτι ἀποθνήσκει.

Ninon de Lenclos.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΣ. — ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΑΒΙΝΩΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝ. — ΦΥΤΟΚΟΜΙΑΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ. — ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Βίαις συσφιγκτήρ [μετὰ εἰκόνας]. — Ο ΡΟΣΕΦΟΡ. [βίαις]. — ΑΓΓΙΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ. Ἐκπνοαὶ Μαρτίου. — ΠΟΙΗΣΕΙΣ. Ἀπογοήτευσις. — ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. φραγκοὶ καὶ Ἄνδραπῶλες [μετὰ εἰκόνας]. — ΜΥΘΟΙΣΤΟΡΙΗΜΑΤΑ. Ἀμωρῆς [Ἀλέξ. Δουμά]. — ΠΟΙΚΙΛΑ. — ΠΟΙΚΙΛΑ ΣΤΟΛ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. Ὁ βίαις τοῦ Διαδόχου μεθιστόρημα Παύλου Φερίλ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΟΙ προμηθεύοντες 10 συνδρομητάς εις τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντες τὴν ἑτησίαν συνδρομὴν των λαμβάνουσιν ἐπὶ ἓν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

ΟΙ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια· εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἕκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομητής, ἂν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῇ αἰτίσει καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἑτησίας συνδρομῆς.

ΠΑΣΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτω :

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδ. συγγράμ. « Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. »

Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρέματα ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ λήγουσι τὴν 30 Σεπτεμβρίου.

Αἱ συνδρομαὶ γίνονται.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ παρὰ τῷ Βιβλιοπωλείῳ Παρρῆ-Βαμπᾶ καὶ τῷ τυπογραφείῳ Καναριώτου. — ΕΝ ΣΥΡΩΙ παρὰ τῷ Κ. Γ. Μέρμω βιβλιοπώλῃ. — ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ παρὰ τῷ Κ. Ἀναστ. Γκολφινεπούλῳ καὶ τῷ καθηγητῇ Ν. Νεστορίδῃ. — ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ παρὰ τῷ Κ. Ἀλεξ. Οἰκουόμῳ. — ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑΙ παρὰ τῷ Κ. Ν. Μπουφίδῃ. — ΕΝ ΣΠΑΡΤῃ παρὰ τῷ Ἀντων. Λούλῳ. — ΕΝ ΓΥΘΕΙΩΙ παρὰ τῷ ταχ. ἐπιστάτῃ. — ΕΝ ΝΑΥΠΑΓΙΩΙ παρὰ τῷ βιβλιοπωλείῳ Σοφῆ καὶ Κ. Εὐθυμιοπούλῳ βουλευτῇ. — ΕΝ ΣΙΦΝΩΙ παρὰ τῷ Κ. Κωνστ. Πρεβελεγγίῳ. — ΕΝ ΚΑΡΥΣΤΩΙ παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ Στρατῇ. — ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ παρὰ τῷ Εὐστάθιῳ Κολέπαϊδ. — ΕΝ ΛΑΜΙΑΙ παρὰ τῷ Κ. Ἀντωνίῳ Παταλᾶ πρωτοδίκῃ. — ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΙ παρὰ τῷ Κ. Γ. Φλωριτᾶ δικηγόρῳ καὶ τῷ γραφεῖῳ τῆς «Σφήκας». — ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩΙ παρὰ τῷ Κ. Γ. Σφήκᾳ. — ΕΝ ΠΑΞΟΙΣ παρὰ τῷ ἐπαρχεύοντι Θεογ. Πηλοπούλῳ. — ΕΝ ΑΔΡΙΑΣΣῃ παρὰ τῷ — ΕΝ ΒΩΛΩΙ παρὰ τῷ Κ. Παπακωστοπούλῳ Προξένῳ τῆς Ἑλλάδος. — ΕΝ ΛΑΒΕΞΑΝΔΡΕΙΑΙ παρὰ τῷ Περικλεῖ Μιχαράγκᾳ καὶ Κ. Δ. Μικρῇ (Grand-casino). — ΕΝ ΠΟΡΤ-ΣΑΪΤ παρὰ τῷ Εὐαγγελίνῳ Στρατῇ δικηγόρῳ. — ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῃ παρὰ τῷ Γ. Ζαχαριάδῃ δικηγόρῳ. — ΕΝ ΣΕΡΡΑΙΣ παρὰ τῷ Κ. Ν. Κοκκινῳ. — ΕΝ ΣΑΜΩΙ παρὰ τῷ γραφεῖῳ τῆς Ἐφημ. «Σάμος». — ΕΝ ΚΡΗΤῃ (Ρεθυμνόν) παρὰ τῷ Κ. Επαμ. Κολομενεπούλῳ. — ΕΝ ΜΙΤΥΛΙΝῃ παρὰ τῷ Θεμιστοκλεῖ Μαρίνου. — ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ παρὰ τῷ Κ. Σπυρίδωνι Ρίτῃ. — ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΙ παρὰ τῷ Γ. Ν. Καλλιθένῃ μουσικῷ. — ΕΝ ΝΙΩΙ παρὰ τῷ Λεωνίδῃ Ἀργυροπούλῳ γραμματεῖ τοῦ Ἑλλήν. προξενείου. — ΕΝ ΜΕΛΙΤῃ παρὰ τῷ Κ. Εὐστρ. Πατροκοκκινῳ. — ΕΝ ΜΑΝΧΕΣΤΕΡ παρὰ τῷ Κ. Κλεάνθῃ Μεγαηλίδῃ. — ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ παρὰ τοῖς γραφεῖσι τῶν ἐφημερίδων «Κωνσταντινούπολις» καὶ «Θεατῆς.»

ΚΩΝΩΠΕΣ. Ἐφημερὶς πολιτικὴ, γιολογικὴ καὶ τῶν εἰδήσεων, ἐκδιδομένη τετράκις τοῦ μηνὸς εἰς μέγα ὄγδρον. Τιμὴ συνδρομῆς διὰ μὲν τὰς Ἀθήνας δραχ. 12, διὰ τὰς ἐπαρχίας 14 καὶ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν φράγκα 16. Πᾶς νέος συνδρομητής, προκαταβάλλων τὴν ἑτησίαν συνδρομὴν του, λαμβάνει δωρεάν ὅλα τὰ μέχρι σήμερον ἐκδοθέντα φύλλα ἐν οἷς περιέχεται ἡ ἑναρξίς τοῦ ἐν παρρητίματι ἐκδιδομένου περιεργωτατοῦ καὶ νεωτάτου μυθιστορήματος τοῦ Ῥαινόλδου «*Ἀπόκρυφα τῆς Αὐλῆς τοῦ Λοιδίνου*».

Παρὰ τῷ βιβλιοπωλείῳ Παρρῆ-Βαμπᾶ πωλοῦνται τὰ ἐξῆς νέα βιβλία.

Αἱ διήγησις δίκαι φουκιέ. — Ἡ Ὠραία Παντοπώλις καὶ ὁ Εὐστάθιος Λειψὸς μεταφράσις Σκαλίδου, τιμᾶται λεπτὰ 50. — Δίκη Λουδοβίκου ΙΣΤ'. δρ. 1,50.

Τρεῖς σωματοτύλακες ἑκδοσις νέα τόμοι πέντε δραχ. 8.

Ἱστορία Ναπολέοντος Α'. δραχ. 2.

Καλλιέργαι. — Λουκᾶς Νοταρᾶς. — Δραματικὰ δοκίμια ὑπὸ Σ. Βασιλειάδου. Εὐρίσκονται παρ' ἅπασιν τοῖς βιβλιοπώλαις καὶ τιμῶνται δραχ. 5.

Οἱ Φυγάδες. Δράμα μετὰ μακρῶν προλεγόμενων περὶ Πόντου ὑπὸ Π. Τριανταφυλλίδου. Τύποις Παρρῆ Βαμπᾶ δραχ. 6.

Φάουστ. Μελοδράμα. Μετάφρασις ἑμμετρος καὶ πεζῆ ὑπὸ Π. Μιχαράγκᾳ, γρόσια 5.